

17. Metak 14,5mm

kom 30 000

18. RPG 22

kom 100

Odgovorna osoba koja će sredstva preuzeti je gospodin Josip Jagodin, JMBG 2701960191760, Bugojno.

POMOĆNIK MINISTRA OBRANE RH

General-pukovnik

Ivan Čermak, s.r.

MP

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-123/3)

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
41000 ZAGREB

Zagreb, 28. studenog 1992.
KLASA: 003-05/92-01/252
UR.BROJ: 512-07-06/92-01/252

Tehničko-prometna uprava

NALOG

za izdavanje materijalnih sredstava za potrebe HVO Bugojno, preko Centralne pozadinske baze Grude:

1. Metak 122mm D-30	kom	150	✓✓
2. Metak 76mm ZIS	kom	300	✓✓
3. Metak 5,45mm	kom	8800	✓✓
4. Metak 7,62 x 39	kom	500000	✓✓
5. Minobacač 60mm	kom	10	✓✓
6. Minobacač 82mm	kom	6	✓✓
7. Mina 60mm	kom	500	✓✓
8. Mina 82mm	kom	500	✓✓
9. Mina 120mm	kom	500	✓✓
10. BR M-91	kom	1000	✓✓
11. TTM	kom	500	✓✓
12. LRL 107mm	kom	1	✓✓
13. Raketa 107mm	kom	100	✓✓
14. Pištolj Makarov	kom	200	✓✓
15. Metak 9,3mm	kom	20000	✓✓
16. PAM 14,5mm/2	kom	2	✓✓
17. Metak 14,5mm	kom	30000	✓✓
18. RPG 22	kom	100	✓✓

Odgovorna osoba koja će sredstva preuzeti je gospodin Josip Jagodin, JMBG 2701960191760, Bugojno.

Faksimil Naloga Ministarstva obrane Republike Hrvatske,
Zagreb, 28. novembar 1992.

Br. 20.
IMENOVANJE KOMANDANTA DOMOBRANSKIH
POSTROJBI HVO BUGOJNO
(13. FEBRUAR 1993.)

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
BUGOJNO

Broj: 02-122-143/93

Datum, 13.02.1993.godine

Na sjednici Hrvatskog vijeća obrane, održanoj 12. veljače 1993. godine, donesena je sljedeća

ODLUKA
o imenovanju zapovjednika Domobranskih
postrojbi HVO

I

Imenuje se FRANO BODRUŠIĆ za zapovjednika Domobranskih postrojbi HVO Bugojno.

II

Ova odluka stupa na snagu odmah.

PREDSJEDNIK HVO BUGOJNO
Vladimir Šoljić, s.r.

Dostaviti:

- Imenovanom
- a/a

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-396)

Br. 21.
KOMANDA DOMOBRANSKE BOJNE U OPĆINI BUGOJNO
(26. MART 1993.)

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
ODJEL OBRANE

Broj: 02-1-253/93
Mostar, 26.03.1993.

Temeljem odredbi članka 7. Odluke o ustroju domobranstva, Zapovijedi predstojnika Odjela obrane broj: 02-1-15/93 od 05.02.1993. godine, te suglasnosti načelnika Uprave za obranu Tomislavgrada, predstojnik odjela obrane

P O S T A V L J A
PRIVREMENO ZAPOVJEDNIŠTVO DOMOBRANSKE
BOJNE U OPĆINI BUGOJNO

Za zapovjednika

1. Frano Bordušić

FČ: časnik

U evidenciji Ureda za obranu Bugojno

U zapovjedništvo

2. Rudolf Forkaš

FČ: časnik

U evidenciji Ureda za obranu Bugojno

3. Frano Vujević

FČ: dočasnik

U evidenciji Ureda za obranu Bugojno

4. Lojzo Galić

FČ: dočasnik

U evidenciji Ureda za obranu Bugojno

PREDSTOJNIK ODJELA OBRANE

HZ HB

MP

/ Bruno Stojić/, s.r.

Dostaviti:

- Upravi za obranu Tomislavgrad
- Ured za obranu Bugojno
- GS HVO
- Personalna uprava
- a/a

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-397)

Br. 22.
ZABRANA IZDAVANJA DOZVOLA BOŠNJACIMA
ZA IZLAZAK IZ BUGOJNA
(10. APRIL 1993.)

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG - BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
B U G O J N O

Broj: 02-129-466/93

Z A P I S N I K

Sa sjednice Hrvatskog vijeća obrane Bugojno održane dana 10. IV 1993. godine u prostoriji zgrade stare Pošte.

Sjednici nazočni: Vladimir Šoljić, Branka Raguz, Anto Bagarić, Ivica Lučić, Ante Krajinović, Pavo Dragun, Zdenko Klepić, Janko Ljubos, Zvonko Mihaljević, Mladen Pavlović.

Sjednicom predsjedava predsjednik HVO-a gosp. Vladimir Šoljić.

DNEVNI RED:

1. Tekući problemi u odnosima prema muslimanima
2. Proslava godišnjice HVO-a Bugojno
3. Razno

A.d.1. Predsjednik upoznaje nazočne o tekućim problemima u svezi odnosa sa rukovodstvom muslimana, **kao i da je donesena odluka o zabrani izdavanja dozvola za izlazak muslimanima iz Bugojna i blokiranje računa u Hrvatskoj.**

Mladen Pavlović - Iznosi da je postavljen zahtjev muslimanima da ustupe dva kata u Općini za potrebe HVO-e Bugojno, a što su muslimani odbili, kao i ulazak u zgradu uprave Gorica i SDK-a. Muslimanska vojska zauzima objekte u gradu, Dom zdravlja, Narodnu školu i dr. objekte što navodi na zaključak da oni vojnički odrađuju poslove.

Branka Raguz - U cijeloj Herceg-Bosni zategnuti su odnosi sa muslimanima, pa je iz tih razloga potrebno ozbiljno pratiti i poduzimati protivmjere, kao što treba najprije održati sa muslimanima sastanak i ukazati na sve negativnosti, pošto je sada situacija najozbiljnija.

Vladimir Šoljić - Muslimani nastoje da se prošire na našu provinciju, kao i da odvoje srednju Herceg Bosnu od Zapadne. Postavlja pitanje zapovjedniku brigade kakvi su planovi vojske u svezi sa ovom situacijom.

Ivica Lučić - U odgovoru iznosi da vojska ima svoje planove i da će vojno intervenirati ukoliko to bude potrebno. Vojska prati situaciju i u toku je svih događaja.

Vladimir Šoljić - Iznosi da je tražio da se Kupreška (...) vojska vrati u Bugojno. To isto bi trebao tražiti i naš zapovjednik od vojne strane da se isti vrate u Bugojno. Bugojno je vojni centar muslimanske vojske, a što ukazuje na neki plan u svezi Bugojna.

Pavo Dragun - Misli da bi trebalo uobličiti našu politiku prema muslimanima, kao i stavove koji će biti konkretniji npr. odvajanje Čipuljića, kao i izjednačavanje odnosa u poduzeću "Slavko Rodić", te povećanje kampanje HVO-a u gradu. Narodu treba objasniti o čemu se radi u svezi sa odnosima u okviru Herceg Bosne.

Mladen Pavlović - Treba ići na uspostavu odnosa 50%:50% u svim gospodarskim odnosima. Ovaj odnos je bitno narušen u korist muslimanske strane. Smatra da je to svjesno učinjeno s njihove strane. To treba dovesti na stanje od 31. XII 1992. godine, pa tek onda razgovarati o daljnjim odnosima u gospodarskim podjelama. Očigledno je da ondje gdje mi ne poduzimamo poteze da muslimani preuzimaju pozicije i prave velike razlike u svoju korist. U svezi s tim potrebno je u poduzeću "Slavko Rodić" stražu dovesti u paritet, a potom poduzeti kontrapoteze, i preventivno vršiti kontrolu izvoza materijala iz Rodića. Što se tiče novca muslimani su u prednosti npr. samo u Rodiću su milion maraka u prednosti za vrijednost uzetog materijala.

HVO-e zauzima stav u svezi sa odobrenjima, a to je da se zabrani izlazak muslimanima iz Bugojna, izuzev u hitnim slučajevima koje može odobriti samo predsjednik i dopredsjednik HVO-e.

Ante Bagarić - Iznosi da HVO-e neće provocirati vojno ali da je uvijek spreman odgovoriti na njihova djelovanja. Istina je da muslimani vrše koncentraciju svojih snaga na ovim područjima umjesto da ih šalju na bojište sa četnicima.

Za sve poteze u poduzeću "Slavko Rodić" odgovoran je Ivica Bodrušić u svezi s tim predlaže:

1. da svaki predstojnik iznese svoje informacije putem Radio Bugojna, jedanput tjedno,

2. da se poduzmu kontramjere prema muslimanima, pošto su ovi donijeli odluku da 60% poreza pripada njima.

Prethodno je potrebno provjeriti odluku o porezima.

Pavo Dragun - Pita da li na Radiju može iznositi svoje informacije. Stav HVO-e je da može iznositi informacije.

Zdenko Klepić - Predlaže da se jedanput tjedno održava konferencija za tisak.

Bagarić podržava prijedlog.

Fra Janko Ljubos - predlaže u svezi sa zabranom izdavanja dozvola, da se iste izdaju radi bojazni od kontramjera.

Prijedlog nije prihvaćen.

Ante Bagarić - navodi da se silom neće dozvoliti nikakve usluge muslimanima, kao i da nećemo igrati podređenu ulogu u ovom gradu.

Vladimir Šoljić - Smatra da treba tražiti sastanak sa muslimanima i istima ukazati na sve probleme.

Zaključak HVO-e je da u školi u Gračanici ostane naša vojska i da se ista ne pusti za školstvo muslimana.

Zdenko Klepić - predlaže da se zgrada Gorice zauzme bar u jednom dijelu radi spremnosti.

Vladimir Šoljić - Iznosi da je prisustvovao sastanku u Grudama, gdje se traži osnivanje Hrvatske banke i predlaže da to bude u zgradi BH banke, tako da u skoro vrijeme ta zgrada treba biti oslobođena a za direktora predlaže Ivana Miletića.

Prijedlog prihvaćen.

Mladen Pavlović - Predlaže da se našim stručnim ljudima ne da saglasnost za rad u inozemstvu (Hrvatska).

Prijedlog prihvaćen.

A.d.2. Organiziranje proslave godišnjice HVO-e Bugojno

Prijedlog organiziranja proslave na vili Gorica dana 12.

IV 1993. godine

- uvodni govor - Anto Bagarić

- recital - zadužen Ivica Lučić

- podjela pohvala

- smotra vojske

Pavo Dragun - predlaže da se smotra vojske održi ispred Robne kuće, akademija u HD "Napredak", a zakuska na vili Gorica, te da se pohvale vojnicima i organizacije koje to zaslužuju.

Anto Bagarić - predlaže da se smotra održi ispred Hotela ili pred vilom Goricom, a da se pohvale: interventni vod, časnici i brigadna policija.

Na proslavu pozvati: *Napredak*, HVO, službe i časnike.

Pohvaliti: Ratnu bolnicu, Dom zdravlja i Interventni vod,

Pojedince: Džaju, Živka, Matica, Stjepka Okadara, Josipa Grlića, Jozu (...) iz Policije i Miru Lozančić iz dijaspore.

Zvonko Mihaljević - postavlja pitanje sezonaca i nakande HVO-u.

Stav HVO-a je da pismeno podnese prijedlog o kojem će se naknadno odlučiti.

A.d.3. Razno

Branka Raguz - izvještava o problemu organiziranja škole u Gimnaziji i STŠ zbog zauzimanja objekata od strane muslimana. Postavlja pitanje da li uključiti nastavnike srpske nacionalnosti u rad škole.

Stav - da se uključe u rad, ukoliko su isti iz sigurnosnih razloga pogodni.

Nakon diskusije usvojeni su sljedeći zaključci:

ZAKLJUČCI:

- **zabranjuje se izdavanje dozvola za izlazak iz Bugojna muslimanima, izuzev u hitnim slučajevima koje može odobriti samo predsjednik HVO-a i dopredsjednik.**

- zadužuju se predstojnici da svoje informacije iznose putem Radio Bugojna, jedanput tjedno.

- zbog zauzimanja objekata i škola od strane muslimana, zaključak je da i dalje ostane naša vojska u školi Gračanica kao i u drugim školama.

- zbog potrebe za stručnim kadrovima neće se davati istim saglasnost za rad u inozemstvu (Hrvatska).

Predsjednik HVO-a Bugojno:
Vladimir Šoljić

Zapisničar:
Ante Krajinović, s.r.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-390)

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG BOSNA

HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

B U G O J N O

Broj: 02-129-466/93

Z A P I S N I K

Na sjednici Hrvatskog vijeća obrane Bugojno održane dana 10. IV 1993. godine u prostoriji zgrade stare Pošte.

Sjednici nazočili: Vladimir Šoljić, Branke Reguz, Anto Bagarić, Ivica Lučić, Ante Krejinović, Pevo Dragun, Zdenko Klepić, Jenko Ljubas, Zvonko Mihaljević, Mladen Pavlović.

Sjednicom predsjedava predsjednik HVO-a gosp. Vladimir Šoljić.

DNEVNI RED:

1. Tekući problemi u odnosima prema muslimanima
2. Proslave godišnjice HVO-a Bugojno
3. Razno

A.d.1. Predsjednik upozna je nazočne o tekućim problemima u svezi odnosa sa rukovodstvom muslimana, kao i da je donesena odluka o zabrani izdavanja dozvole za izlazak muslimanima iz Bugojna i blokiranje računa u Hrvatskoj.

Mladen Pavlović - Iznosi da je postavljen zahtjev muslimanima da ustupe dva kata u Općini za potrebe HVO-a Bugojno, a što su muslimani odbili, kao i ulazak u zgradu uprave Gorice i SDR-a. Muslimanske vojske zauzima objekte u gradu, Dom zdravlja, Narodnu školu i dr. objekte što ne vodi na zaključak da oni vojnički odrađuju poslove.

Branke Reguz - U cijeloj Hercegovini zategnuti su odnosi sa muslimanima, pa je iz tih razloga potrebno ozbiljno pratiti i poduzeti protiv mjere, kao što treba najprije održati sa muslimanima sastanak i ukazati na sve negativnosti, pošto je sada situacije neizobiljnije.

Vladimir Šoljić - Muslimani nastoje da se prošire na našu provinciju, kao i da odvoje Srednju Hercegovinu od Zapadne. Postavlja pitanje zapovjedniku brigade kakvi su planovi vojske u svezi sa ovom situacijom.

Ivica Lučić - U odgovoru iznosi da vojske ima svoje planove i da će vojno intervenirati ukoliko to bude potrebno. Vojske prati situaciju i u toku je svih događaja.

Faksimil Zapisnika HVO-a, Bugojno, 10. april 1993.

(prva strana)

slavu pozvati :Napredek,HVO, službe i česnike.
iti:Retnu bolnicu,Dom zdravlja i Interventni vod,
dince:Džejru,Živka, Metića,Stjepka Okadara, Josipa Grlića, Jozu
Ljčić iz Policije i Miru Lozenčić iz dijaspore.

vonko Mihaljević- postavlja pitanje sezoneca i neknađe HVO-u.
Stev HVO-a je da pismeno podnese prijedlog o kojem će se naknadno
odlučiti.

A.d.3. Razno

Branke Raguz- izvještava o problemu organiziranja škole u
Gimnaziji i STS zbog zauzimanja objekata od strane muslimana.
Postavlja pitanje da li uključiti nestevnike srpske nacionalnosti
u red škole.

Stev - da se uključe u rad, ukoliko su isti iz sigurnosnih razloge
pogodni.

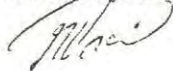
Nakon diskusije usvojeni su slijedeći:

ZAKLJUČCI:

- zabranjuje se izdavanje dozvola za izlazak iz Bugojne muslimanima,
izuzev u hitnim slučajevima koje može odobriti samo predsjednik
HVO-a i dopredsjednik.
- zadužuju se predstojnici da svoje informacije iznose putem Radio
Bugojne, jedanput tjedno.
- zbog zauzimanja objekata i škole od strane muslimana, zaključak je
da i dalje ostane naše vojske u školi Gračanica kao i u dr. školama.
- zbog potrebe za stručnim kadrovima neće se davati istim suglasnost
za rad u inozemstvu(Hrvatske).

Zapisničar:

Ante Krapinović v.r.

Predsjednik HVO-a Bugojno:

Vladimir Šoljić

*Faksimil Zapisnika HVO-a Bugojno, 10. april 1993.
(posljednja strana).*

Br. 23.

**KADROVI U BRIGADI "EUGEN KVATERNIK" U BUGOJNU
(1. JULI 1993.)**

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
ODJEL OBRANE

Broj: 02-1-766/93
Mostar, 01.07. 1993.god.

ODBRANA
VOJNA TAJNA
STROGO POV.

Temeljem odredbi članka 34. stavka 1. točka 2. Uredbe o oružanim snagama ("Narodni list HZ H-B", broj: 6/92) Hrvatske zajednice Herceg-Bosna, predstojnik Odjela obrane Hrvatskog vijeća obrane HZ Herceg-Bosna, donosi

**Z A P O V I J E D
O POSTAVLJENJU**

U BRIGADI "EUGEN KVATERNIK" - BUGOJNO

1. ZDRAVKO (Zvonka) BABIĆ
na dužnost: Načelnika stožera brigade, ujedno zamjenik zapovjednika
FČ: pukovnik-brigadir
F.VES: 31101
Osobni VES: 31102
JMBG: 3011958191245
Imenovani obnaša dužnost od 13.07.1992.god.
2. ILIJA (Nike) ŽIVKO
na dužnost: Načelnika odsjeka za operativno - nastavne poslove

FČ: pukovnik
F.VES: 31101
Osobni VES: 11401
JMBG: 2501961191267
Imenovani obnaša dužnost od 01.10.1992.god.

3. IVICA (Petra) PAVIĆ
na dužnost: Savjetnik za ONP
FČ: satnik-bojnik
F.VES: 31101
Osobni VES: VA 31402
JMBG: 1507968191256
Imenovani obnaša dužnost od 01.10.1992.god.

4. BERISLAV (Ante) KALAICA
na dužnost: Savjetnik za ONP
FČ: satnik-bojnik
F.VES: 31101
Osobni VES: 31702
JMBG: 1008959191268
Imenovani obnaša dužnost od 01.10.1992.god.

5. MLADEN (Drage) KAJIĆ
na dužnost: Savjetnik za ONP
FČ: satnik-bojnik
F.VES: 31101
Osobni VES: 31102
JMBG: 3010962191254
Imenovani obnaša dužnost od 01.05.1992.god.

6. ZDENKO (Ante) MIKULIĆ
na dužnost: Načelnik za obavještajne poslove
FČ: bojnik-pukovnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 31102

JMBG: 0706961191270

Imenovani obnaša dužnost od 15.07.1992.god.

7. SAŠA (Mate) KELAVA

na dužnost: Savjetnik za obavještajne poslove

FČ: satnik-bojnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11201

JMBG: 3011966191255

Imenovani obnaša dužnost od 08.12.1992.god.

8. IVICA (Zdravka) GRGIĆ

na dužnost: Savjetnik za obavještajne poslove

FČ: satnik-bojnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11107

JMBG: 3010964191251

Imenovani obnaša dužnost od 25.10.1992.god.

9. VELIMIR (Mile) DROPULJIĆ

na dužnost: Načelnik za ONK

FČ: bojnik-pukovnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 21102

JMBG: 3009957191256

Imenovani obnaša dužnost od 01.08.1992.god.

10. ANTE (Ivana) RENJIĆ

na dužnost: Savjetnik za ONK

FČ: satnik-bojnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11803
JMBG: 0301943191255
Imenovani obnaša dužnost od 01.08.1992.god.

11. VINKO (Tonke) LUČIĆ
na dužnost: Načelnika topništva
FČ: bojnik-pukovnik
F.VES: 31201
Osobni VES: 31202
JMBG: 0705970191260
Imenovani obnaša dužnost od 01.10.1992.god.

12. FRANO (Pere) PETRIČEVIĆ
na dužnost: Načelnik PZO
FČ: satnik
F.VES: 31301
Osobni VES: 12126
JMBG: 0208967191973
Imenovani obnaša dužnost od 29.05.1992.god.

13. BORIS (Ilije) LOZANČIĆ
na dužnost: Načelnika inženjerije
FČ: bojnik
F.VES: 31701
Osobni VES: 11701
JMBG: 1902958191259
Imenovani obnaša dužnost od 15.10.1992.god.

14. PERO (Karla) TURALIJA
na dužnost: Načelnika veze i KZ
FČ: bojnik-pukovnik
F.VES: 31801

Osobni VES: 11201

JMBG: 2303960192664

Imenovani obnaša dužnost od 29.05.1992.god.

15. FRANO (Dragana) JEZIDŽIĆ

na dužnost: Pomoćnika zapovjednika za IPD

FČ: pukovnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 21203

JMBG: 2608954191252

Imenovani obnaša dužnost od 29.05.1992.god.

16. VESNA (Drage) KORIĆ

na dužnost: Savjetnika za IPD

FČ: satnik-bojnik

F.VES: 31101

Osobni VES:

JMBG: 140995196257

Imenovani obnaša dužnost od 01.10.1992.god.

17. MIROSLAV (Pere) KLEPIĆ

na dužnost: Načelnik za SIS

FČ: bojnik-pukovnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11314

JMBG: 0806967191250

Imenovani obnaša dužnost od 15.11.1992.god.

18. DANIEL (Hrvoja) PLANINIĆ

na dužnost: Savjetnik za SIS

FČ: satnik-bojnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 21109

JMBG: 2009957191252

Imenovani obnaša dužnost od 29.11.1992.god.

19. MIROSLAV (Tadije) NIKOLIĆ

na dužnost: Pomoćnik zapovjednika za logistiku

FČ: pukovnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 22202

JMBG: 2107960191974

Imenovani obnaša dužnost od 29.05.1992.god.

20. MARIO (Pere) NEVJESTIĆ

na dužnost: Savjetnik za opr.log.poslove

FČ: bojnik-pukovnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11223

JMBG: 0902956191274

Imenovani obnaša dužnost od 15.07.1992.god.

21. NIKOLA (Stjepana) PAVLOVIĆ

na dužnost: Savjetnik za opr.log.poslove

FČ: bojnik-pukovnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11204

JMBG: 0811954191263

Imenovani obnaša dužnost od 29.05.1992.god.

22. MIJO (Ivana) GRANIĆ

na dužnost: Savjetnik za opr.log.poslove

FČ: bojnik-pukovnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11619

JMBG: 1708958191252

Imenovani obnaša dužnost od 01.05.1993.god.

23. NIKO (Pere) JAZVIĆ

na dužnost: Načelnika tehničke službe

FČ: bojnik

F.VES: 32101

Osobni VES: 11103

JMBG: 1311955191292

Imenovani obnaša dužnost od 29.05.1992.god.

24. JADRANKO (Pere) GVOZDEN

na dužnost: Načelnika intendantske službe

FČ: bojnik

F.VES: 32401

Osobni VES: 11101

JMBG: 2911957191266

Imenovani obnaša dužnost od 29.05.1992.god.

25. ZDRAVKO (Slavka) ZELIĆ

na dužnost: Načelnika sanitetske službe

FČ: bojnik

F.VES: 32501

Osobni VES: 32501

JMBG: 280995919256

Imenovani obnaša dužnost od 12.10.1992.god.

26. IVICA (Ljupka) KASALO

na dužnost: Načelnika prometne službe

FČ: bojnik

F.VES: 32701

Osobni VES: 11304

JMBG: 2104958191252

Imenovani obnaša dužnost od 29.05.1992.god.

27. TOMISLAV (Stipe) PAVLOVIĆ

na dužnost: Šefa finansijske službe

FČ: bojnik

F.VES: 33101

Osobni VES: 11101

JMBG: 020995919278

Imenovani obnaša dužnost od 01.04.1993.god.

28. NIKO (Branka) DŽAJA

na dužnost: Zapovjednika bojne

FČ: bojnik-pukovnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11404

JMBG: 1111959191255

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

29. MLADEN (Pere) MILIČEVIĆ

na dužnost: Zamjenik zapovjednika bojne

FČ: bojnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 31107

JMBG: 1101959191268

Imenovani obnaša dužnost od 10.05.1993.god.

30. FRANJO (Pere) JAZVIĆ

na dužnost: Pomoćnika zapovjednika za operativne poslove bojne

FČ: bojnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11203

JMBG: 0102958191275

Imenovani obnaša dužnost od 10.05.1993.god.

31. ANTE (Nine) VISKOVIĆ

na dužnost: Pomoćnik zapovjednika za IPD bojne

FČ: bojnik-pukovnik

F.VES: 31001

Osobni VES: 11804

JMBG: 1209957191266

Imenovani obnaša dužnost od 01.11.1992.god.

32. STIPAN (Joze) ŠANDRK

na dužnost: Pomoćnik zapovjednika za obavještajne poslove bojne

FČ: poručnik-satnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 12701

JMBG: 2506960191259

Imenovani obnaša dužnost od 01.04.1993.god.

33. MLADEN (Tomislava) BRAJKOVIĆ

na dužnost: Pomoćnika zapovjednika za SIS bojne

FČ: poručnik-satnik

F.VES: 11101

Osobni VES: 11107

JMBG: 2712969191277

Imenovani obnaša dužnost od 10.06.1993.god.

34. JOSIP (Ive) KALAICA

na dužnost: Pomoćnika zapovjednika za logistiku bojne

FČ: satnik-bojnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 12701

JMBG: 1107956191257

Imenovani obnaša dužnost od 01.11.1992.god.

35. STIPICA (Ilije) ĐAPIĆ

na dužnost: Referent sanitetske službe bojne - liječnik

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 32501

Osobni VES: 11401

JMBG: 04029641912772

Imenovani obnaša dužnost od 01.05.1993.god.

36. BERISLAV (Ilije) MALETA

na dužnost: Zapovjednika satnije

FČ: satnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11105

JMBG: 0612964191850

Imenovani obnaša dužnost od 23.05.1992.god.

37. JOSIP (Frane) MUCIĆ

na dužnost: Zapovjednik voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11301

JMBG: 0909958381903

Imenovani obnaša dužnost od 23.05.1992.god.

38. MIRKO (Dragana) BRAJKOVIĆ

na dužnost: Zapovjednik voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11101

JMBG: 0903962191266

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

39. VLADO (Rafe) NIKOLIĆ-KOVAČIĆ

na dužnost: Zapovjednik voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 12103

JMBG: 0711956191266

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

40. DRAGO (Ante) TOMASIĆ

na dužnost: Zapovjednik voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 21702

JMBG: 0305952191255

Imenovani obnaša dužnost od 23.05.1992.god.

41. IVICA (Vinka) LUČIĆ

na dužnost: Zapovjednik satnije

FČ: satnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11101

JMBG: 3110953191254

Imenovani obnaša dužnost od 23.05.1992.god.

42. DAMIR (Stipe) MILOŠ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11301

JMBG: 2007963191253

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

43. MARKO (Ivana) KRAJINOVIĆ

na dužnost: Zapovjednik voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11201

JMBG: 2208955191282

Imenovani obnaša dužnost od 23.05.1993.god.

44. STIPICA (Nike) DADIĆ

na dužnost: Zapovjednik voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11101

JMBG: 2803963191254

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

45. JOSIP (Pere) JURČEVIĆ

na dužnost: Zapovjednik voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11207

JMBG: 1603960191269

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

46. ZDENKO (Mate) ŠISTOV

na dužnost: Zapovjednik satnije

FČ: satnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11807

JMBG: 3105970191256

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

47. TOMISLAV (Frane) JEZIDŽIĆ

na dužnost: Zapovjednik voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11401

JMBG: 1802958191262

Imenovani obnaša dužnost od 23.05.1992.god.

48. ROBERT (Ivice) ŠISTOV

na dužnost: Zapovjednik voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11812

JMBG: 1312971191258

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

49. TOMISLAV (Joze) MAROS

na dužnost: Zapovjednik voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11706

JMBG: 0911962191254

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

50. BERISLAV (Krunoslava) BOŠNJAK

na dužnost: Zapovjednik voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11101

JMBG: 0210963191264

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

51. FRANO (Ive) LUČIĆ

na dužnost: Zapovjednik voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11105

JMBG: 1201963191250

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

52. FRANO (Ive) KEŠKIĆ

na dužnost: Zapovjednik voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11201

JMBG: 2707954191269

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

53. ZDRAVKO (Marka) ANTUNOVIĆ

na dužnost: Zapovjednik voda za logistiku bojne

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 32101

Osobni VES: 11803

JMBG: 2310955191265

Imenovani obnaša dužnost od 01.11.1992.god.

54. DRAGAN (Vlade) ERKAPIĆ

na dužnost: Zapovjednika bojne

FČ: bojnik-pukovnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 31401

JMBG: 1207956191278

Imenovani obnaša dužnost od 20.04.1993.god.

55. MARIO (Radoslava) CRNJAC

na dužnost: Zamjenik zapovjednika bojne

FČ: bojničnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11612

JMBG: 1511970191273

Imenovani obnaša dužnost od 10.05.1993.god.

56. ZDRAVKO (Drage) BAGARIĆ

na dužnost: Pomoćnik zapovjednika za operativne poslove bojne

FČ: bojničnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 31102

JMBG: 1403957191259

Imenovani obnaša dužnost od 05.05.1993.god.

57. IVO (Marka) ŽIVKO

na dužnost: Pomoćnika zapovjednika za IPD bojne

FČ: bojničnik-pukovnik

F.VES: 31001

Osobni VES: 21102

JMBG: 2308951191275

Imenovani obnaša dužnost od 10.09.1992.god.

58. TOMISLAV (Ivice) BEKAVAC

na dužnost: Pomoćnika zapovjednika za obavještajne poslove bojne

FČ: poručnik-satnik

F.VES: 31001

Osobni VES: 11101

JMBG: 1510961191256

Imenovani obnaša dužnost od 10.05.1993.god.

59. IVAN (Ilije) KRIŽANAC

na dužnost: Pomoćnika zapovjednika za SIS bojne

FČ: poručnik-satnik

F.VES: 31001

Osobni VES: 11312

JMBG: 3007968191255

Imenovani obnaša dužnost od 10.06.1993.god.

60. ŽELJKO (Joze) ČEČURA

na dužnost: Pomoćnika zapovjednika za logistiku bojne

FČ: satnik-bojnik

F.VES: 31001

Osobni VES: 12701

JMBG: 0607955191252

Imenovani obnaša dužnost od 04.06.1992.god.

61. ZLATKO (Stipe) STRUJIĆ

na dužnost: Referenta sanitetske službe bojne-liječnik

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 32501

Osobni VES: nema

JMBG: 0603942191258

Imenovani obnaša dužnost od 02.05.1993.god.

62. TOMISLAV (Ive) ANTUNOVIĆ

na dužnost: Zapovjednika satnije

FČ: satnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11101

JMBG: 0205958191252

Imenovani obnaša dužnost od 05.01.1993.god.

63. STJEPAN (Pave) GAŠPAR

na dužnost: Zapovjednika satnije

FČ: satnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11404/11107

JMBG: 1711965191256

Imenovani obnaša dužnost od 10.05.1993.god.

64. IVICA (Nine) GRLIĆ

na dužnost: Zapovjednika satnije

FČ: satnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11101

JMBG: 0303963191254

Imenovani obnaša dužnost od 05.10.1992.god.

65. MARKO (Frane) GUDELJ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11610

JMBG: 0102935191278

Imenovani obnaša dužnost od 04.06.1993.god.

66. ZDRAVKO (Ivana) BRKIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11105

JMBG: 0904964191286

Imenovani obnaša dužnost od 04.06.1992.god.

67. JOZO (Bože) DILBER

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11701

JMBG: 1410957191855

Imenovani obnaša dužnost od 05.01.1993.god.

68. ZVONKO (Ljubana) KAJIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11301

JMBG: 2505968191286

Imenovani obnaša dužnost od 01.10.1992.god.

69. VINKO (Franje) BOJIĆ-CRNJAK

na dužnost: Zapovjednik voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11105

JMBG: 3003968191268

Imenovani obnaša dužnost od 01.10.1992.god.

70. MLADEN (Ive) PIPLICA

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11413

JMBG: 0604968191279

Imenovani obnaša dužnost od 01.10.1992.god.

71. MIROSLAV (Pere) KARLIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11610

JMBG: 2804964191254

Imenovani obnaša dužnost od 01.03.1993.god.

72. FILIP (Džona) MARKU

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11807

JMBG: 3004941191254

Imenovani obnaša dužnost od 10.05.1993.god.

73. VITOMIR (Ivice) POCRNJA

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11406

JMBG: 0706971191287

Imenovani obnaša dužnost od 04.06.1992.god.

74. MATO (Dragana) SANTRO

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 12126

JMBG: 0701960191258

Imenovani obnaša dužnost od 20.10.1992.god.

75. ANTE (Tadije) MARINČIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11412

JMBG: 0404971191280

Imenovani obnaša dužnost od 05.10.1992.god.

76. ANTE (Ante) PLANINIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 12302

JMBG: 0102958191267

Imenovani obnaša dužnost od 04.08.1992.god.

77. TONKO (Andrije) BANDIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11101

JMBG: 3108963191266

Imenovani obnaša dužnost od 20.10.1992.god.

78. STANISLAV (Luke) MIJATOVIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11101

JMBG: 0807959191256

Imenovani obnaša dužnost od 23.03.1993.god.

83. TOMO (Ive) VISKOVIĆ

na dužnost: Pomoćnik zapovjednika za IPD bojne

FČ: bojnik

F.VES: 31001

Osobni VES: 11101

JMBG: 0410960191254

Imenovani obnaša dužnost od 06.05.1993.god.

84. BRANKO (Drage) CRNJAK

na dužnost: Pomoćnika zapovjednika za obavještajne poslove bojne

FČ: poručnik-satnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11604

JMBG: 0405960191269

Imenovani obnaša dužnost od 09.11.1992.god.

85. FRANJO (Pere) PAVLOVIĆ

na dužnost: Pomoćnika zapovjednika za SIS bojne

FČ: poručnik-satnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 12403

JMBG: 0308967191277

Imenovani obnaša dužnost od 15.12.1992.god.

86. DRAGAN (Ljupka) VISKOVIĆ

na dužnost: Pomoćnika zapovjednika za logistiku bojne

FČ: satnik-bojnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 12102

JMBG: 1204961191252

Imenovani obnaša dužnost od 19.08.1992.god.

87. STIPO (Dragutina) LUČIĆ

na dužnost: Referent sanitetske službe bojne-liječnik

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 32501

Osobni VES: 32502

JMBG: 2602944191256

Imenovani obnaša dužnost od 01.11.1992.god.

88. ILIJA (Mate) KASALO

na dužnost: Zapovjednika satnije

FČ: satnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11203

JMBG: 0405967191272

Imenovani obnaša dužnost od 11. 05. 1992.god.

89. VJEKOSLAV (Jovice) BILUŠIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11301

JMBG: 1407971191267

Imenovani obnaša dužnost od 11. 05. 1993.god.

90. DRAGOMIR (Matije) ŠKRLEC

na dužnost: Pomoćnika zapovjednika za IPD satnije

FČ: poručnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11108

JMBG: 1711955191258

Imenovani obnaša dužnost od 06.05.1993.god.

91. ZLATKO (Frane) DUGANDŽIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11401

JMBG: 2202972191255

Imenovani obnaša dužnost od 08.10.1992.god.

92. VESELJKO (Pere) DADIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11105

JMBG: 0312960191260

Imenovani obnaša dužnost od 30.10.1992.god.

93. PERICA (Zvonimira) CRNJAK

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 31702

JMBG: 2105958191271

Imenovani obnaša dužnost od 04.09.1992.god.

94. ANTE (Nike) BIJADER

na dužnost: Zapovjednika TRD

FČ: bojnik-pukovnik

F.VES: 31201

Osobni VES: 11105

JMBG: 2210964191265

Imenovani obnaša dužnost od 05.01.1993.god.

95. FRANJO (Ive) BEKAVAC

na dužnost: Referent sanitetske službe

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 32501

Osobni VES: 12602

JMBG: 1004967191255

Imenovani obnaša dužnost od 21.05.1992.god.

96. ROBERT (Ivana) GRANIĆ

na dužnost: Pomoćnika zapovjednika za logistiku

FČ: satnik-bojnik

F.VES: 31201

Osobni VES: 12403

JMBG: 1408964191258

Imenovani obnaša dužnost od 25.08.1992.god.

97. KREŠIMIR (Ljupka) KOVAČEVIĆ

na dužnost: Zapovjednika za izviđačke baterije

FČ: satnik

F.VES: 31201

Osobni VES: 11209

JMBG: 1609962191272

Imenovani obnaša dužnost od 20.02.1993.god.

98. IVAN (Pave) LOZIĆ

na dužnost: Računatelj u divizionu (zamjenik zapovjednika)

FČ: nadporučnik-satnik

F.VES: 31201

Osobni VES: 11101

JMBG: 2406964191259

Imenovani obnaša dužnost od 11.03.1993.god.

99. NIKOLA (Marka) RIBIČIĆ

na dužnost: Zapovjednika baterije MB 120 mm

FČ: satnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 31102

JMBG: 2409953191256

Imenovani obnaša dužnost od 05.01.1993.god.

100. MLADEN (Nike) TOMAS

na dužnost: Zamjenik zapovjednika baterije MB 120 mm

FČ: nadporučnik-satnik

F.VES: 31201

Osobni VES: 12102

JMBG: 0810967191258

Imenovani obnaša dužnost od 05.01.1993.god.

101. IVICA (Dragutina) LUČIĆ

na dužnost: Zapovjednika baterije VLR 107 i 128 mm

FČ: satnik

F.VES: 31201

Osobni VES: 11207

JMBG: 1811965191277

Imenovani obnaša dužnost od 21.05.1993.god.

102. NIKICA (Pere) ZELIĆ

na dužnost: Zamjenik zapovjednika VLR

FČ: nadporučnik-satnik

F.VES: 31201

Osobni VES: 21235

JMBG: 2411957191255

Imenovani obnaša dužnost od 15.09.1992.god.

103. IVICA (Marka) GALIĆ

na dužnost: Zapovjednika baterije haubica 105 i 122 mm

FČ: satnik

F.VES: 31201

Osobni VES: 11204

JMBG: 2002971191252

Imenovani obnaša dužnost od 01.06.1992.god.

104. ŽELJKO (Ive) ANTUNOVIĆ

na dužnost: Zamjenik zapovjednika baterije haubice 105 i 122

FČ: nadporučnik-satnik

F.VES: 31201

Osobni VES: 11101

JMBG: 0603966191259

Imenovani obnaša dužnost od 01.08.1992.god.

105. IVICA (Stipe) ČOVIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda haubica

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31201

Osobni VES: 11203

JMBG: 1704957191259

Imenovani obnaša dužnost od 16.04.1992.god.

106. DARKO (Frane) ČELINA

na dužnost: Zapovjednika baterije ZIS 76 mm

FČ: satnik

F.VES: 31201

Osobni VES: 11101

JMBG: 2711964191264

Imenovani obnaša dužnost od 15.01.1993.god.

107. KAZIMIR (Šimuna) RASPUDIĆ

na dužnost: Zamjenik zapovjednika baterije ZIS 76 mm

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31201

Osobni VES: 11304

JMBG: 1003970191278

Imenovani obnaša dužnost od 20.05.1992.god.

108. MARKO (Vinka) ŠAPINA

na dužnost: Zapovjednika vode ZIS mm

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31201

Osobni VES: 12125

JMBG: 1202963191278

Imenovani obnaša dužnost od 20.05.1992.god.

109. ILIJA (Nike) MILJAK

na dužnost: Zapovjednika oklopnog voda T-55 i BV-5

FČ: nadporučnik-satnik

F.VES: 31401

Osobni VES: 11401

JMBG: 0101970191268

Imenovani obnaša dužnost od 01.08.1992.god.

110. MIROSLAV (Stipe) MIJATOVIĆ

na dužnost: Zapovjednika tenka T-55

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31400

Osobni VES: 11406

JMBG: 2101969191251

Imenovani obnaša dužnost od 01.08.1992.god.

111. DRAGAN (Perice) DADIĆ

na dužnost: Zapovjednika bitnice TR PZO

FČ: satnik

F.VES: 31301

Osobni VES: 21301

JMBG: 0401955191263

Imenovani obnaša dužnost od 25.05.1992.god.

112. MARKO (Joze) ČAMBER

na dužnost: Pomoćnik zapovjednika za IPD bitnice

FČ: poručnik-nadporučnik

F.VES: 31001

Osobni VES: 11320

JMBG: 1509949191269

Imenovani obnaša dužnost od 25.05.1992.god.

113. ZDRAVKO (Ive) JUKIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda bofors 40 mm

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31301

Osobni VES: 11301

JMBG: 2909954191252

Imenovani obnaša dužnost od 25.05.1992.god.

114. ANTO (Mate) NIKOLIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda strela 2 m

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31326

Osobni VES: 31326

JMBG: 3003966191260

Imenovani obnaša dužnost od 25.05.1992.god.

115. MARIO (Nikole) MARINA

na dužnost: Zapovjednik satnije veze

FČ: satnik

F.VES: 31801

Osobni VES: 13409

JMBG: 1306966191266

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

116. ALOJZIJE (Stipe) ZOVKO

na dužnost: Zapovjednika voda veze

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31801

Osobni VES: 11801

JMBG: 3007952191255

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

117. IVICA (Joze) KOTARAC

na dužnost: Zapovjednika inženjerijske satnije

FČ: satnik

F.VES: 31701

Osobni VES: 12102

JMBG: 2504962191288

Imenovani obnaša dužnost od 15.11.1992.god.

118. NENAD (Stipice) VISKOVIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda POLK

FČ: satnik-nadporučnik

F.VES: 31209

Osobni VES: 11808

JMBG: 2312963191250

Imenovani obnaša dužnost od 23.05.1992.god.

119. MLADEN (Branka) MIŠURA

na dužnost: Zapovjednika voda POLK

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31209

Osobni VES: 11406

JMBG: 0808963191267

Imenovani obnaša dužnost od 23.05.1993.god.

120. ZLATKO (Vlade) ZELIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda brigadne policije

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31107

Osobni VES: 11812

JMBG: 0208969191288

Imenovani obnaša dužnost od 15.03.1993.god.

121. PERICA (Nike) POCRNJA

na dužnost: Zapovjednika voda intendantske službe

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 32401

Osobni VES: 12403

JMBG: 2906965191255

Imenovani obnaša dužnost od 27.05.1992.god.

122. BRUNO (Rude-Adolfa) TOMAS

na dužnost: Zapovjednika voda prometne službe

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 32701

Osobni VES: 11107

JMBG: 2410965191276

Imenovani obnaša dužnost od 01.06.1992.god.

123. VLADO (Karla) JUKIĆ

na dužnost: Zapovjednika satnije

FČ: satnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 12302

JMBG: 0602966191279

Imenovani obnaša dužnost od 13.12.1992.god.

124. DAVOR (Marka) NOVAK

na dužnost: Zamjenika zapovjednika satnije

FČ: poručnik-satnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11217

JMBG: 0406959150024

Imenovani obnaša dužnost od 13.12.1992.god.

125. ZDRAVKO (Ante) GOVORUŠIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 12403

JMBG: 2704947191262

Imenovani obnaša dužnost od 23.05.1992.god.

126. RADE (Stipe) TOPIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES:

JMBG: 1907949191256

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

127. ILIJA (Franje) HERCEG

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 12701

JMBG: 1006962191276

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

128. VEDRAN (Raska) BJELANOVIĆ

na dužnost: Zapovjednika sanitetskog voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 32501

Osobni VES: 32501

JMBG: 2710960191263

Imenovani obnaša dužnost od 12.10.1992.god.

129. ROBERT (Ivice) VANJHARD

na dužnost: Zapovjednika izviđačkog voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES:

JMBG: 2701974431904

Imenovani obnaša dužnost od 05.10.1992.god.

130. IVICA (Ive) LEŠIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11602

JMBG: 0311970191254

Imenovani obnaša dužnost od 11.05.1993.god.

131. DRAGAN (Marijana) KASALO

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11103

JMBG: 0202972191263

Imenovani obnaša dužnost od 11.05.1993.god.

132. STIPICA (Ive) BRZICA

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11103

JMBG: 1405971191760

Imenovani obnaša dužnost od 11.05.1993.god.

133. MLADEN (Nine) PENAVALA

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11903

JMBG: 0706958191278

Imenovani obnaša dužnost od 11.05.1993.god.

134. MARKO (Mirka) MARTINOVIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11101

JMBG: 1911969191284

Imenovani obnaša dužnost od 10.02.1993.god.

135. DRAGAN (Stipe) JAKOČIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11101

JMBG: 0109969151794

Imenovani obnaša dužnost od 05.05.1993.god.

136. OLEG (Radoš) BORIČIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 12107

JMBG: 2309963191276

Imenovani obnaša dužnost od 11.02.1993.god.

137. IVICA (Joze) PAVIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda

FČ: zastavnik-nadporučnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11101

JMBG: 2702959191257

Imenovani obnaša dužnost od 11.05.1993.god.

138. VLADO (Ive) MILOŠ

na dužnost: Zapovjednika satnije

FČ: satnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 11101

JMBG: 030694191265

Imenovani obnaša dužnost od 22.03.1993.god.

139. DRAGOMIR (Pave) ŠOLJIĆ

na dužnost: Zapovjednika satnije

FČ: satnik

F.VES: 31101

Osobni VES: 12403

JMBG: 0912947191259

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

140. MIRO (Pere) KUNKIĆ

na dužnost: Zapovjednika logističkog voda bojne

FČ:

F.VES: 32101

Osobni VES: 11602

JMBG: 2605954191253

Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

MP

PREDSTOJNIK

Bruno Stojić, s.r.

Dostaviti:

1. OZ S/Z H
2. Brigadi
3. Personalnoj upravi
4. GS HVO
5. a/a

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-459)

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA

HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

ODJEL OBRANE

OBRANA
VOJNA TAJNA
STROGO POV.

Broj: 02-1-766 / 93

Mostar, 01.07. 1993 god.

Temeljem odredbi članka 34. stavka 1. točka 2. Uredbe o oružanim snagama ("Narodni list HZ H-B", broj: 6/92) Hrvatske zajednice Herceg-Bosna, predstojnik Odjela obrane Hrvatskog vijeća obrane HZ Herceg-Bosna, donosi

Z A P O V I J E D

O POSTAVLJENJU

U BRIGADI "EUGEN KVATERNIK" - BUGOJNO

- 1. ZDRAVKO (Zvonko) BABIĆ**
na dužnost: Načelnika stožera brigade, ujedno zamjenik zapovjednika
FČ: pukovnik-brigadir
F.VES: 31101
Osobni VES: 31102
JMEG: 3011958191245
Imenovani obnaša dužnost od 13.07.1992.god.
- 2. ILIJA (NIKO) ŽIVKO**
na dužnost: Načelnika odsjeka za operativno-nastavne poslove
FČ: pukovnik
F.VES: 31101
Osobni VES: 11401
JMEG: 2501961191267
Imenovani obnaša dužnost od 01.10.1992.god.
- 3. IVICA (Petra) PAVIĆ**
na dužnost: Savjetnik za ONP
FČ: satnik-bojnik
F.VES: 31101
Osobni VES: VA 31402
JMEG: 1507968191256
Imenovani obnaša dužnost od 01.10.1992.god.

Faksimil Zapovjedi Brune Stojića, predstojnika odjela obrane Hrvatskog vijeća obrane, o postavljanju u brigadi "Eugen Kvaternik" - Bugojno, Mostar, 1. jula 1993. (prva strana)

137. IVICA (Joze) PAVIĆ

na dužnost: Zapovjednika voda
FČ: zastavnik-nadporučnik
F.VES: 31101
Osobni VES: 11101
JMBG: 2702959191257
Imenovani obnaša dužnost od 11.05.1993.god.

138. VLADO (Iva) MILOŠ

na dužnost: Zapovjednika satnije
FČ: satnik
F.VES: 31101
Osobni VES: 11101
JMBG: 0300964191205
Imenovani obnaša dužnost od 22.03.1993.god.

139. DRAGOMIR (Pavo) SOLJIĆ

na dužnost: Zapovjednika satnije
FČ: satnik
F.VES: 31101
Osobni VES: 12403
JMBG: 0912947191259
Imenovani obnaša dužnost od 10.10.1992.god.

140. MIRO (Pere) KUNKIĆ

na dužnost: Zapovjednika logističkog voda bojne
FČ:
F.VES: 32101
Osobni VES: 11602
JMBG: 2605994191253
Imenovani obnaša dužnost od 10.09.1992.god.

Dostaviti:

1. OZ S/Z H
2. Brigadi
3. Personalnoj upravi
4. GS HVO
5. a/a.

*Faksimil Zapovjedi Brune Stojića, predstojnika odjela obrane
Hrvatskog vijeća obrane, o postavljanju u brigadi "Eugen Kvaternik
" - Bugojno, Mostar, 1. jula 1993. (posljednja strana)*

Br. 24.
KADROVSKE PROMJENE U HVO BUGOJNO
(7. JULI 1993.)

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG - BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
BRIGADA "EUGEN KVATERNIK"
BUGOJNO

Broj: 01-109-407/93
Bugojno, 07.7.1993.god.

Z A P O V J E D

Demobilizira se iz postrojbe II Bojne vojnik MARIJO (Radoslava) CRNJAC zbog prelaska u jedinicu za posebne namjene pri Stožeru domobranstva.

MP

ZAPOVJEDNIK
Ivica Lučić, s.r.

Dostavljeno:

1. II Bojna
2. Stožer domobranstva
3. Odjel za obranu
4. Personalna sl.
5. Imenovanom
6. a/a

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-264)

Br. 25.
SUKOB UNUTAR HVO BUGOJNA
(15. JUNI 1993.)

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
B U G O J N O

Strogo povjerljivo
- službena tajna-

Z A P I S N I K

Sa sjednice Hrvatskog vijeća obrane Bugojno održanog dana 15. juna 1993. godine, u prostorijama zgrade stare Pošte.

Sjednici nazočni: Vladimir Šoljić, Anto Bagarić, Branka Raguz, Ante Krajinović, Mladen Pavlović, Zdenko Klepić, Frano Jezidžić, Ivica Dumančić, Zvonko Mihaljević, Pavo Dragun, Zvonko Brajković.

Sjednici nisu nazočni: Ivica Lučić, Branko Šarić i Ivica Bodrušić.

Sjednicom predsjedava predsjednik HVO-e Bugojno g-din Vladimir Šoljić.

DNEVNI RED:

1. Sadašnja političko-vojno sigurnosna situacija
2. Izvješće Ureda za društvene djelatnosti
3. Pitanje odnosa vođstva Brigade, Domobranstva i civilnog dijela
4. Prijedlog Pravilnika o dodjeli stanova i Odluke o privremenom oduzimanju stanarskog prava
5. Razno
 - a) Zahtjev za odobrenje novčanih sredstava - Pero Barnjak
 - b) Zahtjev penzionera
 - c) Uredba o zaštiti vojnih i civilnih žrtava rata.

Ad 1. Anto Bagarić - podnosi izvješće sa razgovora održanih kod predstojnika Odjela obrane HZ HB - g-din Stojića. Iznosi da je situacija jako teška, naročito u srednjoj Bosni i u Novom Travniku. Što se tiče Bugojna, stanje je dosta mirno. Muslimani tvrde da snage iz

srednje Bosne neće doći u Bugojno i početi rat. Sa muslimanima u Bugojnu treba pregovarati, a vojsku pripremiti za rat ukoliko muslimani napadnu.

Potrebno je da se HVO Bugojno oglasi, javno i pismeno u svezi genocida u srednjoj Bosni. Takođe, treba demantirati glasine u hrvatskom tisku.

ZAKLJUČAK:

Prihvata se prijedlog da se HVO Bugojno oglasi u svezi genocida u srednjoj Bosni, kao i da se demantiraju glasine u hrvatskom tisku.

Zdenko Klepić - iznosi da funkcioniraju mješovite patrole, kao i da nisu vraćena sva oduzeta auta.

Frano Jezidžić - nije poznato koliko se muslimanska vojska iz Bugojna uključila u sukobe u Novom Travniku, ali ima saznanja da su tukli bacačima sa Rostove, po Novom Travniku.

Mladen Pavlović - iznosi da muslimani traže dizel gorivo, ali pošto sam nije u mogućnosti da o tome odluči, postavlja pitanje na koji način to riješiti.

Pavo Dragun - predlaže da se odredi HVO i zauzme stav u svezi sa prodajom robe muslimanima od strane privatnika Hrvata.

ZAKLJUČAK:

HVO zauzima stav da za manje količine robe, koje se prodaju muslimanima, odluku će donositi Ured za gospodarstvo ili Ured za Financije, a za veće količine robe odlučivat će HVO Bugojno.

Anto Bagarić - predlaže da se sada odobre 3 tone nafte muslimanima. Kada je u pitanju nabavka i dovoz hrane, predlaže da po istu ide Hrvat, a da se muslimanima da dio dopremljene hrane iz dopreme - auta, kao i da se zna ko je dužan da muslimanima kaže koliko im pripada od ukupno dopremljene količine hrane.

Predloženi stav je prihvaćen.

Vladimir Šoljić predlaže da se muslimanima odobri 2 tone dizel goriva.

Zvonko Brajković - iznosi da je sada veliki problem u svezi dovoza goriva, zbog grupa koje zaustavljaju i otimaju gorivo.

Ivica Dumančić - iznosi da dosta goriva odlazi u Hercegovinu koje je namijenjeno srednjoj Bosni.

Vladimir Šoljić - u svom izlaganju o vojnoj situaciji iznosi da je hrvatski narod u vrlo teškoj situaciji, te da je najvažnije u ovim teškim vremenima i okolnostima našem narodu da bude jedinstven, homogen i da izbjegne razdore. I pored svih nastojanja najvećeg dijela HVO-a od početka rata da vlada sloga, međusobno poštovanje, da se radi za opću stvar, za hrvatske interese, iznosi da na temelju priča koje se pričaju po narodu, vojsci i gradu, kao i nekih njegovih saznanja, da jedna grupa u vođstvu brigada radi suprotno. Konkretno grupa o kojoj se govori je oko Ante Bagarića i Ivica Lučića, koji žele da privatiziraju i sebi potčine vojsku. Takođe, se priča da isti hoće privatizirati i Vilu. Širi se mišljenje da ne biraju niti cijene ljude po znanju i stručnosti, već po poslušnosti njima, tako da su oko sebe okupili svoje rođake, kumove, prijatelje i dr. Sa ovakvim načinom rada stvara se razdor i osipanje hrvatskog korpusa, za koji imaju svoj udjel, primjer (Strujić, Leon Čosić, Slaven, odnos prema Ivici i Frani Bodrušić, odnos prema domobranstvu, odjelu obrane, stvaranje rivaliteta između Vojne i Brigadne policije, odnos prema predsjedniku HVO-e).

Svojim neozbiljnim shvaćanjem situacije i neodređivanjem potrebnih radnji isti su dopustili da nam muslimani uzmu 70% grada (objekata), nisu do zadnjih dana izvršili fortifikacijsku pripremu, izbjegavaju sastanke HVO-a i utječu na neke članove HVO-a da se neposlovno ponašaju/nepodnošenje izvješća, nejavljanje, itd).

Navedene zadnje greške nisu izmišljene, one su činjenice te zato kao predsjednik HVO-e skreće pažnju istima da shvate ozbiljnost situacije, kao i da mijenjaju svoje ponašanje i djelovanje. Ukoliko isti smatraju da navedene činjenice nisu točne predlaže da iznesu protuargumente, kao i da se o ovim činjenicama prodiskutira.

Na kraju izlaganja traži da svatko iz svog djelokruga rada, pismeno podnosi izvješće.

Anto Bagarić - iznosi da je iznenađen sa činjenicama - pričama koje je iznio predsjednik, te da on nema ništa s tim, te stoga usmeno podnosi ostavku i izražava da više ne želi da radi u HVO-u kao dopredsjednik, kao i da će ubuduće raditi samo u zapovjedništvu brigade.

HVO nije razmatrao niti odlučivao o usmenoj ostavci Ante Bagarića, na dužnost dopredsjednika HVO-a.

Stav HVO-a je da ukoliko isti ne želi više biti na dužnosti dopredsjednika, da pismeno podnese ostavku.

Zdenko Klepić - zahtjeva da svi članovi HVO-a dobiju napismeno izlaganje predsjednika, te da se zakaže nova sjednica HVO-a.

Zvonko Brajković - smatra da predsjednik treba u okviru svoje ingerencije, mijenjati ljude i stvoriti ekipu oko sebe.

Pavo Dragun - iznosi da je potrebno poduzeti mjere na uspostavi što tješnje saradnje. A to što su se stvorile grupe koje razbijaju jedinstvo hrvatskog naroda smatra da samo uspostavom dijaloga i zajedništva mogu se uspostaviti odnosi kakvi trebaju da budu. Treba utvrditi kolika je odgovornost HVO-a za bezbjednost grada, pa ukoliko ne postoji, onda treba cijeli HVO dati ostavku.

Postavlja i pitanje poslovanja "Deltē", jer HVO mora znati šta *Delta* radi i čime raspolaže. Dalje, postavlja pitanje zašto je stopiran odlazak kadrova u centre HZ HB, radi njihove koristi u tim centrima. Konstatira da je osnovan Savjet za sigurnost, koji se samo jedanput sastao, što je veliki propust.

Branka Raguz - iznosi da situacija nije na visini kakvu hrvatski narod od nas očekuje. U toku nekoliko mjeseci stvoren je jedan pravni sustav po kome HVO radi, ali svi usvojeni zaključci i odluke nisu sprovedene. Postoji nedovoljna koordinacija na nivou Herceg - Bosne. Po njenom mišljenju zapovjedništvo je kompetentno da daje sigurnosne procjene i situacije. Smatra da kad tijelo HVO-a donese neku odluku onda ih treba svi članovi poštivati. Odlazak članova HVO-a treba evidentirati i da se o tome vodi stroga kontrola. Iznosi da su napravili bitne greške koje treba priznati, kao i da treba utvrditi kako raditi od sada i kako greške ispraviti.

Zvonko Mihaljević - iznosi da su se neke stvari možda trebale desiti ranije, pa bi se riješile mnoge nepravilnosti. Predlaže da predsjednik treba poduzeti sljedeće: - da mijenja vladu ili da biraju predsjednika koji će birati vladu.

Treba svakom reći u oči ono što smatra da nije u redu.

O predloženom prijedlogu nije odlučeno.

Vladimir Šoljić - smatra da nije bio često odsutan iz Bugojna i smatra da se ljudi prema njemu nekorektno ponašaju. Iznosi da treba da prestanu razdvajanja i dezinformiranja među njima.

Mladen Pavlović - treba shvatiti da postoje nedostaci u koordinaciji između HVO-a i zapovjedništva i inzistira i tvrdi da je sve što je predsjednik iznio, da je iznio u najboljoj namjeri, da moraju biti u koordinaciji. Nesporazumi proizilaze iz nemogućnosti izvršenja obaveza po uredima i drugim resorima. Njegov stav je da bilo kakav rez HVO-u sada nije potreban. Ako netko iz HVO-a ili članovi pravi smetnje zapovjedništvu, istog treba upozoriti, a ako i dalje bude pravio smetnje istog smijeniti.

Zvonko Brajković - smatra da su otišli daleko i da se nalazimo u vrlo nepovoljnoj situaciji, pa iz tog razloga smatra da bi predsjednik trebao povući svoje izlaganje. Što se tiče *Delte* iznosi da je radila pozitivno, a izvješće o radu bit će dostavljeno HVO-u.

Sjednica HVO-a se prekida i zakazuje za četvrtak 17. VI 1993. godine u 1000 sati.

Broj: 02-129-762/93

Datum, 15. VI 1993.god.

Predsjednik HVO-a Bugojno:
MP Vladimir Šoljić, s.r.

Zapisničar:

Ante Krajinović, s.r.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-353)

B. SVJEDOČENJA

Br. 1.

BORBENO DJELOVANJE HVO PO CIVILIMA

- KAZIVANJE S.K. IZ BUGOJNA

Dana 17. 07. 1993., u poslijepodnevnim satima, nakon što smo primijetili da se hrvatske porodice iseljavaju - povlače iz kuća koje su bile u našoj neposrednoj blizini u dio gdje su, uglavnom, bile hrvatske kuće, a čuli smo i sporadičnu pucnjavu, odlučili smo da se sklonimo u podrum kuće Hamdije Zuluma. U podrum se skupilo 20-tak osoba, uglavnom žena, djece i starijih ljudi. Tu smo u podrumu proveli noć. Noć 17/18. 07. je protekla relativno mirno, do pred samu zoru, kada smo začuli pucnjavu iz pravca Bristova. U samo svitanje granate su počele padati i u našoj blizini, a najviše oko kuća Fehke i Muharema Velagić. Oko 07:00 po mene su došli iz podruma kuće Fehke Velagića, jer sam ja bila bolničarka u prostornoj jedinici i trebala pružiti prvu pomoć ranjenom Muharemu Velagiću. Tada sam i otišla tamo, odnijela torbicu prve pomoći koju sam imala i pomogla im da mu se ukaže prva pomoć, a potom se ponovo vratila u podrum kuće Hamdije Zuluma. Čitavo to vrijeme taj rejon je bio izložen granatiranju od strane HVO-a. U večernjim satima, oko 22 sata, je stigao, dio ljudi koji u toku dana, zbog dejstava, nije mogao doći do podruma gdje smo bili smješteni, tako da nas je tu bilo blizu sedamdeset.

Ujutru 19.07.1993. započelo je dotad najžešće granatiranje čitave Donje Vrbanje. Uglavnom su kuće neposredno pogađane po nekoliko puta, a čulo se i dejstvo iz pješadijskog naoružanja. Tako je protekao i taj čitav dan i naredna noć. Kuće gdje smo se mi nalazili i cijela Donja Vrbanja, bile su opkoljene sa svih strana tako da je bilo nemoguće da se negdje izvučemo, odnosno da pređemo na teritoriju pod kontrolom A RBiH. Nekoliko lica, među kojima je bio i moj otac, prosjekli su (probili) žičane ograde između susjednih kuća, kako bi u slučaju potrebe mogli da se povlačimo prema kućama Velagića. Narednog dana, 20.07.1993. navedena dejstva su nastavljena, a između 10.00 i 10.30 ubijen je Almir Šehić.

Oko 14.30 sati, u podrum gdje smo bili smješteni, uletjela je grupa momčića i rekla nam da su se pripadnici HVO uspjeli približiti kući gdje smo bili smješteni na 50 metara i da postoji mogućnost da budemo zarobljeni, te su predlagali da se predamo. Pošto se dio lica smještenih u podrumu nije sa tim složio, odlučili smo da odmah krenemo sa povlačenjem prema kući jednog Hodžića, u pravcu DD "Mlinpek". Prilikom prilaska toj kući ubijeni su Rabija i Džemil Grižić. Po dolasku do te kuće, u podrumu smo zatekli još civila, a 10-tak minuta nakon toga nam je neko rekao da iz pravca Zelenog puta prema nama ide tenk i da odmah moramo nastaviti put prema kućama Velagića. Nakon toga smo krenuli prema tim kućama, stim da je Sanija Učanbarlić pokušala preći asfalt i krenuti u pravcu Vrbasa, ali je pri samom prijelazu asfalta ubijena (najvjerojatnije snajperom). Na putu od Hodžića kuće prema kući Muharema Velagić, zbog stalnog dejstva pripadnika HVO, sklonili smo se u jednu malu šupu, gdje je ubijena Mina Delić i ranjen moj brat Esfendijar (momčić od 14 godina), najvjerojatnije iz snajpera. Odatle smo se zaputili i uspjeli doći do dvorišta kuće Muharema Velagić, odakle smo vidjeli transporter UNPROFOR-a koji se kretao prema Bugojnu. Na naše mahanje i dozivanje nije htio stati, a HVO je pojačao dejstva po nama.

Iz dvorišta smo pokušali da pređemo do kuće Fehke Velagić, da se sklonimo u podrum gdje je bila već većina naših komšija (udaljenost od dvorišta gdje smo bili do ulaza u podrum kuće Fehke Velagić nije veća od 30-tak metara), i ja sam prilikom pretrčavanja ranjena snajperom u neposrednoj blizini ulaza u podrum. U podrum me uvukao Ramiz Delić, a neposredno nakon toga na mjesto gdje sam bila pogođena pala je granata.

Podrum je bio prepun, bilo je preko 100 osoba, pa čak i nekoliko beba mlađih od godinu dana, vrućina je bila nesnošljiva, a vazduh je bio pun prašine, pa je nekoliko ljudi probilo manje rupe u zidu da bismo imali svježeg vazduha. Kuća u kojoj smo bili sklonjeni neprekidno je i žestoko granatirana iz svih pravaca, gotovo se srušila zbog silnih dejstava, a ulaz u podrum je bio zarušen.

U večernjim satima, između 21.30 i 22.00 započeli smo izvlačenje iz podruma, kroz rupu koja je probijena u zidu kuće, prešli smo asfalt i krenuli prema Vrbasu. Zbog noći, nedovoljnog poznavanja terena i straha da ne naiđemo na pripadnike HVO, nekoliko smo puta prelazili rijeku i tek u ranim jutarnjim satima uspjeli stići do naselja Jaklić, koje je kontrolisala A RBiH, nakon čega sam prebačena u ratnu bolnicu zbog ranjavanja.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-10)

Br. 2. ZLOČINI NAD KOMŠIJAMA

- KAZIVANJE I. Š. IZ VRBANJE

Opšte je poznato ljudima u naseljima Vrbanja i Crniče šta se dešavalo jula 1993. sa civilnim stanovništvom tih naselja.

Ja sam te događaje doživio na sljedeći način:

Cjelokupno stanje prije "sukoba" je ukazivalo da su ustaše sve planirale pobiti i popaliti, svašta su uradili, ali nisu uspjeli u onome što su naumili. Ovdje iznosim samo neke od događaja koji su se nama desili tih dana.

Pošto su ustaše zauzele sva ključna mjesta u našem naselju i razmjestili svo raspoloživo naoružanje, napad na Bošnjake je mogao početi.

Poznato je da su 17.07.1993., u poslijepodnevnom satima, na ustaškom punktu kod Kandijuskog mosta zatvorili i mučki ubili trojicu pripadnika policije.

Dana 18.07.1993. su počeli pucati iz kompletnog naoružanja po naselju Vrbanja i uspjeli su kompletno naselje dovesti u okruženje. Svi stanovnici Vrbanje našli su se u okruženju, a posebno mi, stanovnici Zelenog puta. Tog dana počinje i zatvaranje. Zarobljeni su: Bahro Šeremet, rahmetli Selmir Šehić, Meho Tanković. Njih su u podrum Motela "Akvarijum" odveli Dragan Šakić, Živko Pavković i Ivica Vučak. Tamo su ih tukli, maltretirali, a Selmira Šehić na kraju zaklali i bacili u Vrbas kod mosta.

19.07.1993. ubijeni su: Ahmet Čizmo, Zahid Čizmo, Smail Hodžić, Zenuh Čizmo, Ekrem Talić, Mesud Talić i Senad Talić. Ovaj zločin su počinili pripadnici terorističke jedinice "Garavi" u saradnji sa našim komšijama iz Gornje Vrbanje, Harambašićima i Galićima.

U Zelenom putu, u noći 19/20.07.1993., ubijeni su Senad Teskeredžić i Amir Šošić, granatom koja je ispaljena sa Stubličke glavice.

Naše komšije, ustaše, 20.07.1993., u ranim jutarnjim satima, oko 05.00 časova, započele su strahovit napad. U naselju Zeleni put redom su počeli paliti i rušiti kuće sa zapaljivim granatama i municijom. U

periodu između 11.00 i 12.00 časova, u mom dvorištu ubijen mi je sin Almir Šehić, a ja sam ranjen. Prema kazivanju komšije Ramiza Delića pucao je Perica Marić sa kuće Mate Šimunovića. Tog dana ubijeni su i Suljo Delić, Emina Delić, Hajrudin Delić, Hamdija Alić, Hamdija Grižić i njegova supruga Rabija, Muharem Velagić i njegova kćerka Razija.

Preostali dio stanovništva iz Zelenog puta, povlačio se prema Velagića kućama. Prilikom tog povlačenja ubijena je Učanbarlić Sanija. Iza nas je u naselje ušao tenk i rušio sve pred sobom, pucajući i po ženama i po djeci. Kako su ustaše vidjele da se stanovništvo smjestilo u kući Fehke Velagić, iz tenka su direktno djelovali po toj kući, čime su je gotovo čitavu uništili. Sa kuća koje se nalaze oko DD "Mlinpek", po civilima su pucali: Bato Tabaković, Mladen Klarić, a viđali su se i Ivica Bošnjak, Mirko Barnjak i domobrani koji su bili na mlinu: Stipo Bošnjak, Jozo Šimić, Drago Renić, Vinko Bodrušić i Antun Lučić, a dobro su im pomogli i Fahrija Hadžibegović i njegov sin Semin.

Poznata su mi sljedeća imena komšija koji su učestvovali u ovom napadu i zločinu nad stanovništvom Vrbanje: Ivica-Keca Barnjak, Drago Šistov, Perica Marić, Pavo Mikulić, Mladen Barnjak, Miroslav Barnjak, Pavo Lozić i sin mu Dragan, Tomislav Čović, Slavko i Dragan Šakić, Vlado Rapsudić, Vinko Breljak, Ivica Božić, Mario Crnjac, Mirko Ćorić, Ante Bagarić, Miroslav Klepić, Ivica Pavić, Ivan Sabljo i Zdravko Antunović.

U toku napada ustaša na Vrbanju ubijeno je 45 stanovnika, a zapaljene su ili porušene 92 kuće i oko 41 prateći objekat.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-11)

Br. 3.
STALNO ZLOSTAVLJANJE BOŠNJAKA

- KAZIVANJE S. K. IZ VRBANJE

Dana 19. jula 1993. u ranim jutarnjim satima, moja porodica i ja smo spavali u našoj porodičnoj kući u naselju Vrbanja, kada smo začuli pucnjavu PAM-ova i artiljerijskih oruđa, vjerovatno ZIS-ova. Odmah smo primijetili da zbog pucnjave ne možemo da napustimo kuću i da negdje odemo, pa nam je samo preostalo da ostanemo u kući i da čekamo šta će se dogoditi. U kući su mi bili roditelji, sestra, supruga i dijete od dvije godine.

Nedugo nakon toga, pripadnici HVO-a, njih 10-tak, ušli su u kuću i naredili nam da izađemo iz kuće. Na sebi su imali uniforme, a na njima ambleme HVO i bijele trake za raspoznavanje. Odveli su nas u jednu hrvatsku kuću, stotinjak metara od naše kuće, mislim da je kuća nekog Dilbera i tu smo zatvoreni. Od lica koja su nas uhapsila poznao sam jednog Dilbera i jednog Antunovića, ali im imena ne znam. Naše hapšenje je posmatrao i Ante Renjić, koji je takođe bio u uniformi HVO-a.

U toj kući proveli smo taj čitav dan i tu noć. Tokom boravka u toj kući nismo imali nikakvih problema. Narednog dana, odvedeni smo na motel "*Akvarijum*". Prije nego što smo zatvoreni u podrumске prostorije, odveli su nas da u jednoj od soba u Motelu vidimo dva tijela poginulih pripadnika HVO-a, kao da su htjeli na taj način da opravdaju svoje postupke prema nama.

Nakon toga su od svih žena oduzeli zlato, a potom su nas zatvorili u podrumске prostorije motela "*Akvarijum*". Tu su se nalazili zatvoreni Bošnjaci koji su ranije uhapšeni.

U periodu zatočeništva, svaki dan sam, zajedno sa ostalim, mlađim muškarcima vođen na kopanje rovova. Ja lično nisam preživio posebna maltretiranja, ali svako veče su pripadnici HVO-a dolazili i maltretirali, odnosno tukli zatočene Bošnjake, uglavnom starija lica. Tom prilikom bi nas psovali, prijetili nam i vrijeđali nas na razne

načine. Od svih lica koja su dolazila, a neki su bili i maskirani, najgori su bili Slavko Šakić i Kristijan Pocrnja, koji su najviše zlostavljali zatočene Bošnjake.

Pred kraj zatočeništva, Slavko Šakić je prvo pretukao, a potom odveo iz prostorije gdje smo bili zatočeni Selmira Šehića, a nakon toga ga nisam više vidio. Bitno je reći da je Slavko Šakić lično izabrao, pretukao, a zatim odveo Selmira Šehića, dok su mu ostali samo pomagali. Nakon oslobađanja saznali smo da je Selmir Šehić ubijen.

Dan neposredno prije nego što smo razmijenjeni, veći broj zatočenih Bošnjaka je pretučen, ponovo su najgori bili Slavko Šakić i Kristijan Pocrnja. Tada su pored ostalih posebno nastradali moj otac Husejin i moj amidža Abdulah.

Zarobljeni Bošnjaci koji su bili zatvoreni, uglavnom starija lica, koja nisu vođena na rad, imali su daleko lošiji tretman. Njih su više tukli, a davali su im i daleko manje hrane, nego nama koji smo vođeni na kopanje rovova.

Na motelu "*Akvarijum*" u periodu od 19. do 28. jula 1993. bio sam zatočen zajedno sa suprugom, djetetom od dvije godine, ocem, majkom i sestrom, naravno zajedno sa ostalim uhapšenim Bošnjacima.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava u Sarajevu, inv. br. 6 - 1)

Br. 4.
MUČENJE UZ VRELI ZID

- KAZIVANJE M.K. IZ BUGOJNA

Sedam dana prije otpočinjanja napada pripadnika HVO na Bugojno, moja porodica i Bošnjaci koji su živjeli u našoj neposrednoj blizini je izbjegla zbog straha od pripadnika Prve bojne HVO "Stjepan Radić". Oni su bili smješteni u jednoj osnovnoj školi, tada OŠ "Vojin Paleksić". Vratili smo se na uvjeravanje od strane pripadnika HVO, Prve bojne, da nema potrebe da se sklanjamo i da nam se tu ništa ne može desiti.

Dana 18.07.1993., u poslijepodnevnim satima, kada smo primijetili da se nešto "čudno" dešava kod pripadnika HVO i Hrvata u komšiluku, odlučili smo se, sa ostalim komšijama, Bošnjacima, premjestiti u jednu srpsku kuću u našoj blizini, koja je imala podrum. U tu kuću, pored mene, mog oca i majke, premjestili su se i braća Čatići iz Donjeg Vakufa sa suprugama (jedan je imao i dijete), Ibrahim Heljo, Sulejman Fuka, jedan dedo iz Donjeg Vakufa i još neke osobe.

Ubrzo nakon toga kuća je bila opkoljena od strane pripadnika HVO, koji su nas pozivali da se predamo i prijetili da će nas sve pobiti. Prijetili su nam da će nam zapaliti kuću ako se ne predamo. Kako se nismo predali, a dvojica braće Čatića su imali oružje i pokušali su da nas zaštite, pripadnici HVO su zapalili kuću i pokušali da nas na taj način natjeraju na predaju. Kuću su palili u dva navrata, a pokušali su da nam u podrum ubace i bombe kroz dimnjak. Od posljedica paljevine kuće, odnosno visoke temperature, u podrum gdje smo se sklonili popucale su cijevi od vode, pa se podrum počeo puniti vodom.

Tokom cijele noći 18/19.07.1993. trajala je pucnjava od strane pripadnika HVO i pozivanje na predaju, uz stalne prijetnje i psovke.

Nakon pogibije braće Čatića, bili smo prisiljeni da se predamo jer nas više nije imao ko zaštititi, jer su tu bile samo žene, jedno dijete i stariji muškarci.

Predali smo se narednog dana, kada je već svanulo. Pripadnici HVO su nas izveli ispred te kuće i natjerali da se rukama naslonimo na zid te kuće. Kako je zid bio vreo, jer je kuća gorila čitavu noć, svi smo

dobili opekotine po rukama. Nisu nam dozvoljavali ni da se pomjerimo, a ako bi se neko pomjerio odmah bi bio udaran kundakom puške. Ja sam se od toga onesvjestila. Oni su me poljevali vodom, a kada sam došla svijesti ponovo su me natjerali da se naslonim na zid te kuće. Posljedice toga su bile opekotine II stepena na mojim rukama.

Kada smo se predali, svi smo bili živi, osim dva brata Čatića koji su poginuli u toku noći.

Odatle su odveli mog oca, navodno da bi izvukao tijelo nekog njihovog poginulog borca. Odveo ga je Vlatko Kapetanović i više ga nismo vidjeli. Neko od pripadnika HVO, koji nas je čuvao, tražio je da nas žive zapale iz osvete za pogibiju nekog pripadnika HVO, ali na intervenciju komandanta Prve bojne, Nike Džaja, prema njegovim riječima, ostavljeni smo živi jer smo im trebali kao živi štit.

Nakon toga odvedeni smo u jednu srpsku kuću koja je bila udaljena nedaleko od kuće gdje smo zarobljeni. Sa nama nije odveden Fuka Sulejman, koji je iza nas ostao živ, i moj otac koji je ranije odveden. Zatvorili su nas u podrum te kuće, a neko od pripadnika HVO nas je stalno čuvao. U početku su to bili mlađi ljudi, ali kako su se jedinice A RBiH približavale, počeo nas je čuvati neki stariji pripadnik HVO. Mislim da se jedan od tih što nas je čuvao prezivao Bodrušić, ali tačno mu ime ne znam.

Pripadnik HVO koji nas je čuvao govorio nam je da su moj otac i Sulejman Fuka odvedeni u Grude.

Tako zatvoreni proveli smo pet dana. Za to vrijeme davali su nam minimalne količine hrane. Čuli smo i da su dovodili i neke naše zarobljenike, ali nismo mogli vidjeti šta se njima dešavalo.

Za vrijeme zatočeništva saznali smo da su se neki pripadnici HVO sami ranili, kako bi ih UNPROFOR prevezao na teritoriju pod njihovom kontrolom, što im je i uspjelo.

Kada su se pripadnici Prve bojne HVO Bugojno predali jedinicama A RBiH, mi smo bili oslobođeni od strane A RBiH, a tek nakon toga smo saznali da su moj otac i Sulejman Fuka ubijeni.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-2)

Br. 5.

U PODRUMU JE BILO I BEBA

- KAZIVANJE F.V. IZ VRBANJE

Dana 16.07. i 17.07.1993. pripadnici HVO, uglavnom naše komšije, započele su sa provociranjem, pretežno pucnjavom iz pješadijskog naoružanja u zrak i oko naših kuća.

18.07.1993., u ranim jutarnjim satima, dještva su intenzivirana, dještvovalo se iz pješadijskog i artiljerijskog naoružanja, a po mojoj kući je dještvovalao i PAM i to po spratu gdje su nam bile spavaće sobe. Usljed žestokog granatiranja i dještva zapaljivom municijom, većina pratećih objekata oko moje kuće je zapaljena, kao i neke kuće u blizini.

U jutarnjim satima teško je ranjen moj brat Muharem Velagić, najvjerovatnije od dještva snajpera sa silosa DD "*Mlinpek*". Uspjeli smo ga unijeti u podrum i pružiti mu prvu pomoć onim čime smo raspolagali, ali je ipak od zadobijenih rana narednog dana umro. Toga dana su poginuli i Senad Teskeredžić i Amir Šošić, direktno među njih pala je granata.

Narednog dana, 19.07.1993. neprijatelj je granatirao Donju Vrbanju svim raspoloživim sredstvima i neprekidno djelovao iz pješadijskog naoružanja, uglavnom snajpera.

Dana 20.07.1993. navedena dještva se nastavljaju i pojačavaju neposrednim djelovanjem tenka koji se spustio u Zeleni put, te dještvom VBR-a. Oko 14.30 časova od dještva snajpera iz pravca Stublića, neposredno kod ulaza u podrum moje kuće, ubijena je Razija Velagić, kćerka mog brata koji je ubijen dva dana prije.

Između 17.00 i 18.00 časova, prilikom dolaska grupe civila koji su se htjeli skloniti u podrum moje kuće, u dvorištu Muharema Velagić je ubijena Mina Delić, a malo nakon toga, pri pokušaju da uđe u podrum, ranjena je i Sabina Zahirović, koju je u podrum uvukao Ramiz Delić, a odmah nakon toga na to je mjesto pala granata. Od dještva artiljerije i tenka ulaz u podrum bio je zarušen, a najveći dio kuće je bio srušen.

Pored dosad navedenog, bitno je naglasiti da je u mom podrumu neposredno pred početak napada HVO-a bilo oko 50-tak lica, a da se broj 20.07.1993. popeo na oko 150, a možda i više. Među njima je bilo dosta žena, djece, starijih i bolesnih ljudi. U podrumu je bilo i nekoliko beba, mlađih od nekoliko dana pa čak i jedna beba od 17 dana. U podrumu je takođe bio i dr. Dževad Čizmo koji je zbog bolesti bio nepokretan.

20.07.1993. kada smo vidjeli da nema nikakvih izgleda da preživimo ako ostanemo u mom podrumu, odlučili smo da pokušamo izvlačenje u pravcu rijeke Vrbas. Uveče oko 21.30 kroz rupu probijenu na zidu prema asfaltu, (rupa je bila dimenzija 80x60 cm), započeli smo povlačenje prema rijeci Vrbas. Povlačenje, odnosno izvlačenje na našu teritoriju, tačnije do naselja Jaklić trajalo je čitavu noć, što zbog nedovoljnog poznavanja terena, što zbog straha da ne naiđemo na pripadnike HVO, tako da smo stigli tek oko 05.00 časova. U toku izvlačenja najteže je bilo nošenje dr. Čizme, koji je bio potpuno nepokretan, kao i povremeno nošenje starijih iznemoglih osoba.

Po okončanju rata sa pripadnicima HVO, odmah poslije njihovog povlačenja, na mojoj njivi koja se nalazi u blizini kuće, sa druge strane asfalta prema rijeci Vrbas, pronađena je zajednička grobnica, gdje su pripadnici HVO zatrpali ubijene Bošnjake, a sa njima i stoku. Među tim tijelima bilo je i tijelo moga brata, koje je ostalo u podrumu nakon našeg izvlačenja, s tim što je isto bilo masakrirano do te mjere da mu je polni organ bio odsječen i stavljen u usta.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-9)

Br. 6.

ZLOSTAVLJANJA UZ PRISILNI RAD

- KAZIVANJE M.Č. IZ DONJEG VAKUFA

Dana 19.07.1993., u prijepodnevnim satima, boravio sam u posjeti kod svog rođaka nastanjenog u Zelenom putu - Vrbanja. Od njega sam upozoren da je bilo bolje da nisam dolazio, jer odnosi sa HVO nisu baš najbolji. Nakon kraćeg zadržavanja krenuo sam nazad prema gradu, međutim naišao sam na jednog poznanika koji me je zamolio da ponese nešto hrane njegovom ranjenom rođaku u Dom zdravlja, pa sam svratio kod njega da uzmem tu hranu.

Kada sam krenuo nazad, putem od Vrbanje prema gradu, u blizini Okašnice ispred mene je na cestu istrčalo nekoliko vojnika HVO, u maskirnim uniformama i sa šljemovima na glavama. Vikali su da stanem i da će u protivnom pucati. Pošto sam se zaustavio pitali su me ko sam i gdje sam krenuo. Oduzeli su mi sva dokumenta i novac koji sam imao kod sebe, a hranu i bicikl koji sam vozio su bacili u obližnju baštu. Nakon toga sam odveden i zatvoren u podrumu jedne srpske kuće koja se nalazila u blizini. U tom podrumu sam zatekao i braću Moriće, koji su bili ranije uhapšeni.

Nedugo nakon toga u tu prostoriju je ušao jedan pripadnik HVO i pitao je odakle sam. Nakon odgovora da sam iz Donjeg Vakufa, rekao je da sam ja "Alijin bojovnik" i da ću vjerovatno izgubiti glavu. Malo iza toga dolazila su još dvojica pripadnika HVO koji su nam rekli da ćemo nakon Vučkove sahrane biti prebačeni u motel "Akvarijum". U tom periodu uhapšen je i doveden i Abdulah Bevrnja.

U poslijepodnevnim satima izveli su nas iz podruma u kojem smo bili zatvoreni i odveli u maskirni kombi. U kombiju su nas tukli desetak minuta, a pošto je prostor bio skućen, istjerali su Abdulaha Bevrnju van kombija i naredili mu da se nasloni na kombi. Tu su ga tukli 15-tak minuta dugačkom gumenom palicom, a zatim su mene izveli i istukli na identičan način. Nakon toga su nas ponovo natjerali da uđemo u kombi, i krenuli smo prema motelu.

Na putu prema Motelu, u kombiju su nas psovali, provocirali i udarali. U neposrednoj blizini Motela, istjerali su nas iz kombija i natjerali da prođemo kroz špalir koji su formirali pripadnici HVO do samog ulaza u Motel. Prilikom prolaska kroz špalir ponovo su nas udarali i psovali. Zatim su nas uveli u hol hotela gdje su nas ponovo tukli nogama i puškama. Jedna osoba me je izudarala šipkom armature. Sjećam se da je to bila visoka osoba duge kose i izduženog lica i da je imao veliki krst koji mu je visio na lančiću. Potom su nas utjerali u jednu podrumsku prostoriju gdje je bilo zatvoreno 10-tak Bošnjaka koji su ranije uhapšeni (Šeremet, Husein Mlaćo, Selmir Šehić).

Tako zatvoreni, muškarci i žene, proveli smo 1-2 noći, a nakon toga su žene razdvojene od nas.

Treći dan, kada su nas nekoliko povelili na kopanje rovova, na parking u ispred motela, vidjeli smo pohapšene Bošnjake koji su tek dovedeni. Starci, žene, djeca i manji broj srednjovječnih muškaraca ležali su na zemlji, a okolo njih su hodali pripadnici HVO koji su ih ispitivali i udarali.

Svako jutro zdravstveno sposobnija lica su vođena na kopanje rovova na linijama prema jedinicama Armije R BiH. Na kopanju smo ostajali po čitav dan, a i tada smo bili izloženi fizičkom maltretiranju i provociranju. Jedne prilike došlo je do ranjavanja jednog mladića koji je zajedno sa nama radio. Naredili su nam da ga izvučemo i prenesemo u Hotel. Prošla su čitava tri dana prije nego mu je bila ukazana pomoć. Tek četvrti dan, jedan Hrvat iz Karadža (koji je inače bio korektan prema nama) ga je odvezao svojim autom u poljsku bolnicu, a zatim ga je nekoliko dana vozio na injekcije.

Jedan dan su nas postrojili pred Motelom. Jedan pripadnik HVO je tražio da van stroja izađu svi koji su iz Kordića. Izašla su trojica momčića. Tada ih je on počeo udarati puškom. Kada ih je oborio na zemlju, nastavio ih je tući nogama. To je trajalo oko pola sata, dak ga jedan drugi pripadnik HVO nije zaustavio.

Jednog dana provedenog u zatočeništvu, nas 5-6 predviđenih za kopanje rovova bili smo postrojeni u holu Motela i čekali da nas odvedu na liniju. Ja sam bio zadnji u koloni. Primijetio sam da mi je

jedan pripadnik HVO prošao iza leđa, a zatim se zaletio i udario me u predio leđa. Od siline udara odbačen sam nekoliko metara, a od jačine bolova koje sam osjećao u bubrezima nisam mogao ustati. Odmah zatim, prišao mi je i ugurao mi pištolj u usta, prilikom čega su mi izbijena dva zuba. Bez obzira na to, povelili su me na kopanje i natjerali da nosim postolje od nekog oružja koje nisam sam mogao nositi, ali mi je srećom jedan od naših zatočenika pomogao da ga odnesemo na liniju iznad Sultanovića.

Jedne noći, kada smo se vratili sa kopanja rovova, u podrum gdje smo bili zatvoreni, ušao je vojnik HVO koji je imao dugu kosu. Tražio je dobrovoljca koji će zamijeniti njegovog brata koji je ubijen. Dao nam je dva minuta roka, a pošto se niko nije javio on je išao od jednog do drugog i sve nas ispitivao. Kada je došao do Selmira Šehića, izdvojio ga je i tražio da mu u roku od dva minuta odgovori ko je odgovoran za smrt Vučka. Selmir Šehić mu je rekao nešto što nisam čuo, a ovaj mu je odgovorio da laže i počeo ga udarati palicom. Od jačine udaraca Selmir Šehić se srušio, a krv mu je tekla sa lica. Naredili su mu da je poliže, a zatim su ga nastavili tući.

Potom su ga povelili prema vratima i izbacili van, a vojnik koji ga je tukao vratio se i rekao da nas je tukao jedan od glavnih "Garavih" i da ćemo platiti za svakog njihovog borca kojem se nešto desi, a da će ovaj platiti za njegovog borca. Od tada Selmira Šehića nismo više vidjeli.

I, inače, kad bi neko stradao od vojnika HVO, nas bi obavezno pretukli.

Jedne prilike, zajedno sa nekoliko ostalih zatočenika, odvedeni smo da kopamo grob za njihovog ubijenog borca. Vrijeme je bilo izuzetno toplo, a mi gladni i iscrpljeni, a teren tvrd. Kada smo uspjeli da iskopamo oko pola metra, naišli smo na neki kabl, pa nam je naređeno da to zakopamo i kopamo grob ispočetka, malo dalje. Stalno su nas požurivali da završimo, jer, kako su govorili, ako dođe "sprovod" prije nego što završimo sigurno će nas ubiti.

Stalno smo bili gladni, ponekad su nam davali konzerve, a ponekad malo hljeba. Kad bi nam davali hranu, tada nam ne bi davali vodu.

Zadnji dan, kada smo dovedeni sa kopanja rovova i kada nam je rečeno da ćemo ići u razmjenu, u podrumu, gdje smo inače bili zatočeni, zatekli smo "haos". Prostorija je bila sva u krvi, a ostali zatočenici su nam rekli da ih je vojnik koji je odveo i Selmira Šehić, vjerovatno, kada je saznao za razmjenu, sve pretukao, maltretirao, tjerao da ližu vlastitu krv i slično.

Po dolasku UNPROFOR-a, ukrcani smo u njihovo vozilo i zatim odvedeni u Dom zdravlja Bugojno. Dugo vremena po izlasku iz logora imao sam vidljive tragove izživljavanja pripadnika HVO po čitavom tijelu, a i danas imam stalne bolove kao posljedicu silnog batinanja.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-468)

Br. 7.

OCA SU MU ZAKLALI I DO POLA SPALILI

- KAZIVANJE V.K. IZ VRPEĆI

Dana 18.07.1993. vraćao sam se kući sa posla. Kako nisam znao da je grad već blokiran išao sam uobičajenim putem. Sa mnom se kući vraćao i moj rođak Seid Karagić. Kada smo prolazili pokraj motela "Akvarijum" oko 14.00 sati, zaustavljeni smo od strane pripadnika HVO i privedeni u podrumске prostorije Motela. U toj prostoriji već se nalazilo 10-tak naših ljudi, među kojima se sjećam Abdulaha Bevrnje i rahmetli Selmira Šehić. U večernjim satima, u prostoriju je ušla grupa od 5-6 pripadnika HVO koje nismo mogli prepoznati, jer su imali maske na glavi i počeli nas tući, a najviše Selmira Šehića.

19.07.1993. vođeni smo na kopanje rovova, uglavnom oko motela "Akvarijum".

Za vrijeme kopanja nije mi poznato šta se dešavalo sa ljudima koji su ostajali zatvoreni, a uveče, kad smo se vraćali, nije se smjelo razgovarati. Tokom kopanja rovova, u ta dva prva dana, bili smo maltretirani, tučeni i provocirani.

U narednom periodu, sve do puštanja, nas nekoliko mlađih ljudi koji smo bili u snazi, svaki dan su vodili na kopanje rovova, uglavnom na prvim llinijama odbrane prema jedinicama Armije R BiH (u rejonu sela Sultanovići). Samo jedan dan nismo vođeni nigdje kada je padala kiša, pa čitav dan nismo izlazili. Takođe, jedne prilike nisu nam dozvoljavali preko 16 sati da izlazimo, pa se nužda morala vršiti u prostoriji u kojoj smo bili zatvoreni.

U toku kopanja rovova, većina pripadnika HVO-a bila je korektna prema nama, a samo su nas pojedinci povremeno udarali. Prema onome što sam viđao po povratku sa kopanja rovova, zaključio sam da su veći teret maltretiranja i tuče podnijela lica koja nisu vođena na kopanje i koja su bila stalno zatvorena u podrumu.

Predzadnji dan, kada smo bili na kopanju rovova, jedan vojnik HVO-a nam je rekao da ne žurimo sa kopanjem rovova, jer će vjerovatno brzo biti izvršena razmjena. To nam je rekao Slavko Stojak

iz Travnika (sa Vlašića) koji je čitavo vrijeme bio korektan prema nama. Takođe, u razgovoru sa nama korektan je bio i Pavić, koliko mi je poznato bio je pripadnik policije. Povremeno nam je donosio cigarete, pa čak nas i informisao o stanju u gradu i pitao nas za put kojim bi mogao bježati u slučaju povlačenja HVO-a iz Bugojna.

Dan ili dva prije nego što smo pušteni, uveče po povratku sa kopanja rovova, u podrum je ušlo nekoliko vojnika HVO-a, među kojima je bio i Slavko Šakić, koji se inače isticao svojim surovim odnosom prema nama. Prozvali su nas 4-5 i postavljali nam pitanja da li imamo familiju, da li imamo djecu i slično. Čitavo vrijeme razgovora udarali su nas palicama. Kada je Selmir Šehić odgovorio da nije oženjen, Slavko Šakić je rekao da im baš to odgovara i naredio da ga svežu. Svezan je gumom koju su skinuli sa palice i potom izveden iz prostorije. Za njega nismo znali ništa dok nije poslije okončanja "sukoba" pronađen ubijen u Vrbasu. Sutradan su izveli dva momčića iz Kordića (mislim da su se prezivali Ćehaja) i odveli ih da peru vozilo Slavka Šakića. Kako sam kasnije saznao, prali su krv u vozilu, a vjerovatno je tim vozilom odvezen Selmir Šehić.

Zadnji dan kad smo bili na kopanju rovova, prema kazivanju naših ljudi koji nisu išli na kopanje rovova, dolazio je UNPROFOR. Kada smo se mi vratili, rečeno nam je da idemo na razmjenu. Kada su nas izvodili iz podruma u kojem smo bili zatvoreni, pripadnici HVO-a su bili postrojeni u špalir, a neki su se prilikom prolaska i rukovali uz insistiranje da im se nešto ne zamjeri, da to nije njihova krivica i slično. U toku izlaska iz motela, kada smo vođeni na razmjenu, vidio sam da su neke eksplozivne naprave postavljene oko nosivih zidova u unutrašnjosti motela.

Nakon povlačenja HVO-a iz Bugojna, otišao sam svojoj kući i tu zatekao oca koji je bio zaklan i do pola spaljen.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv.br. 6-12)

Br. 8.
IZMASAKRIRANI BOŠNJACI BAČENI U VRBAS

- KAZIVANJE M.S. IZ PIRIĆA

Dana 18.07.1993., oko podneva, prilikom povratka iz grada, na raskrsnici magistralnog puta Bugojno - Donji Vakuf prema selu Čaušlije, zaustavljen sam od strane nekoliko pripadnika HVO. Svi su bili u maskirnim uniformama, a samo mi je jedan bio poznat. To je bio Dolin, tačno ime mu ne znam, bio je visok i imao dugu kosu. Njega sam i ranije viđao, jer je u blizini naselja gdje živim čuvao stoku.

Odatle sam odveden u Vedro polje, gdje su me zatvorili u jednu štalu. Prilikom zatvaranja, od strane jednog pripadnika HVO sam udaren nekoliko puta.

Nedugo nakon toga, u prostoriju gdje sam bio zatvoren dovedeni su i: Sead Ćatić, Nusret Ćatić i Huso Husić.

Od pripadnika HVO koji su nas uhapsili i čuvali poznavao sam izvjesnog Tomića, zvanog Nidžo, iz Ivoša i Pericu kojem ne znam prezime, ali znam da je sa s. Guvana. Pored njih i desetak vojnika HVO, kojima ne znam imena, tu su bile i dvije konobarice: Ranka Kašić i Mirzeta kojoj ne znam prezime, ali znam da su radile u kafani "kod Špice".

Ćatiće i Husiće su stalno tukli, a više pripadnika HVO je učestvovalo u tome. Pored toga što su bili maskirani, ja sam poznao Pericu iz s. Guvana i Tomića iz Ivoša, koji su se naročito isticali u tome. U jednom momentu, kada se jedan od Ćatića onesvjestio, Tomić je doviknuo da ga ubace unutra, a ako ne mogu da ga zakolju.

Pošto sam bio uvjeren da ćemo biti ubijeni, odlučio sam se na bijeg. Kako su ostala trojica zatočenih Bošnjaka bila pretučena i nisu bili sposobni za bijeg, ja sam u toku noći iskočio kroz prozor i pobjegao niz Vrbas, prema Lugu. Odmah su zapucali za mnom, ali sam

nekako uspio da preplivam Vrbas. Nakon toga sam uspio da pređem pokraj linija HVO i da stignem do položaja pripadnika A RBiH, koji su me potom sproveli kući.

U momentu mog bijega, zatočeni Čatići i Husić bili su živi. Međutim, nakon povlačenja snaga HVO iz tog područja njihova tijela, izmasakrirana, su pronađena u rijeci Vrbas.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-469)

Br. 9.
SLAVKO ŠAKIĆ ZLOSTAVLJA BOŠNJAKE

- KAZIVANJE E.Ć. IZ CRNIČA

Do otpočinjanja agresije HVO na općinu Bugojno, sa porodicom sam živio u naselju Crniče. Tu je bilo svega nekoliko bošnjačkih kuća, dok su ostale bile hrvatske. Neposredno pred otpočinjanje napada HVO u kućama su uglavnom bili stariji mještani, žene i djeca, jer se vojno sposobno ljudstvo nalazilo na linijama prema četnicima.

Neposredno nakon početka napada HVO na Bugojno vidjeli smo da smo opkoljeni sa svih strana i da nemamo nikakvu mogućnost prelaska na teritoriju pod kontrolom Armije R BiH. Zbog toga smo se svi skupili u mojoj kući i samo očekivali momenat kada će HVO vojnici doći da nas pohapse ili pobiju.

Prvi i drugi dan napada niko nas nije dirao niti nam dolazio, samo su nas neki civili koji su prolazili pored kuće upozoravali da ne izlazimo van, a kada smo pokušali izaći onda je na nas pucano.

Kako su se položaji artiljerije HVO-a nalazili oko 150 metara više moje kuće, čuo sam svako ispaljivanje, a i vidio gdje su granate padala po gradu, po civilnim objektima.

U utorak je došla grupa vojnika HVO sa jednim motornim vozilom, galamili su, psovali nas i pljuvali po nama. Ušli su u kuće, vršili prevrtanje stvari, a potom su nas izveli i ukrcali u vozilo kojim su došli. Sve su to posmatrale naše prve komšije, neki sa odobravanjem, a neki su nam rekli da ćemo vjerovatno ići u razmjenu.

Odatle su nas odvezli pred motel "*Akvarijum*". Tu su nas postrojili, a zatim je jedan vojnik (vjerovatno neki starješina), došao i naredio da legnemo na zemlju sa rukama na glavi, a potom nas je počeo tući. Tako smo uz to udaranje tu proveli oko jedan sahat. Potom su nam naredili da ustanemo i da iz džepova povadimo sve što smo imali. Svo to vrijeme su nas njihovi vojnici udarali, pljuvali i psovali.

Nakon toga su prišli i ostali vojnici koji su do tada samo gledali i ženama oduzeli sve zlatne predmete, čak su nekima otkidali naušnice iz ušiju. Nakon toga je došao jedan vojnik koji nam je uzimao podatke. Ako smo odgovarali, udarali su nas zato što govorimo, ako smo šutjeli opet su nas udarali, ako smo rekli "hiljada" umjesto "tisuća" opet su nas udarali.

Kad su završili sa uzimanjem podataka, kroz motel su nas proveli i uveli u podrumске prostorije, gdje je vladao potpuni mrak. Kada su mi se oči privikle na mrak, vidio sam još nekoliko naših ljudi koji su ranije bili zatvoreni. Na sebi su imali modrice i vjerovatno iz straha šutjeli. Među njima sam poznao Abdulaha Bevrnju, Huseina Mlaču i još neke. Nakon nas u tu prostoriju su uveli još nekoliko lica, među kojima je bilo i žena i djece. Te noći nas je bilo oko 25 i svi smo zajedno prenoćili u toj prostoriji. Narednog dana razdvojili su nas od žena, koje su premjestili u drugu prostoriju.

Drugu noć u prostoriju gdje smo bili zatvoreni ušli su Slavko Šakić i još jedan mladić kome ne znam ime, pa su nas udarali, psovali i pljuvali.

Treći dan izveli su nas šest ispred Motela, psovali nas i udarali, a potom su nas natjerali da kopamo rovove. Tada je neki njihov komandir Maleta posebno tukao dvojicu momčića iz Kordića, koji su uhvaćeni dok su čuvali stoku. Tukao ih je i tražio da kažu ko je ubio nekog od njihovih vojnika, sve dok se jedan od momčića nije onesvjestio. Mene su pitali za ime, a potom su mi rekli da ne govorim ostalima koji nas čuvaju dok kopamo rovove jer bi me zaklali. Prilikom kopanja tih rovova, za koje smo mislili da će biti naše grobnice, jedna granata je pala u našoj blizini, na šta smo svi legli na zemlju, a vojnici HVO su nas natjerali da ustanemo uz psovke i izjave da će nas svakako ubiti. Pošto sam ja malo bolje kopao od ostalih, pred kraj kopanja su mi zaprijetili da će me zaklati ako ne završim rov za 5 minuta. U sami mrak, kada smo završili kopanje, odveli su nas ponovo u podrum.

U toku noći su nas ponovo tukli, a mene su tražili po imenu, zatim su me izveli i ispred recepcije ispitivali i tukli, iz razloga zato što sam prije napada HVO-a govorio da u slučaju međusobnog rata oni nikako

ne mogu pobijediti. Kada su me vraćali nazad prema podrumu, u blizini ulaza u podrum, priletio je jedan vojnik HVO-a sa sabljom koju mi je stavio ispod vrata. Zatim su me oborili i nastavili udarati nogama. Kada sam se gotovo onesvjestio, ubacili su me u podrum (od tog udaranja slomljena mi je vilica i izbijen zub). Dva naredna dana nisam se mogao micati od posljedica udaranja, ali sam vidio da su izvodili i ostale ljude i tukli ih. Povremeno su nas tjerali da im nosimo oružje na vilu "*Gorica*" i da tamo kopamo rovove.

Glavni za tuču nas zatvorenika bio je Slavko Šakić, iz Zlavasti. On nas je i najviše tukao. Jedne prilike je natjerao Abdulaha Karabega da mu liže cipele, istovremeno ga je udarao pištoljem po glavi, a kada mu je potekla krv, tjerao ga je da je liže. Pored njega tada nas je još sedam tukao na taj način i tjerao da ližemo vlastitu krv. Kada se stvorila lokvica krvi, izašao je i zaprijetio nam da će nas pobiti, ako sve ne polizemo za pet minuta dok se vrati. Kada je on izašao, jedan njihov vozač, Pavić, kojem ime ne znam (rodom je iz s. Karadža), uzeo je jednu od naših košulja i obrisao tu krv, a potom je opet sakrio da ostali to ne primijete. Kada se pomenuti Slavko Šakić vratio u prostoriju, ponovo nas je tukao i udarao pištoljem i pendrekom, a kada smo pali na pod nastavio nas je udarati nogama.

Pavić, koga sam ranije spomenuo, ponekad je u podrum dolazio oko ponoći i razgovarao sa nama, a povremeno nas nudio i cigaretama. Pitao nas je da li su nas tukli i ko nas je tukao. Mi mu nismo smjeli ništa odgovoriti, a on je stalno govorio kako on nije nikoga tukao i da neće, vjerovatno iz razloga, kako nam je sam rekao, jer su mu roditelji bili na teritoriji pod kontrolom A RBiH. U tim razgovorima nas je pitao kuda bi mogao da prođe u slučaju povlačenja jedinica HVO sa tog područja i govorio nam da će se vjerovatno morati povući za nekoliko dana, a da bi on bježao i prije. Takođe nam je govorio da sigurno nećemo biti ubijeni i da će on, ako bi došlo do toga, pokušati da nam pomogne.

Pri kraju našeg zatočeništva, izveli su jednu grupu da kopa rovove. Kasnije se ispostavilo da su to grobnice za njihove poginule borce. Jedan od njihovih vojnika je zapucao po toj grupi, a drugi su ga navodno spriječili, uz napomenu da je tu bio tada prisutan i fra Janko.

Takođe, tog dana smo čuli kako neko galami u motelu i psuje "balijsku majku" i trči prema prostoriji gdje smo smješteni, na šta smo svi legli na pod, a on je otvorio vrata i ispucao jedan rafal u prostoriju, od čega srećom nije bilo posljedica. Potom su ga spriječili da dalje puca.

Predzadnji dan, ponovo je došao Slavko Šakić i izdvojio četvoricu od nas, pitao nas je da li smo oženjeni, a kada je Selmir Šehić rekao da nije oženjen, naredio je da ga svežu i izvedu napolje. Malo iza toga u podrum je ušao Pavić i šapnuo mi da će momka kojeg su izveli vjerovatno ubiti, ali da ga on ne može spasiti. Kada smo razmijenjeni, po okončanju agresije HVO na Bugojno pronađeno je tijelo Selmira Šehić, koji je bio masakriran i ubijen.

Narednog dana obišli su nas pripadnici UNPROFOR-a, sa kojima je bio i fra Janko, kojeg je UNPROFOR odstranio iz prostorije, a zatim nas sve popisao. Mi smo pored nas spomenuli i Šehić Selmira koji je odveden, ali nije vraćen. Pripadnici UNPROFOR-a su nam rekli da trenutno A RBiH kontroliše najveći dio Bugojna i da ćemo mi biti razmijenjeni.

Nakon njihovog odlaska, u prostoriju je ponovo ušao Slavko Šakić sa još 3-4 pripadnika HVO, koji su nas strahovito tukli neko vrijeme, vjerovatno u želji da nas što više unakaze prije razmjene.

Nakon toga su nam rekli da idemo na razmjenu. U holu Motela smo vidjeli pripadnike UNPROFOR-a i HVO-a. Odatle su nas izveli pred motel, ukrkali u UNPROFOR-ove transportere i odvezli pred Dom zdravlja Bugojno, koji je bio pod kontrolom A RBiH. Prilikom izlaska iz motela vidio sam mnogo oružja i drugih sredstava koja su bila spremna za transport. Veče nakon što smo razmijenjeni, HVO se povukao sa Motela i teritorija općine Bugojno.

Ovdje je potrebno napomenuti da su uslovi smještaja bili užasni, kao i ishrana, u periodu koji smo bili zatočeni desilo se da 48 sati nismo dobivali ništa za jelo ni piće. Nuždu smo najčešće morali obavljati u prostoriji u kojoj smo bili zatvoreni.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv.br. 6-13)

Br. 10.

"PRVO ĆEMO SVE POPALITI I PORUŠITI, PA ĆEMO IH ONDA DOKRAJČITI"

- KAZIVANJE R.D. IZ VRBANJE

Napad snaga HVO u naselju Donja Vrbanja započeo je u subotu 17.07. 1993. u poslijepodnevnom satima. Kako smo kasnije saznali to se desilo poslije ubistva pripadnika SJB Bugojno na punktu HVO kod Kandijuskog mosta). Napad je započeo pucnjavom iz pješadijskog naoružanja iz pravca Crničkih podova po kućama koje su bile vlasništvo Bošnjaka.

Intenzivnija dještva su počela u noći 17/18.07.1993. oko 03.00 sata, kada su pripadnici HVO Bugojno započeli sa granatiranjem Donje Vrbanje, što se nastavilo i tokom 18.07.1993. Od navedenog dještva nije bilo posljedica po ljude, samo je jedna štala zapaljena.

Nakon zauzimanja i paljevine Gornje Vrbanje od strane HVO 19.07.1993., dještva prema Donjoj Vrbanji su intenzivirana kako iz pješadijskog tako i iz artiljerijskog naoružanja.

U toku dana sam vidio kako Ivica Barnjak zvani Keca, Frane i Tonči Barnjak (tačno ime mi nije poznato) iznose i odvoze traktorom u dva navrata stvari iz kuće Arifa Muratspahić, a potom su je zapalili. Pored ove kuće zapaljena je još jedna kuća preko puta moje kuće od posljedica dještva zapaljivom municijom.

Dana 20.07.1993., u jutarnjim satima, dok sam išao prema bratovoj kući, dvogledom sam uočio Pericu Marića (bivšeg policajca), Antu Mikulića i Marićevog zeta (ime mi nije poznato, a pošto mi je bio okrenut profilom nisam 100% siguran da je to bio on) na gornjem spratu nedovršene kuće (a kuća je bila samo posušena), vlasništvo Mate Šimunović, koji je u to vrijeme bio u Njemačkoj, uz napomenu da se sa toga mjesta najviše borbena dještvovalo po ljudima i objektima u Donjoj Vrbanji.

Zbog dovikivanja, odnosno glasnog razgovora u dijelu koji su kontrolisale snage HVO, čuo sam razgovor između jedne mještanke i Tome Lozića, zvanog Rođo, koji je glasio: "Šta je ovo Rođo?", "Ovo ti je ustaška ofanziva, ako nisi znala".

Oko 13.00 sati sa tog mjesta Perica Marić je ubio Almira, sina Idriza Šehića, što sam lično dvogledom vidio, a nešto kasnije, idući prema bratovoj kući, naišao sam na tijela Rabije i Džemala Grižić, koji su, takođe, ubijeni sa istog mjesta.

Tog dana u poslijepodnevnim satima većina kuća je bila zapaljena od posljedica dještva zapaljivom municijom i granatiranja. Kada sam se ponovo vratio do svoje kuće i našao sina Šemsu, uočio sam da se iz pravca Crniča prema naselju Vrbanja spuštaju transporter i tenk, pa sam se ponovo vratio prema asfaltu. Kada smo došli do asfalta, saznali smo od njenog supruga da je poginula Sanija Učambrić (izbjeglica iz D. Vakufa), a meni su javili da mi je kćerka poginula u blizini kuće Fehke Velagić. U podrumu te kuće i garaži koja se nalazila u blizini bili su sklonjeni civili). Nakon toga smo se zaputili prema toj kući. Kada smo došli do kuće, vidio sam na stepenicama ubijenu Raziju Velagić, kćerku Muharema. Iza mene se nalazila jedna djevojka, Sabina Zahirović, koja je tog trenutka ranjena metkom iz pješadijskog naoružanja, a pošto sam je uspio uvući u podrum, na to je mjesto pala granata. Kuća Fehke Velagić, kuća za koju su pripadnici HVO znali da su u njoj smješteni civili (uglavnom žene, djeca i stariji ljudi), bila je objekat žestokog napada pripadnika HVO, kako od strane tenka i transportera koji su joj se približavali, tako i od dještava ostalih snaga i sredstava koji su se nalazili oko kuće, te usljed toga je dijelom došlo do zarušavanja iste. U podrumu je umro Muharem Velagić od posljedica ranjavanja.

U neposrednoj blizini kuće Fehke Velagića, u garaži Muharema Velagić, ubijena je moja supruga metkom iz pješadijskog naoružanja iz pravca DD "Mlinpek" (najvjerojatnije da je to bio snajper ili PM M-84), a ne moja kćerka kako mi je greškom javljeno.

Isti dan prilikom pokušaja da dođu do rijeke Vrbas i da se prebace na teritoriju koju je kontrolisala Armija BiH, na livadi između asfalta i rijeke Vrbasa, ubijeni su moj brat Suljo, njegov sin Hajrudin i Hamdija Alić, svi iz pravca DD "Mlinpek".

U toku noći, oko 22.00 sata, uspjeli smo probiti zid podruma prema asfaltu i započeti sa izvlačenjem prema rijeci Vrbas i dalje prema teritoriji pod kontrolom A RBiH. Izvlačenje je bilo izuzetno teško, nosili smo jednog oboljelog čovjeka, a nismo bili sigurni gdje se nalaze snage HVO, a gdje A RBiH, tako da smo tek pred zoru uspjeli doći do naselja Jaklić, odnosno do naših snaga.

Ovdje je vrlo bitno napomenuti i atmosferu koja je vladala prije otpočinjanja napada HVO snaga. Nju je karakterisala stalna demonstracija sile, provociranje i prijetnje upućene nama Bošnjacima. Tako sam ispred Mikulićeve kuće čuo razgovor između dva pripadnika HVO, od kojih jedan postavlja pitanje: "Sve ćemo lako samo kad uđemo među njih, da niko ne ostane sakriven pa da neko od naših strada", a drugi mu odgovara: "Ne boj se ti ništa, to ne ide tako. Prvo ćemo sve popaliti i porušiti, pa ćemo tek onda ući da ih dokrajčimo".

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv.br.6-8)

Br. 11.
SA BOŠNJACIMA U MASOVNU GROBNICU
ZAKOPAVALI I PSE

- KAZIVANJE N.H. IZ VRBANJE

Moja kuća se nalazi u naselju Vrbanja, kod Hadžibegovića kuća, u blizini Mejtefa. Prije nego što je došlo do otvorenog napada pripadnika HVO na naše naselje bilo je prisutno stalno provociranje Bošnjaka od strane pripadnika HVO, kao i zastrašivanje istih. Zastrašivanje se ogledalo kod demonstriranja sile i nadmoćnosti od strane pripadnika HVO. Često su pojedinci pod punom ratnom opremom, do zuba naoružani, znali više puta prolaziti ispred naših kuća, a sve u cilju zastrašivanja. Takođe, i prije početka otvorenog napada bila je česta pojava postavljanja punktova, na kojima je dolazilo do hapšenja, pljačke, a pojedina lica su i nestajala.

Dana 17.07.1993. kao odgovor na postavljenje punktova od strane pripadnika HVO, postavljen je i naš punkt, na glavnoj cesti, u blizini prodavnice u Hadžibegovića kući. Punkt je formiran oko 14.00 sati. Pored postavljanja punktova od strane HVO, razlog postavljanja ovog punkta je bilo i povremeno djeljstvo od strane pripadnika HVO iz pravca Akmačića po našim kućama.

Na našem punktu je zarobljeno više pripadnika HVO, kao odgovor na zarobljavanje koje su proveli, prethodno, pripadnici HVO na svojim punktovima. Prilikom zaustavljanja m/v, jedno m/v je odbilo da se zaustavi i tada je došlo do pucnjave u kojoj su stradala dva pripadnika HVO, a jedan je zarobljen. Tom prilikom su poginuli Ivica Vučak i Talenta, kojem ne znam ime.

Oko 17.00 sati na punkt je stigla policijska patrola, u kojoj su bili pripadnici SJB Bugojno, 4 policajca Bošnjaka i 1 policajac Hrvat. Pored policijskog vozila, stiglo je i sanitetsko vozilo, koje je trebalo preuzeti tijela poginulih pripadnika HVO.

Policajci su u razgovoru upoznati sa dešavanjima na tom punktu i upozoreni da ne idu na punkt HVO, koji se nalazio kod raskrsnice za Kandiju, jer bi moglo doći do odmazde. Međutim, oni su rekli da imaju naređenje i da moraju ići, te da je dogovoreno da se svi punktovi uklone.

Ubrzo nakon toga su i otišli, s tim da je policajac hrvatske nacionalnosti ostao tu, jer nije želio da ide sa njima.

Nedugo nakon njihovog odlaska prema Gornjoj Vrbanji vratio se jedan od policajaca, mislim da se zvao Bašić, da je bio iz Rovne, koji nam je rekao da su ostali policajci zatvoreni, a da je on pušten, jer im je navodno obećao dovesti Ivicu Vučka.

Nakon toga više nismo ništa čuli za te policajce, sve dok se snage HVO nisu povukle iz Bugojna, i tijela policajaca nisu pronađena.

Oko 18.00 sati, od strane pretpostavljene komande, nam je naređeno da pustimo sva zarobljena lica i da uklonimo punkt, što je odmah i realizovano. Pušteni su svi zarobljeni, uz napomenu da je većina pripadnika HVO imala oznake i ZNG RH, dok su tijela poginulih pripadnika HVO odvezena sanitetom prema Bugojnu.

Nakon zarobljavanja policajaca SJB Bugojno kod kafane "Ritmo" od strane pripadnika HVO stanovništvo Gornje Vrbanje, osim nekoliko starijih lica, povuklo se do Mejtefa i pridružilo nama.

Ubrzo se spustila noć. Pripadnici A RBiH koji su se nalazili u naselju, te civilno stanovništvo, su se organizovali i čuvali straže oko kuća, zbog straha od napada od strane pripadnika HVO. Pripadnici HVO su čitavu noć otvarali vatru po našem naselju, uglavnom iz pravca Akmačića, dok se intenzivnija pucnjava čula iz pravca Huskića i Muratspahića kuća koje su bile nešto udaljenije. Na te kuće je pucano iz pravca Jurčevića kuća.

Narednog dana, 18.07.1993., nakon svitanja, stanje se nešto smirilo. Vladalo je stanje prividnog mira, uz povremeno djelovanje pješadijskog naoružanja, a svakog momenta se očekivao mogući napad pripadnika HVO.

U sumrak, između 18.00 i 19.00, započela su intenzivnija dejstva prema našim kućama. Najintenzivnija dejstva su bila po kućama Muratspahića, Huskića i Čatića. Po njihovim kućama pripadnici HVO

su djelovali i sa ručnim bacačima, a bacali su i eksplozivne naprave. Usljed toga te porodice su se morale povući prema nama, prema Mejtefu, u čemu smo im i pomagali. Čitavu noć je pucnjava trajala, a mi smo nastavili sa davanjem straža, i nadali smo se pojačanju koje nam je obećano od strane "Seminove jedinice".

Kako to pojačanje nije stiglo odlučili smo se na povlačenje, jer je postojala mogućnost da budemo potpuno okruženi. Povlačenje stanovništva i pripadnika A RBiH je započelo iza 02.00 sata, 19.07.1993., a u samo svitanje samo uspjeli da se izvučemo. Zadnja grupa koja se izvlačila zadržala se kod štale Sulejmana Velića, ali je uočena od strane pripadnika HVO, i tom prilikom su ubijeni Sulejman Velić i Sulejman Hadžibegović, dok su ostali uspjeli da se sklone.

Nakon izlaska i okupljanja stanovništva i pripadnika Armije R BiH na Duboviku, odlučeno je da se pokušamo vratiti u Vrbanju, jer je dio stanovništva, uglavnom starijih osoba i pripadnika A RBiH, ostao u naselju.

Nakon nekoliko sati pokušali smo povratak u naselje Vrbanja, na putu smo uočeni od strane pripadnika HVO iz pravca Akmačića i otvorena je vatra na nas, te je tom prilikom poginulo nekoliko naših pripadnika. Kada smo sišli i uspjeli ući u dio naselja Vrbanja, vidjeli smo da ne možemo doći do preostalih stanovnika, odnosno nismo uspjeli saznati šta je sa pripadnicima Armije R BiH koji se nisu uspjeli povući i ponovo smo krenuli u pravcu Dubovika. Na tom putu smo ponovo naišli na zasjedu, gdje je ubijen jedan naš pripadnik. Nakon toga, kada smo se skupili na Duboviku, zajedno sa civilnim stanovništvom smo se uputili prema našoj teritoriji.

Nakon poraza i povlačenja snaga HVO iz Bugojna, a time i iz naselja Vrbanja, sa još nekim prijateljima sam došao u Vrbanju, da vidim da li je iko preživio, jer smo imali informaciju da su svi pobijeni. Prilikom tog obilaska uočili smo dvije masovne grobnice, obje na livadi Mustafe Čolić, jedna neposredno uz put, a druga u blizini bazena, takođe, uz put. O tome smo obavijestili nadležne organe, policiju, koja je organizovala ekshumaciju žrtava.

Bio sam prisutan ekshumaciji, kada su iz jedne od grobnica izvađena tijela muškaraca i žena, koja su bila masakrirana, a pored njih u jednoj grobnici bio je i ubijeni pas.

Nekoliko dana nakon toga izveo sam pse vani, a u rejonu Bagarića gaja, između kuće Bagarića i vikendica, oni su nešto nanjušili. Kako je na tom mjestu bila svježe kopana zemlja, a bile su i dvije zabodene u zemlji metalne šipke - ćuskije, upoznao sam sa tim policiju.

Prilikom iskopavanja ustanovljeno je da se radi o masovnoj grobnici u kojoj su se nalazila tijela tri lica. Na grobnici je bilo samo desetak centimetara zemlje, a tijela su bila izmasakrirana, sa vidljivim tragovima mučenja.

Na tim vikenticama, gdje je inače bilo sjedište jedne HVO jedinice, vidio sam neke naprave za mučenje, gdje su vjerovatno pripadnici HVO mučili zarobljene Bošnjake.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv.br. 6-4)

Br. 12.

ZLOSTAVLJANJA OD RADNOG KOLEGE

- KAZIVANJE M.T. IZ VRBANJE

Dana 18.07.1993., ne znajući da se Grad nalazi u blokadi i da su borbe sa HVO započele, krenuo sam prema gradu. Međutim, odmah sam naišao na punkt uspostavljen od strane pripadnika HVO, koji su me zaustavili i uhapsili. Uhapšen sam od strane sina Drage Renjića, koji je naredio ostalim pripadnicima HVO da me zatvore i ispituju. Odveden sam u jednu srpsku kuću, gdje su me ispitivali i tukli. Najviše me tada tukao Pavković, kojem ne znam ime, ali znam da je iz sela Goruša. Usljed batiranja sam se osjećao nesvjesno i ne znam kako i kada su me prebacili u podrumske prostorije na motelu "Akvarijum". Tu sam zatekao veliki broj Bošnjaka uhapšenih tog i prethodnog dana.

U toku zatočeništva na motelu "Akvarijum", svakodnevno sam i ja i ostali zatočeniци maltretirani od strane pripadnika HVO. Tjerali su nas da pjevamo ustaške pjesme i pjesme protiv Bosne i Hercegovine. Svi zatvorenici su fizički zlostavljani, a ja i Abdulah Bevrnija smo podnijeli najgore batine, vjerovatno zbog toga što su nam djeca bili pripadnici Armije R BiH.

Mene su tukli rukama, nogama, a najviše pendrekom. Kao posljedica tog batiranja godinu dana nakon toga sam mokrio krv, a izvjestan period čitavo tijelo mi je bilo modro.

Pripadnici HVO, koji su mene, ali i ostale zatvorenike tukli, su: Slavko Šakić, Kristijan Pocrnja i Pavković iz sela Goruša. U početku me tukao i Ivica Pavić, ali se kasnije trudio da bude korektan, jer su mu roditelji ostali na teritoriji koju su kontrolisali pripadnici Armije R BiH, a takođe se i raspitivao kuda bi mogao pobjeći, ako HVO bude poražen od strane Armije R BiH.

Ovo ne znači da nas i ostali pripadnici HVO nisu tukli, samo ovi su se najviše isticali, a nekima ne znam imena.

Predzadnjeg dana, prije našeg oslobođenja, u prostoriju gdje smo držani u zatočeništvu, ušlo je nekoliko pripadnika HVO. Bili su to: Slavko Šakić, sin Stipe Bošnjaka, Pavković iz sela Goruša, te dvojica

naređenju Ivice Vučka izvršili pretres. Mene su zatvorili u podrum gdje nije bilo nikoga. Lica koja su zarobili prethodno poslijepodne bila su odvedena, kasnije sam saznao u motel "Akvarijum". Prema kazivanju moje supruge, tokom pretresa kuće pripadnici HVO-a su tražili naoružanje, sve su isprevrtali, porušili i pobacali po kući. Kada su došli do mjesta gdje sam bio zatvoren, izvijestili su šefa (Ivicu Vučka) da nisu pronašli ništa od oružja, na što mi je on rekao: "Jebem ti balijsku mater, samo da smo ti metak našli, sad bi te ovdje zaklao ko kurbanda". U narednom satu zarobljeno je još troje lica, prvo dvojica braće Mustafa i Kemal Morić, koji nisu bili sasvim normalni, a zatim i Mustafa Čolak. Sve trojicu su izudarali prije nego što su ih natjerali u podrum, a meni i Mustafi Čolaku su posebno zaprijetili da ćemo "platiti". U tome podrumu smo bili zatvoreni do 17.00 sati, kada sam primijetio da se vraćaju sa sprovoda Vučku (brat Ivice Vučak), koji je poginuo prethodni dan.

Kada su stigli, po naređenju Ivice Vučka, stražar nas je izveo iz podruma. Tu sam vidio parkiran kombi sa natpisom: "104. brigada Eugen Kvaternik". Kada smo došli do kombija, ja sam išao prvi. Ivica Vučak mi je naredio da ruke naslonim na kombi, a da noge raširim, a zatim me je počeo tući palicom. To je trajalo oko pola sata, a sve to vrijeme su bile okupljene moje komšije, među kojima je bilo i žena i djece, koji su to gledali sa odobravanjem. Nakon toga je Ivica Vučak naredio da me ubace u kombi. Iz kombija sam vidio kako su pretukli Mustafu Čolaka, s tim da su njega tukli i ostali vojnici, a zatim su ga ubacili u kombi. Braću Moriće su udarili 5 -6 puta i ubacili u kombi.

Odatle smo krenuli kombijem prema motelu "Akvarijum". U kombiju pored nas četvorice su bili: Ivica Vučak, Kristijan Pocrnja i Darko Govorušić, sin Stipe. Kada smo krenuli prema motelu Darko Govorušić je rekao Ivici Vučaku da je moj sin kod Jupija u jedinici, da je glavni bandit i da je diverzant. Na to se Ivica Vučak okrenuo prema meni i čitavim putem do motela udarao me palicom po glavi.

Kada smo stigli do motela na parkingu je stajalo 20-tak vojnika HVO-a (svi su bili u crnim uniformama) poredanih u špalir. Čim su nas izbacili iz kombija počeli su nas tući nogama, rukama i svim što im je

bilo pri ruci. Jedan od njih me je udario nogom direktno u glavu i polomio mi 2 - 3 zuba. Pošto ja nisam na te sve udarce reagovao, jedan od njih je uzeo željeznu nogu od stolice i njome me udario desetak puta po leđima.

Poslije su nas uveli u vešeraj Motela, prostoriju od oko 25 m², gdje smo zatekli ono četvero koji su zarobljeni dan prije kod kuće Anđelka Tolimira, a osim njih i Selmira Šehića, Nahida Karagića i Seida Karagića. To večer su ulazili u podrum nekoliko puta i tukli nas. Među njima je bio i Slavko Šakić koji se isticao u tome.

Dana 19.07.1993. izveli su nas u salu za ručavanje motela "Akvarijum", natjerali da kleknemo, da ruke dignemo uvis, pa su nas tukli i uzimali podatke. Tada su nam uzeli i sve što smo imali kod sebe. Meni su uzeli sat i cigarete. Poslije toga su one sposobne za kopanje izveli van, a ostale vratili u prostoriju gdje smo bili zatvoreni. Dali su nam alat i prvo smo morali kopati rov u obliku slova "U" ispred motela. U toku kopanja ako bi se neko ispravio odmah bi ga udarali, a stalno su nas psovali i provocirali. Naredni dan je bio sličan ovome.

Dana 21.07.1993., kopali smo rovove na prvoj liniji, u Sultanovićima. U toku kopanja Kristijan Pocrnja, sin Vinka Pocrnje iz Vrpeći, koji nas je tada čuvao, primijetio je da u Vrbanji gori i moja kuća, pa me je pozvao da izađem van i dođem do njega. Kada sam izašao iz rova i došao do njega pitao me: "Droljo, čija je ono kuća što gori?", cijelo vrijeme smijući se. Ja sam mu na to odgovorio da je bila moja, a da sada nije ničija. Nakon toga me on ponovo vratio u rov da nastavim sa kopanjem. Kada smo se vratili sa kopanja oko 17.00 sati, doveli su i civilno stanovništvo koje je pohapšeno u Vrbanji i Crniču, tako da je broj zatvorenika u toj prostoriji narastao na 46, među kojima je bilo i žena i djece. To večer smo proveli svi u toj prostoriji.

Abdulaha Karabega, koji je doveden sa tom grupom, pitao sam da li zna išta o mojoj supruzi Nafiji, ali on me od batina i šoka nije uopšte poznao, samo je vikao da me ne zna. Nakon pola sata, vjerovatno kada je došao malo sebi, prepoznao me i na pitanje zna li išta o mojoj supruzi je rekao da je nije vidio, a da su sve koji su uhvaćeni doveli u Motel.

Nakon izvjesnog vremena u prostoriju je ušla grupa od 5 - 6 vojnika HVO-a. Jedan iz te grupe, sin Vinka Barnjaka, bio je u policiji HVO-a, pitao me je gdje mi je supruga, a kada sam mu rekao da bih ja to njega trebao pitati, nasmijao se i izašao van. Kada je izašao van, ostalim vojnicima HVO-a je rekao da su mi suprugu ubili i da je kod kuće u kukuruzima. To je slučajno čula Šerifa Ćatić i ispričala mi.

Narednog dana žene i djecu su odvojili od nas. Smjestili su ih u jednu malu prostoriju.

Svih narednih dana, sve dok nismo oslobođeni, vođeni smo na kopanje rovova i tom prilikom su nas povremeno tukli i provocirali.

Dva do tri dana prije nego što smo oslobođeni, kada sam se vratio sa kopanja u prostoriji u kojoj smo bili zatvoreni, osjetio sam izuzetno jak miris benzina. Kada sam pitao ostale zatvorenike, koji nisu išli na kopanje, rekli su mi da je pred motelom bila cisterna benzina i da su dio benzina pretočili u instalaciju od parnog grijanja. Vjerovatno im je to kasnije poslužilo kada su palili motel prilikom povlačenja.

Dana 27.07.1993., dok smo bili na kopanju rovova, u našoj blizini je poginuo Vjeko Drežnjak, pa su nas odmah pretukli zbog toga. Naredili su nam da ga odnesemo do Motela i zatim da ga stavimo u kadu jer je bilo izuzetno vruće. Uveče, oko 23.00 časa, u prostoriju su ušli Ivica Vučak, Slavko Šakić i još dvojica kojima ne znam imena. Odmah su izdvojili Selmira Šehića i mene i počeli su nas tući. Šakić Slavko je uzeo bajonetu i htio je da Selmira Šehića tu zakolje. Zarezao ga je malo, ali ga je neko od njegovih upozorio da to ne radi tu. Nakon toga su ga svezali i odveli, a nama zaprijetili da će se vratiti i po nas. Međutim, tu večer nije više niko dolazio.

Narednog dana, 28.07.1993. ujutro oko 06:00 časova, došli su po nas i izveli nas dvanaest. Osam su uputili na kopanje rovova u Sultanoviće, a mene, I. Ćatić, E. Karamustafić i M. Morića odveli su da kopamo grob za Vjeku Drežnjak. Kopali smo, ali je teren bio izuzetno težak i tvrd, pa smo do 10.00 - 10.30 iskopali malo više od pola metra. Tada smo vidjeli da iz pravca Motela ide grupa od njih desetak, koja je nosila sanduk. Ispred njih je išao fra Janko. Kako smo iskopali samo toliko, jedan iz grupe je htio da puca na nas, ali ga je

spriječio fra Janko. Kada su ga spustili u grob i završili sa ceremonijom, naredili su nam da ga zatrpamo. Nedugo zatim smo iz Motela začuli jedan duži rafal, kasnije smo saznali da je jedan od pripadnika HVO-a, najvjerovatnije Mario Drežnjak, brat poginulog Vjeke Drežnjak, pucao po zatvoreniciima, kroz vrata koja su bila zaključana. Nakon toga je izašao iz Motela i plačući krenuo prema nama, kada je došao na 6-8 metara rekao nam je: "Zar ga još niste zakopali?", uzeo pištolj i ispalio prema nama četiri metka. Srećom niko nije stradao od toga. Vjerovatno bi još pucao, ali nije imao metaka u pištolju, a zatim se bacio na grob i nastavio plakati. Stražar koji nas je tu čuvao rekao nam je da bježimo prema Motelu. Ispred Motela su nas zaustavili i počeli tući, ali tada se začuo transporter UNPROFOR-a, pa je neko od njih rekao da nas odmah prestanu tući. Potom su nas odveli u podrum i zatvorili. Prilikom ulaska u podrum vidio sam da su vrata sva izrešetena.

Nakon 5-10 minuta stigao je UNPROFOR, jedan oficir i tri podoficira, novinar i prevodilac. Sa njima je u prostoriju ušao i fra Janko i donio nam šteku cigareta. Pripadnici UNPROFOR-a su nam uzeli podatke i pitali su nas kakav smo tretman imali do tog momenta, na što sam im rekao da se to najbolje vidjeti po našem izgledu, jer je većina bila izubijana. Tražili su i tačan podatak koliko nas je tu dovedeno. Ja sam rekao da nas je bilo 46, ali da je noć prije odveden Selmir Šehić koji se nije vratio i da se osam ljudi nalazi još na kopanju. Nakon toga su pripadnici UNPROFOR-a tražili da se ti ljudi sa kopanja odmah dovedu. Kada su sve zapisali rekli su nam da će biti razmjena i da se operemo i pripremimo.

Desetak minuta po odlasku pripadnika UNPROFOR-a u prostoriju je ušao Slavko Šakić, zatvorio vrata i rekao da neće biti nikakve razmjene, te da će nas on sve pobiti. Sjeo je na stolicu koja se nalazila u toj prostoriji i prvo prozvao Abdulaha Karabega, koji mu je u toku školovanja bio nastavnik. Naredio mu je da legne na beton ispred njega, a zatim da mu liže čizme, što je ovaj morao i uraditi. Nakon toga udario ga je nogom u nos, a potom mu naredio da poliže svu krv. Poslije toga na isti način je prozvao nas 15-tak i ponovio sa svima isti postupak. Svima je razbio nos i naredio da ližu vlastitu krv. Tom

prilikom sviju nas je isprebijao. Nakon toga je u prostoriju ušlo nekoliko njegovih i izvelo ga vani. Nedugo zatim stigao je UNPROFOR i započeli smo sa ulaskom u transporter. Prilikom toga vidjeli smo Slavka Šakić koji je bio svezan za jedan bor, pa i takav nam prijetio, kao i dio ostalih pripadnika HVO-a koji su govorili da su nas trebali sve pobiti, zaklati i slično tome. Nakon toga smo odveženi pred Dom zdravlja Bugojno i konačno pušteni.

Pored svega navedenog potrebno je posebno spomenuti da se prilikom maltretiranja i udaranja nas zatvorenika posebno isticao Slavko Šakić, te da je on naredio da se izvede Selmir Šehić kojeg je pokušao već zaklati, a da je masakrirano tijelo istog pronađeno tek poslije okončanja "sukoba", u rijeci Vrbas.

Takođe, treba pomenuti i ponašanje jednog njihovog pripadnika, Miličevića (imena mu se tačno ne sjećam) koji inače nije bio baš najnormalniji. Njega su dovodili da se iživljava, da udara jednog Basaru, koji takođe nije bio sasvim normalan, a od posljedica batina, 15-tak dana po puštanju, je i umro. Takođe, je karakteristično i udaranje Ešrefa Čatića od strane tog Miličevića, a prije rata u "S. Rodić-u" on mu je bio majstor - učitelj.

Bitno je istaći i tretman kakav smo imali za vrijeme zatočeništva. Za hranu na nas sve dobijali smo dnevno dva kilograma hljeba, dvije konzerve od 400 grama i kanister sa pet litara vode.

Takođe, treba pomenuti i sumnju u jednog od naših ljudi, koji im je vjerovatno prenosio sve što smo mi međusobno razgovarali. Radi se o Muji Karagić, koji iako je spadao među nas mlađe, nije vođen na kopanje, često je dobijao cigarete, a neposredno pred njihovo povlačenje čuo sam ga kako razgovara sa njima i pita ih da li će i on ići sa njima.

Tek kada je izvršena razmjena, saznao sam da mi je supruga živa, da je uspjela pobjeći.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-6)

Br. 14.
MUČENJE I MASAKRIRANJE STARICA

- KAZIVANJE S.Č. IZ VRBANJE

Uoči samih sukoba, prije na mjesec i nešto više, jer ne mogu se tačno vezati datumima, primijetio sam da se sprema opasnost od strane HVO, obzirom da su se počeli ukopavati na vikenticama u Vrbanji iznad samog punkta, a koji su inače držali. U par navrata otjerali su ljude TO-a, pocijepali u više navrata zastavu sa ljiljanima i počeli strahovite provokacije.

Odmah sam obavijestio o situaciji u MZ, kod kuće Ismeta Hadžibegovića, njegovog sina Mehu i druge. Dat mi je odgovor da se to sve zna i da budemo budni, a ako do nečega i dođe da ćemo na vrijeme biti obaviješteni i po potrebi evakuisani.

To sam, takođe, prenio i Seminu Rustempašiću i Abdulahu Jeleču, našto su mi dali isti odgovor. Obzirom da sam dugogodišnji lovac rasporedio sam nešto svoga lovačkog oružja i počeli smo noću sa dežurama oko porodičnih objekata. Na te dežure komšije mi se nisu odazivale, zapravo nisu htjele, da li iz neke bojznosti ili da ne iskvare odnose sa komšijama Hrvatima, to mi ni danas nije jasno. Uglavnom sam dežurao sa rahmetli sinom, amidžićem i par ljudi, izbjeglicama iz Donjeg Vakufa, koji su kod nas bili u izbjeglištvu.

Međutim, situacija se iz dana u dan pogoršavala, komšije Hrvati su počeli izbjegavati da se sa nama pozdravljaju, noću su održavali tajne sastanke na koje su dolazili Hrvati iz Donje Vrbanje. Sastanci su bili u kući Pere Sablje, Pilke Bagarića, Vlade i Zdravka Harambašića, koji je imao gostionicu. Sve smo to dobro vidjeli prilikom noćnog dežuranja. I o tome sam na vrijeme izvještavao Komandu, kao i o svim promjenama i zapažanjima. Kasnije su počeli javno i usred dana dolaziti u kafanu "Ritmo" u Gornjoj Vrbanji, koju je držao Mladen Harambašić, sin Zdravka, inače, jedan od njihovih najpovjerljivijih domobrana. Takođe, u istu kafanu su svakodnevno dolazili i "Garavi" iz vikendica, da bi se pjevalo i pijančilo uz provokacije po cijelu noć.

iz Travnika (sa Vlašića) koji je čitavo vrijeme bio korektan prema nama. Takođe, u razgovoru sa nama korektan je bio i Pavić, koliko mi je poznato bio je pripadnik policije. Povremeno nam je donosio cigarete, pa čak nas i informisao o stanju u gradu i pitao nas za put kojim bi mogao bježati u slučaju povlačenja HVO-a iz Bugojna.

Dan ili dva prije nego što smo pušteni, uveče po povratku sa kopanja rovova, u podrum je ušlo nekoliko vojnika HVO-a, među kojima je bio i Slavko Šakić, koji se inače isticao svojim surovim odnosom prema nama. Prozvali su nas 4-5 i postavljali nam pitanja da li imamo familiju, da li imamo djecu i slično. Čitavo vrijeme razgovora udarali su nas palicama. Kada je Selmir Šehić odgovorio da nije oženjen, Slavko Šakić je rekao da im baš to odgovara i naredio da ga svežu. Svezan je gumom koju su skinuli sa palice i potom izveden iz prostorije. Za njega nismo znali ništa dok nije poslije okončanja "sukoba" pronađen ubijen u Vrbasu. Sutradan su izveli dva momčića iz Kordića (mislim da su se prezivali Čehaja) i odveli ih da peru vozilo Slavka Šakića. Kako sam kasnije saznao, prali su krv u vozilu, a vjerovatno je tim vozilom odvezen Selmir Šehić.

Zadnji dan kad smo bili na kopanju rovova, prema kazivanju naših ljudi koji nisu išli na kopanje rovova, dolazio je UNPROFOR. Kada smo se mi vratili, rečeno nam je da idemo na razmjenu. Kada su nas izvodili iz podruma u kojem smo bili zatvoreni, pripadnici HVO-a su bili postrojeni u špalir, a neki su se prilikom prolaska i rukovali uz insistiranje da im se nešto ne zamjeri, da to nije njihova krivica i slično. U toku izlaska iz motela, kada smo vođeni na razmjenu, vidio sam da su neke eksplozivne naprave postavljene oko nosivih zidova u unutrašnjosti motela.

Nakon povlačenja HVO-a iz Bugojna, otišao sam svojoj kući i tu zatekao oca koji je bio zaklan i do pola spaljen.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv.br. 6-12)

Br. 8.
IZMASAKRIRANI BOŠNJACI BAČENI U VRBAS

- KAZIVANJE M.S. IZ PIRIĆA

Dana 18.07.1993., oko podneva, prilikom povratka iz grada, na raskrsnici magistralnog puta Bugojno - Donji Vakuf prema selu Čaušlije, zaustavljen sam od strane nekoliko pripadnika HVO. Svi su bili u maskirnim uniformama, a samo mi je jedan bio poznat. To je bio Dolin, tačno ime mu ne znam, bio je visok i imao dugu kosu. Njega sam i ranije viđao, jer je u blizini naselja gdje živim čuvao stoku.

Odatle sam odveden u Vedro polje, gdje su me zatvorili u jednu štalu. Prilikom zatvaranja, od strane jednog pripadnika HVO sam udaren nekoliko puta.

Nedugo nakon toga, u prostoriju gdje sam bio zatvoren dovedeni su i: Sead Ćatić, Nusret Ćatić i Huso Husić.

Od pripadnika HVO koji su nas uhapsili i čuvali poznavao sam izvjesnog Tomića, zvanog Nidžo, iz Ivoša i Pericu kojem ne znam prezime, ali znam da je sa s. Guvana. Pored njih i desetak vojnika HVO, kojima ne znam imena, tu su bile i dvije konobarice: Ranka Kašić i Mirzeta kojoj ne znam prezime, ali znam da su radile u kafani "kod Špice".

Ćatiće i Husiće su stalno tukli, a više pripadnika HVO je učestvovalo u tome. Pored toga što su bili maskirani, ja sam poznao Pericu iz s. Guvana i Tomića iz Ivoša, koji su se naročito isticali u tome. U jednom momentu, kada se jedan od Ćatića onesvjestio, Tomić je doviknuo da ga ubace unutra, a ako ne mogu da ga zakolju.

Pošto sam bio uvjeren da ćemo biti ubijeni, odlučio sam se na bijeg. Kako su ostala trojica zatočenih Bošnjaka bila pretučena i nisu bili sposobni za bijeg, ja sam u toku noći iskočio kroz prozor i pobjegao niz Vrbas, prema Lugu. Odmah su zapucali za mnom, ali sam

nekako uspio da preplivam Vrbas. Nakon toga sam uspio da pređem pokraj linija HVO i da stignem do položaja pripadnika A RBiH, koji su me potom sproveli kući.

U momentu mog bijega, zatočeni Čatići i Husić bili su živi. Međutim, nakon povlačenja snaga HVO iz tog područja njihova tijela, izmasakrirana, su pronađena u rijeci Vrbas.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-469)

Br. 9.
SLAVKO ŠAKIĆ ZLOSTAVLJA BOŠNJAKE

- KAZIVANJE E.Ć. IZ CRNIČA

Do otpočinjanja agresije HVO na općinu Bugojno, sa porodicom sam živio u naselju Crniče. Tu je bilo svega nekoliko bošnjačkih kuća, dok su ostale bile hrvatske. Neposredno pred otpočinjanje napada HVO u kućama su uglavnom bili stariji mještani, žene i djeca, jer se vojno sposobno ljudstvo nalazilo na linijama prema četnicima.

Neposredno nakon početka napada HVO na Bugojno vidjeli smo da smo opkoljeni sa svih strana i da nemamo nikakvu mogućnost prelaska na teritoriju pod kontrolom Armije R BiH. Zbog toga smo se svi skupili u mojoj kući i samo očekivali momenat kada će HVO vojnici doći da nas pohapse ili pobiju.

Prvi i drugi dan napada niko nas nije dirao niti nam dolazio, samo su nas neki civili koji su prolazili pored kuće upozoravali da ne izlazimo van, a kada smo pokušali izaći onda je na nas pucano.

Kako su se položaji artiljerije HVO-a nalazili oko 150 metara više moje kuće, čuo sam svako ispaljivanje, a i vidio gdje su granate padala po gradu, po civilnim objektima.

U utorak je došla grupa vojnika HVO sa jednim motornim vozilom, galamili su, psovali nas i pljuvali po nama. Ušli su u kuće, vršili prevrtanje stvari, a potom su nas izveli i ukrcali u vozilo kojim su došli. Sve su to posmatrale naše prve komšije, neki sa odobravanjem, a neki su nam rekli da ćemo vjerovatno ići u razmjenu.

Odatle su nas odvezli pred motel "*Akvarijum*". Tu su nas postrojili, a zatim je jedan vojnik (vjerovatno neki starješina), došao i naredio da legnemo na zemlju sa rukama na glavi, a potom nas je počeo tući. Tako smo uz to udaranje tu proveli oko jedan sahat. Potom su nam naredili da ustanemo i da iz džepova povadimo sve što smo imali. Svo to vrijeme su nas njihovi vojnici udarali, pljuvali i psovali.

Nakon toga su prišli i ostali vojnici koji su do tada samo gledali i ženama oduzeli sve zlatne predmete, čak su nekima otkidali naušnice iz ušiju. Nakon toga je došao jedan vojnik koji nam je uzimao podatke. Ako smo odgovarali, udarali su nas zato što govorimo, ako smo šutjeli opet su nas udarali, ako smo rekli "hiljada" umjesto "tisuća" opet su nas udarali.

Kad su završili sa uzimanjem podataka, kroz motel su nas proveli i uveli u podrumске prostorije, gdje je vladao potpuni mrak. Kada su mi se oči privikle na mrak, vidio sam još nekoliko naših ljudi koji su ranije bili zatvoreni. Na sebi su imali modrice i vjerovatno iz straha šutjeli. Među njima sam poznao Abdulaha Bevrnju, Huseina Mlaču i još neke. Nakon nas u tu prostoriju su uveli još nekoliko lica, među kojima je bilo i žena i djece. Te noći nas je bilo oko 25 i svi smo zajedno prenoćili u toj prostoriji. Narednog dana razdvojili su nas od žena, koje su premjestili u drugu prostoriju.

Drugu noć u prostoriju gdje smo bili zatvoreni ušli su Slavko Šakić i još jedan mladić kome ne znam ime, pa su nas udarali, psovali i pljuvali.

Treći dan izveli su nas šest ispred Motela, psovali nas i udarali, a potom su nas natjerali da kopamo rovove. Tada je neki njihov komandir Maleta posebno tukao dvojicu momčića iz Kordića, koji su uhvaćeni dok su čuvali stoku. Tukao ih je i tražio da kažu ko je ubio nekog od njihovih vojnika, sve dok se jedan od momčića nije onesvjestio. Mene su pitali za ime, a potom su mi rekli da ne govorim ostalima koji nas čuvaju dok kopamo rovove jer bi me zaklali. Prilikom kopanja tih rovova, za koje smo mislili da će biti naše grobnice, jedna granata je pala u našoj blizini, na šta smo svi legli na zemlju, a vojnici HVO su nas natjerali da ustanemo uz psovke i izjave da će nas svakako ubiti. Pošto sam ja malo bolje kopao od ostalih, pred kraj kopanja su mi zaprijetili da će me zaklati ako ne završim rov za 5 minuta. U sami mrak, kada smo završili kopanje, odveli su nas ponovo u podrum.

U toku noći su nas ponovo tukli, a mene su tražili po imenu, zatim su me izveli i ispred recepcije ispitivali i tukli, iz razloga zato što sam prije napada HVO-a govorio da u slučaju međusobnog rata oni nikako

ne mogu pobijediti. Kada su me vraćali nazad prema podrumu, u blizini ulaza u podrum, priletio je jedan vojnik HVO-a sa sabljom koju mi je stavio ispod vrata. Zatim su me oborili i nastavili udarati nogama. Kada sam se gotovo onesvjestio, ubacili su me u podrum (od tog udaranja slomljena mi je vilica i izbijen zub). Dva naredna dana nisam se mogao micati od posljedica udaranja, ali sam vidio da su izvodili i ostale ljude i tukli ih. Povremeno su nas tjerali da im nosimo oružje na vilu "*Gorica*" i da tamo kopamo rovove.

Glavni za tuču nas zatvorenika bio je Slavko Šakić, iz Zlavasti. On nas je i najviše tukao. Jedne prilike je natjerao Abdulaha Karabega da mu liže cipele, istovremeno ga je udarao pištoljem po glavi, a kada mu je potekla krv, tjerao ga je da je liže. Pored njega tada nas je još sedam tukao na taj način i tjerao da ližemo vlastitu krv. Kada se stvorila lokvica krvi, izašao je i zaprijetio nam da će nas pobiti, ako sve ne polizemo za pet minuta dok se vrati. Kada je on izašao, jedan njihov vozač, Pavić, kojem ime ne znam (rodom je iz s. Karadža), uzeo je jednu od naših košulja i obrisao tu krv, a potom je opet sakrio da ostali to ne primijete. Kada se pomenuti Slavko Šakić vratio u prostoriju, ponovo nas je tukao i udarao pištoljem i pendrekom, a kada smo pali na pod nastavio nas je udarati nogama.

Pavić, koga sam ranije spomenuo, ponekad je u podrum dolazio oko ponoći i razgovarao sa nama, a povremeno nas nudio i cigaretama. Pitao nas je da li su nas tukli i ko nas je tukao. Mi mu nismo smjeli ništa odgovoriti, a on je stalno govorio kako on nije nikoga tukao i da neće, vjerovatno iz razloga, kako nam je sam rekao, jer su mu roditelji bili na teritoriji pod kontrolom A RBiH. U tim razgovorima nas je pitao kuda bi mogao da prođe u slučaju povlačenja jedinica HVO sa tog područja i govorio nam da će se vjerovatno morati povući za nekoliko dana, a da bi on bježao i prije. Takođe nam je govorio da sigurno nećemo biti ubijeni i da će on, ako bi došlo do toga, pokušati da nam pomogne.

Pri kraju našeg zatočeništva, izveli su jednu grupu da kopa rovove. Kasnije se ispostavilo da su to grobnice za njihove poginule borce. Jedan od njihovih vojnika je zapucao po toj grupi, a drugi su ga navodno spriječili, uz napomenu da je tu bio tada prisutan i fra Janko.

Takođe, tog dana smo čuli kako neko galami u motelu i psuje "balijsku majku" i trči prema prostoriji gdje smo smješteni, na šta smo svi legli na pod, a on je otvorio vrata i ispucao jedan rafal u prostoriju, od čega srećom nije bilo posljedica. Potom su ga spriječili da dalje puca.

Predzadnji dan, ponovo je došao Slavko Šakić i izdvojio četvoricu od nas, pitao nas je da li smo oženjeni, a kada je Selmir Šehić rekao da nije oženjen, naredio je da ga svežu i izvedu napolje. Malo iza toga u podrum je ušao Pavić i šapnuo mi da će momka kojeg su izveli vjerovatno ubiti, ali da ga on ne može spasiti. Kada smo razmijenjeni, po okončanju agresije HVO na Bugojno pronađeno je tijelo Selmira Šehić, koji je bio masakriran i ubijen.

Narednog dana obišli su nas pripadnici UNPROFOR-a, sa kojima je bio i fra Janko, kojeg je UNPROFOR odstranio iz prostorije, a zatim nas sve popisao. Mi smo pored nas spomenuli i Šehić Selmira koji je odveden, ali nije vraćen. Pripadnici UNPROFOR-a su nam rekli da trenutno A RBiH kontroliše najveći dio Bugojna i da ćemo mi biti razmijenjeni.

Nakon njihovog odlaska, u prostoriju je ponovo ušao Slavko Šakić sa još 3-4 pripadnika HVO, koji su nas strahovito tukli neko vrijeme, vjerovatno u želji da nas što više unakaze prije razmjene.

Nakon toga su nam rekli da idemo na razmjenu. U holu Motela smo vidjeli pripadnike UNPROFOR-a i HVO-a. Odatle su nas izveli pred motel, ukrkali u UNPROFOR-ove transportere i odvezli pred Dom zdravlja Bugojno, koji je bio pod kontrolom A RBiH. Prilikom izlaska iz motela vidio sam mnogo oružja i drugih sredstava koja su bila spremna za transport. Veče nakon što smo razmijenjeni, HVO se povukao sa Motela i teritorija općine Bugojno.

Ovdje je potrebno napomenuti da su uslovi smještaja bili užasni, kao i ishrana, u periodu koji smo bili zatočeni desilo se da 48 sati nismo dobivali ništa za jelo ni piće. Nuždu smo najčešće morali obavljati u prostoriji u kojoj smo bili zatvoreni.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv.br. 6-13)

Br. 10.

**"PRVO ĆEMO SVE POPALITI I PORUŠITI, PA ĆEMO IH
ONDA DOKRAJČITI"**

- KAZIVANJE R.D. IZ VRBANJE

Napad snaga HVO u naselju Donja Vrbanja započeo je u subotu 17.07. 1993. u poslijepodnevnim satima. Kako smo kasnije saznali to se desilo poslije ubistva pripadnika SJB Bugojno na punktu HVO kod Kandijuskog mosta). Napad je započeo pucnjavom iz pješadijskog naoružanja iz pravca Crničkih podova po kućama koje su bile vlasništvo Bošnjaka.

Intenzivnija dještva su počela u noći 17/18.07.1993. oko 03.00 sata, kada su pripadnici HVO Bugojno započeli sa granatiranjem Donje Vrbanje, što se nastavilo i tokom 18.07.1993. Od navedenog dještva nije bilo posljedica po ljude, samo je jedna štala zapaljena.

Nakon zauzimanja i paljevine Gornje Vrbanje od strane HVO 19.07.1993., dještva prema Donjoj Vrbanji su intenzivirana kako iz pješadijskog tako i iz artiljerijskog naoružanja.

U toku dana sam vidio kako Ivica Barnjak zvani Keca, Frane i Tonči Barnjak (tačno ime mi nije poznato) iznose i odvoze traktorom u dva navrata stvari iz kuće Arifa Muratspahić, a potom su je zapalili. Pored ove kuće zapaljena je još jedna kuća preko puta moje kuće od posljedica dještva zapaljivom municijom.

Dana 20.07.1993., u jutarnjim satima, dok sam išao prema bratovoj kući, dvogledom sam uočio Pericu Marića (bivšeg policajca), Antu Mikulića i Marićevog zeta (ime mi nije poznato, a pošto mi je bio okrenut profilom nisam 100% siguran da je to bio on) na gornjem spratu nedovršene kuće (a kuća je bila samo posušena), vlasništvo Mate Šimunović, koji je u to vrijeme bio u Njemačkoj, uz napomenu da se sa toga mjesta najviše borbena dještvovalo po ljudima i objektima u Donjoj Vrbanji.

Zbog dovikivanja, odnosno glasnog razgovora u dijelu koji su kontrolisale snage HVO, čuo sam razgovor između jedne mještanke i Tome Lozića, zvanog Rođo, koji je glasio: "Šta je ovo Rođo?", "Ovo ti je ustaška ofanziva, ako nisi znala".

Oko 13.00 sati sa tog mjesta Perica Marić je ubio Almira, sina Idriza Šehića, što sam lično dvogledom vidio, a nešto kasnije, idući prema bratovoj kući, naišao sam na tijela Rabije i Džemala Grižić, koji su, takođe, ubijeni sa istog mjesta.

Tog dana u poslijepodnevnim satima većina kuća je bila zapaljena od posljedica dještva zapaljivom municijom i granatiranja. Kada sam se ponovo vratio do svoje kuće i našao sina Šemsu, uočio sam da se iz pravca Crniča prema naselju Vrbanja spuštaju transporter i tenk, pa sam se ponovo vratio prema asfaltu. Kada smo došli do asfalta, saznali smo od njenog supruga da je poginula Sanija Učambrić (izbjeglica iz D. Vakufa), a meni su javili da mi je kćerka poginula u blizini kuće Fehke Velagić. U podrumu te kuće i garaži koja se nalazila u blizini bili su sklonjeni civili). Nakon toga smo se zaputili prema toj kući. Kada smo došli do kuće, vidio sam na stepenicama ubijenu Raziju Velagić, kćerku Muharema. Iza mene se nalazila jedna djevojka, Sabina Zahirović, koja je tog trenutka ranjena metkom iz pješadijskog naoružanja, a pošto sam je uspio uvući u podrum, na to je mjesto pala granata. Kuća Fehke Velagić, kuća za koju su pripadnici HVO znali da su u njoj smješteni civili (uglavnom žene, djeca i stariji ljudi), bila je objekat žestokog napada pripadnika HVO, kako od strane tenka i transportera koji su joj se približavali, tako i od dještava ostalih snaga i sredstava koji su se nalazili oko kuće, te usljed toga je dijelom došlo do zarušavanja iste. U podrumu je umro Muharem Velagić od posljedica ranjavanja.

U neposrednoj blizini kuće Fehke Velagića, u garaži Muharema Velagić, ubijena je moja supruga metkom iz pješadijskog naoružanja iz pravca DD "*Mlinpek*" (najvjerojatnije da je to bio snajper ili PM M-84), a ne moja kćerka kako mi je greškom javljeno.

Isti dan prilikom pokušaja da dođu do rijeke Vrbas i da se prebace na teritoriju koju je kontrolisala Armija BiH, na livadi između asfalta i rijeke Vrbasa, ubijeni su moj brat Suljo, njegov sin Hajrudin i Hamdija Alić, svi iz pravca DD "Mlinpek".

U toku noći, oko 22.00 sata, uspjeli smo probiti zid podruma prema asfaltu i započeti sa izvlačenjem prema rijeci Vrbas i dalje prema teritoriji pod kontrolom A RBiH. Izvlačenje je bilo izuzetno teško, nosili smo jednog oboljelog čovjeka, a nismo bili sigurni gdje se nalaze snage HVO, a gdje A RBiH, tako da smo tek pred zoru uspjeli doći do naselja Jaklić, odnosno do naših snaga.

Ovdje je vrlo bitno napomenuti i atmosferu koja je vladala prije otpočinjanja napada HVO snaga. Nju je karakterisala stalna demonstracija sile, provociranje i prijetnje upućene nama Bošnjacima. Tako sam ispred Mikulićeve kuće čuo razgovor između dva pripadnika HVO, od kojih jedan postavlja pitanje: "Sve ćemo lako samo kad uđemo među njih, da niko ne ostane sakriven pa da neko od naših strada", a drugi mu odgovara: "Ne boj se ti ništa, to ne ide tako. Prvo ćemo sve popaliti i porušiti, pa ćemo tek onda ući da ih dokrajčimo".

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv.br.6-8)

Br. 11.
SA BOŠNJACIMA U MASOVNU GROBNICU
ZAKOPAVALI I PSE

- KAZIVANJE N.H. IZ VRBANJE

Moja kuća se nalazi u naselju Vrbanja, kod Hadžibegovića kuća, u blizini Mejtefa. Prije nego što je došlo do otvorenog napada pripadnika HVO na naše naselje bilo je prisutno stalno provociranje Bošnjaka od strane pripadnika HVO, kao i zastrašivanje istih. Zastrašivanje se ogledalo kod demonstriranja sile i nadmoćnosti od strane pripadnika HVO. Često su pojedinci pod punom ratnom opremom, do zuba naoružani, znali više puta prolaziti ispred naših kuća, a sve u cilju zastrašivanja. Takođe, i prije početka otvorenog napada bila je česta pojava postavljanja punktova, na kojima je dolazilo do hapšenja, pljačke, a pojedina lica su i nestajala.

Dana 17.07.1993. kao odgovor na postavljenje punktova od strane pripadnika HVO, postavljen je i naš punkt, na glavnoj cesti, u blizini prodavnice u Hadžibegovića kući. Punkt je formiran oko 14.00 sati. Pored postavljanja punktova od strane HVO, razlog postavljanja ovog punkta je bilo i povremeno dještvo od strane pripadnika HVO iz pravca Akmačića po našim kućama.

Na našem punktu je zarobljeno više pripadnika HVO, kao odgovor na zarobljavanje koje su proveli, prethodno, pripadnici HVO na svojim punktovima. Prilikom zaustavljanja m/v, jedno m/v je odbilo da se zaustavi i tada je došlo do pucnjave u kojoj su stradala dva pripadnika HVO, a jedan je zarobljen. Tom prilikom su poginuli Ivica Vučak i Talenta, kojem ne znam ime.

Oko 17.00 sati na punkt je stigla policijska patrola, u kojoj su bili pripadnici SJB Bugojno, 4 policajca Bošnjaka i 1 policajac Hrvat. Pored policijskog vozila, stiglo je i sanitetsko vozilo, koje je trebalo preuzeti tijela poginulih pripadnika HVO.

Policajci su u razgovoru upoznati sa dešavanjima na tom punktu i upozoreni da ne idu na punkt HVO, koji se nalazio kod raskrsnice za Kandiju, jer bi moglo doći do odmazde. Međutim, oni su rekli da imaju naređenje i da moraju ići, te da je dogovoreno da se svi punktovi uklone.

Ubrzo nakon toga su i otišli, s tim da je policajac hrvatske nacionalnosti ostao tu, jer nije želio da ide sa njima.

Nedugo nakon njihovog odlaska prema Gornjoj Vrbanji vratio se jedan od policajaca, mislim da se zvao Bašić, da je bio iz Rovne, koji nam je rekao da su ostali policajci zatvoreni, a da je on pušten, jer im je navodno obećao dovesti Ivicu Vučka.

Nakon toga više nismo ništa čuli za te policajce, sve dok se snage HVO nisu povukle iz Bugojna, i tijela policajaca nisu pronađena.

Oko 18.00 sati, od strane pretpostavljene komande, nam je naređeno da pustimo sva zarobljena lica i da uklonimo punkt, što je odmah i realizovano. Pušteni su svi zarobljeni, uz napomenu da je većina pripadnika HVO imala oznake i ZNG RH, dok su tijela poginulih pripadnika HVO odvezena sanitetom prema Bugojnu.

Nakon zarobljavanja policajaca SJB Bugojno kod kafane "Ritmo" od strane pripadnika HVO stanovništvo Gornje Vrbanje, osim nekoliko starijih lica, povuklo se do Mejtefa i pridružilo nama.

Ubrzo se spustila noć. Pripadnici A RBiH koji su se nalazili u naselju, te civilno stanovništvo, su se organizovali i čuvali straže oko kuća, zbog straha od napada od strane pripadnika HVO. Pripadnici HVO su čitavu noć otvarali vatru po našem naselju, uglavnom iz pravca Akmačića, dok se intenzivnija pucnjava čula iz pravca Huskića i Muratspahića kuća koje su bile nešto udaljenije. Na te kuće je pucano iz pravca Jurčevića kuća.

Narednog dana, 18.07.1993., nakon svitanja, stanje se nešto smirilo. Vladalo je stanje prividnog mira, uz povremeno djelovanje pješadijskog naoružanja, a svakog momenta se očekivao mogući napad pripadnika HVO.

U sumrak, između 18.00 i 19.00, započela su intenzivnija dejstva prema našim kućama. Najintenzivnija dejstva su bila po kućama Muratspahića, Huskića i Čatića. Po njihovim kućama pripadnici HVO

su djelovali i sa ručnim bacačima, a bacali su i eksplozivne naprave. Usljed toga te porodice su se morale povući prema nama, prema Mejtefu, u čemu smo im i pomagali. Čitavu noć je pucnjava trajala, a mi smo nastavili sa davanjem straža, i nadali smo se pojačanju koje nam je obećano od strane "Seminove jedinice".

Kako to pojačanje nije stiglo odlučili smo se na povlačenje, jer je postojala mogućnost da budemo potpuno okruženi. Povlačenje stanovništva i pripadnika A RBiH je započelo iza 02.00 sata, 19.07.1993., a u samo svitanje samo uspjeli da se izvučemo. Zadnja grupa koja se izvlačila zadržala se kod štale Sulejmana Velića, ali je uočena od strane pripadnika HVO, i tom prilikom su ubijeni Sulejman Velić i Sulejman Hadžibegović, dok su ostali uspjeli da se sklone.

Nakon izlaska i okupljanja stanovništva i pripadnika Armije R BiH na Duboviku, odlučeno je da se pokušamo vratiti u Vrbanju, jer je dio stanovništva, uglavnom starijih osoba i pripadnika A RBiH, ostao u naselju.

Nakon nekoliko sati pokušali smo povratak u naselje Vrbanja, na putu smo uočeni od strane pripadnika HVO iz pravca Akmačića i otvorena je vatra na nas, te je tom prilikom poginulo nekoliko naših pripadnika. Kada smo sišli i uspjeli ući u dio naselja Vrbanja, vidjeli smo da ne možemo doći do preostalih stanovnika, odnosno nismo uspjeli saznati šta je sa pripadnicima Armije R BiH koji se nisu uspjeli povući i ponovo smo krenuli u pravcu Dubovika. Na tom putu smo ponovo naišli na zasjedu, gdje je ubijen jedan naš pripadnik. Nakon toga, kada smo se skupili na Duboviku, zajedno sa civilnim stanovništvom smo se uputili prema našoj teritoriji.

Nakon poraza i povlačenja snaga HVO iz Bugojna, a time i iz naselja Vrbanja, sa još nekim prijateljima sam došao u Vrbanju, da vidim da li je iko preživio, jer smo imali informaciju da su svi pobijeni. Prilikom tog obilaska uočili smo dvije masovne grobnice, obje na livadi Mustafe Čolić, jedna neposredno uz put, a druga u blizini bazena, takođe, uz put. O tome smo obavijestili nadležne organe, policiju, koja je organizovala ekshumaciju žrtava.

Bio sam prisutan ekshumaciji, kada su iz jedne od grobnica izvađena tijela muškaraca i žena, koja su bila masakrirana, a pored njih u jednoj grobnici bio je i ubijeni pas.

Nekoliko dana nakon toga izveo sam pse vani, a u rejonu Bagarića gaja, između kuće Bagarića i vikendica, oni su nešto nanjušili. Kako je na tom mjestu bila svježe kopana zemlja, a bile su i dvije zabodene u zemlji metalne šipke - ćuskije, upoznao sam sa tim policiju.

Prilikom iskopavanja ustanovljeno je da se radi o masovnoj grobnici u kojoj su se nalazila tijela tri lica. Na grobnici je bilo samo desetak centimetara zemlje, a tijela su bila izmasakrirana, sa vidljivim tragovima mučenja.

Na tim vikenticama, gdje je inače bilo sjedište jedne HVO jedinice, vidio sam neke naprave za mučenje, gdje su vjerovatno pripadnici HVO mučili zarobljene Bošnjake.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv.br. 6-4)

Br. 12.

ZLOSTAVLJANJA OD RADNOG KOLEGE

- KAZIVANJE M.T. IZ VRBANJE

Dana 18.07.1993., ne znajući da se Grad nalazi u blokadi i da su borbe sa HVO započele, krenuo sam prema gradu. Međutim, odmah sam naišao na punkt uspostavljen od strane pripadnika HVO, koji su me zaustavili i uhapsili. Uhapšen sam od strane sina Drage Renjića, koji je naredio ostalim pripadnicima HVO da me zatvore i ispituju. Odveden sam u jednu srpsku kuću, gdje su me ispitivali i tukli. Najviše me tada tukao Pavković, kojem ne znam ime, ali znam da je iz sela Goruša. Usljed batiranja sam se osjećao nesvjesno i ne znam kako i kada su me prebacili u podrumske prostorije na motelu "Akvarijum". Tu sam zatekao veliki broj Bošnjaka uhapšenih tog i prethodnog dana.

U toku zatočeništva na motelu "Akvarijum", svakodnevno sam i ja i ostali zatočeniци maltretirani od strane pripadnika HVO. Tjerali su nas da pjevamo ustaške pjesme i pjesme protiv Bosne i Hercegovine. Svi zatvorenici su fizički zlostavljani, a ja i Abdulah Bevrnija smo podnijeli najgore batine, vjerovatno zbog toga što su nam djeca bili pripadnici Armije R BiH.

Mene su tukli rukama, nogama, a najviše pendrekom. Kao posljedica tog batiranja godinu dana nakon toga sam mokrio krv, a izvjestan period čitavo tijelo mi je bilo modro.

Pripadnici HVO, koji su mene, ali i ostale zatvorenike tukli, su: Slavko Šakić, Kristijan Pocrnja i Pavković iz sela Goruša. U početku me tukao i Ivica Pavić, ali se kasnije trudio da bude korektan, jer su mu roditelji ostali na teritoriji koju su kontrolisali pripadnici Armije R BiH, a takođe se i raspitivao kuda bi mogao pobjeći, ako HVO bude poražen od strane Armije R BiH.

Ovo ne znači da nas i ostali pripadnici HVO nisu tukli, samo ovi su se najviše isticali, a nekima ne znam imena.

Predzadnjeg dana, prije našeg oslobođenja, u prostoriju gdje smo držani u zatočeništvu, ušlo je nekoliko pripadnika HVO. Bili su to: Slavko Šakić, sin Stipe Bošnjaka, Pavković iz sela Goruša, te dvojica

naređenju Ivice Vučka izvršili pretres. Mene su zatvorili u podrum gdje nije bilo nikoga. Lica koja su zarobili prethodno poslijepodne bila su odvedena, kasnije sam saznao u motel "Akvarijum". Prema kazivanju moje supruge, tokom pretresa kuće pripadnici HVO-a su tražili naoružanje, sve su isprevrtali, porušili i pobacali po kući. Kada su došli do mjesta gdje sam bio zatvoren, izvijestili su šefa (Ivicu Vučka) da nisu pronašli ništa od oružja, na što mi je on rekao: "Jebem ti balijsku mater, samo da smo ti metak našli, sad bi te ovdje zaklao ko kurbanda". U narednom satu zarobljeno je još troje lica, prvo dvojica braće Mustafa i Kemal Morić, koji nisu bili sasvim normalni, a zatim i Mustafa Čolak. Sve trojicu su izudarali prije nego što su ih natjerali u podrum, a meni i Mustafi Čolaku su posebno zaprijetili da ćemo "platiti". U tome podrumu smo bili zatvoreni do 17.00 sati, kada sam primijetio da se vraćaju sa sprovođa Vučku (brat Ivice Vučak), koji je poginuo prethodni dan.

Kada su stigli, po naređenju Ivice Vučka, stražar nas je izveo iz podruma. Tu sam vidio parkiran kombi sa natpisom: "104. brigada Eugen Kvaternik". Kada smo došli do kombija, ja sam išao prvi. Ivica Vučak mi je naredio da ruke naslonim na kombi, a da noge raširim, a zatim me je počeo tući palicom. To je trajalo oko pola sata, a sve to vrijeme su bile okupljene moje komšije, među kojima je bilo i žena i djece, koji su to gledali sa odobravanjem. Nakon toga je Ivica Vučak naredio da me ubace u kombi. Iz kombija sam vidio kako su pretukli Mustafu Čolaka, s tim da su njega tukli i ostali vojnici, a zatim su ga ubacili u kombi. Braću Moriće su udarili 5 -6 puta i ubacili u kombi.

Odatle smo krenuli kombijem prema motelu "Akvarijum". U kombiju pored nas četvorice su bili: Ivica Vučak, Kristijan Pocrnja i Darko Govorušić, sin Stipe. Kada smo krenuli prema motelu Darko Govorušić je rekao Ivici Vučaku da je moj sin kod Jupija u jedinici, da je glavni bandit i da je diverzant. Na to se Ivica Vučak okrenuo prema meni i čitavim putem do motela udarao me palicom po glavi.

Kada smo stigli do motela na parking u je stajalo 20-tak vojnika HVO-a (svi su bili u crnim uniformama) poredanih u špalir. Čim su nas izbacili iz kombija počeli su nas tući nogama, rukama i svim što im je

bilo pri ruci. Jedan od njih me je udario nogom direktno u glavu i polomio mi 2 - 3 zuba. Pošto ja nisam na te sve udarce reagovao, jedan od njih je uzeo željeznu nogu od stolice i njome me udario desetak puta po leđima.

Poslije su nas uveli u vešeraj Motela, prostoriju od oko 25 m², gdje smo zatekli ono četvero koji su zarobljeni dan prije kod kuće Anđelka Tolimira, a osim njih i Selmira Šehića, Nahida Karagića i Seida Karagića. To večer su ulazili u podrum nekoliko puta i tukli nas. Među njima je bio i Slavko Šakić koji se isticao u tome.

Dana 19.07.1993. izveli su nas u salu za ručavanje motela "Akvarijum", natjerali da kleknemo, da ruke dignemo uvis, pa su nas tukli i uzimali podatke. Tada su nam uzeli i sve što smo imali kod sebe. Meni su uzeli sat i cigarete. Poslije toga su one sposobne za kopanje izveli van, a ostale vratili u prostoriju gdje smo bili zatvoreni. Dali su nam alat i prvo smo morali kopati rov u obliku slova "U" ispred motela. U toku kopanja ako bi se neko ispravio odmah bi ga udarali, a stalno su nas psovali i provocirali. Naredni dan je bio sličan ovome.

Dana 21.07.1993., kopali smo rovove na prvoj liniji, u Sultanovićima. U toku kopanja Kristijan Pocrnja, sin Vinka Pocrnje iz Vrpeći, koji nas je tada čuvao, primijetio je da u Vrbanji gori i moja kuća, pa me je pozvao da izađem van i dođem do njega. Kada sam izašao iz rova i došao do njega pitao me: "Droljo, čija je ono kuća što gori?", cijelo vrijeme smijući se. Ja sam mu na to odgovorio da je bila moja, a da sada nije ničija. Nakon toga me on ponovo vratio u rov da nastavim sa kopanjem. Kada smo se vratili sa kopanja oko 17.00 sati, doveli su i civilno stanovništvo koje je pohapšeno u Vrbanji i Crniču, tako da je broj zatvorenika u toj prostoriji narastao na 46, među kojima je bilo i žena i djece. To večer smo proveli svi u toj prostoriji.

Abdulaha Karabega, koji je doveden sa tom grupom, pitao sam da li zna išta o mojoj supruzi Nafiji, ali on me od batina i šoka nije uopšte poznao, samo je vikao da me ne zna. Nakon pola sata, vjerovatno kada je došao malo sebi, prepoznao me i na pitanje zna li išta o mojoj supruzi je rekao da je nije vidio, a da su sve koji su uhvaćeni doveli u Motel.

Nakon izvjesnog vremena u prostoriju je ušla grupa od 5 - 6 vojnika HVO-a. Jedan iz te grupe, sin Vinka Barnjaka, bio je u policiji HVO-a, pitao me je gdje mi je supruga, a kada sam mu rekao da bih ja to njega trebao pitati, nasmijao se i izašao van. Kada je izašao van, ostalim vojnicima HVO-a je rekao da su mi suprugu ubili i da je kod kuće u kukuruzima. To je slučajno čula Šerifa Ćatić i ispričala mi.

Narednog dana žene i djecu su odvojili od nas. Smjestili su ih u jednu malu prostoriju.

Svih narednih dana, sve dok nismo oslobođeni, vođeni smo na kopanje rovova i tom prilikom su nas povremeno tukli i provocirali.

Dva do tri dana prije nego što smo oslobođeni, kada sam se vratio sa kopanja u prostoriji u kojoj smo bili zatvoreni, osjetio sam izuzetno jak miris benzina. Kada sam pitao ostale zatvorenike, koji nisu išli na kopanje, rekli su mi da je pred motelom bila cisterna benzina i da su dio benzina pretočili u instalaciju od parnog grijanja. Vjerovatno im je to kasnije poslužilo kada su palili motel prilikom povlačenja.

Dana 27.07.1993., dok smo bili na kopanju rovova, u našoj blizini je poginuo Vjeko Drežnjak, pa su nas odmah pretukli zbog toga. Naredili su nam da ga odnesemo do Motela i zatim da ga stavimo u kadu jer je bilo izuzetno vruće. Uveče, oko 23.00 časa, u prostoriju su ušli Ivica Vučak, Slavko Šakić i još dvojica kojima ne znam imena. Odmah su izdvojili Selmira Šehića i mene i počeli su nas tući. Šakić Slavko je uzeo bajonetu i htio je da Selmira Šehića tu zakolje. Zarezao ga je malo, ali ga je neko od njegovih upozorio da to ne radi tu. Nakon toga su ga svezali i odveli, a nama zaprijetili da će se vratiti i po nas. Međutim, tu večer nije više niko dolazio.

Narednog dana, 28.07.1993. ujutro oko 06:00 časova, došli su po nas i izveli nas dvanaest. Osam su uputili na kopanje rovova u Sultanoviće, a mene, I. Ćatić, E. Karamustafić i M. Morića odveli su da kopamo grob za Vjeku Drežnjak. Kopali smo, ali je teren bio izuzetno težak i tvrd, pa smo do 10.00 - 10.30 iskopali malo više od pola metra. Tada smo vidjeli da iz pravca Motela ide grupa od njih desetak, koja je nosila sanduk. Ispred njih je išao fra Janko. Kako smo iskopali samo toliko, jedan iz grupe je htio da puca na nas, ali ga je

spriječio fra Janko. Kada su ga spustili u grob i završili sa ceremonijom, naredili su nam da ga zatrpamo. Nedugo zatim smo iz Motela začuli jedan duži rafal, kasnije smo saznali da je jedan od pripadnika HVO-a, najvjerovatnije Mario Drežnjak, brat poginulog Vjeke Drežnjak, pucao po zatvoreniciima, kroz vrata koja su bila zaključana. Nakon toga je izašao iz Motela i plačući krenuo prema nama, kada je došao na 6-8 metara rekao nam je: "Zar ga još niste zakopali?", uzeo pištolj i ispalio prema nama četiri metka. Srećom niko nije stradao od toga. Vjerovatno bi još pucao, ali nije imao metaka u pištolju, a zatim se bacio na grob i nastavio plakati. Stražar koji nas je tu čuvao rekao nam je da bježimo prema Motelu. Ispred Motela su nas zaustavili i počeli tući, ali tada se začuo transporter UNPROFOR-a, pa je neko od njih rekao da nas odmah prestanu tući. Potom su nas odveli u podrum i zatvorili. Prilikom ulaska u podrum vidio sam da su vrata sva izrešetena.

Nakon 5-10 minuta stigao je UNPROFOR, jedan oficir i tri podoficira, novinar i prevodilac. Sa njima je u prostoriju ušao i fra Janko i donio nam šteku cigareta. Pripadnici UNPROFOR-a su nam uzeli podatke i pitali su nas kakav smo tretman imali do tog momenta, na što sam im rekao da se to najbolje vidjeti po našem izgledu, jer je većina bila izubijana. Tražili su i tačan podatak koliko nas je tu dovedeno. Ja sam rekao da nas je bilo 46, ali da je noć prije odveden Selmir Šehić koji se nije vratio i da se osam ljudi nalazi još na kopanju. Nakon toga su pripadnici UNPROFOR-a tražili da se ti ljudi sa kopanja odmah dovedu. Kada su sve zapisali rekli su nam da će biti razmjena i da se operemo i pripremimo.

Desetak minuta po odlasku pripadnika UNPROFOR-a u prostoriju je ušao Slavko Šakić, zatvorio vrata i rekao da neće biti nikakve razmjene, te da će nas on sve pobiti. Sjeo je na stolicu koja se nalazila u toj prostoriji i prvo prozvao Abdulaha Karabega, koji mu je u toku školovanja bio nastavnik. Naredio mu je da legne na beton ispred njega, a zatim da mu liže čizme, što je ovaj morao i uraditi. Nakon toga udario ga je nogom u nos, a potom mu naredio da poliže svu krv. Poslije toga na isti način je prozvao nas 15-tak i ponovio sa svima isti postupak. Svima je razbio nos i naredio da ližu vlastitu krv. Tom

prilikom sviju nas je isprebijao. Nakon toga je u prostoriju ušlo nekoliko njegovih i izvelo ga vani. Nedugo zatim stigao je UNPROFOR i započeli smo sa ulaskom u transporter. Prilikom toga vidjeli smo Slavka Šakić koji je bio svezan za jedan bor, pa i takav nam prijetio, kao i dio ostalih pripadnika HVO-a koji su govorili da su nas trebali sve pobiti, zaklati i slično tome. Nakon toga smo odveženi pred Dom zdravlja Bugojno i konačno pušteni.

Pored svega navedenog potrebno je posebno spomenuti da se prilikom maltretiranja i udaranja nas zatvorenika posebno isticao Slavko Šakić, te da je on naredio da se izvede Selmir Šehić kojeg je pokušao već zaklati, a da je masakrirano tijelo istog pronađeno tek poslije okončanja "sukoba", u rijeci Vrbas.

Takođe, treba pomenuti i ponašanje jednog njihovog pripadnika, Miličevića (imena mu se tačno ne sjećam) koji inače nije bio baš najnormalniji. Njega su dovodili da se iživljava, da udara jednog Basaru, koji takođe nije bio sasvim normalan, a od posljedica batina, 15-tak dana po puštanju, je i umro. Takođe, je karakteristično i udaranje Ešrefa Čatića od strane tog Miličevića, a prije rata u "S. Rodić-u" on mu je bio majstor - učitelj.

Bitno je istaći i tretman kakav smo imali za vrijeme zatočeništva. Za hranu na nas sve dobijali smo dnevno dva kilograma hljeba, dvije konzerve od 400 grama i kanister sa pet litara vode.

Takođe, treba pomenuti i sumnju u jednog od naših ljudi, koji im je vjerovatno prenosio sve što smo mi međusobno razgovarali. Radi se o Muji Karagić, koji iako je spadao među nas mlađe, nije vođen na kopanje, često je dobijao cigarete, a neposredno pred njihovo povlačenje čuo sam ga kako razgovara sa njima i pita ih da li će i on ići sa njima.

Tek kada je izvršena razmjena, saznao sam da mi je supruga živa, da je uspjela pobjeći.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-6)

Br. 14.
MUČENJE I MASAKRIRANJE STARICA

- KAZIVANJE S.Č. IZ VRBANJE

Uoči samih sukoba, prije na mjesec i nešto više, jer ne mogu se tačno vezati datumima, primijetio sam da se sprema opasnost od strane HVO, obzirom da su se počeli ukopavati na vikenticama u Vrbanji iznad samog punkta, a koji su inače držali. U par navrata otjerali su ljude TO-a, pocijepali u više navrata zastavu sa ljiljanima i počeli strahovite provokacije.

Odmah sam obavijestio o situaciji u MZ, kod kuće Ismeta Hadžibegovića, njegovog sina Mehu i druge. Dat mi je odgovor da se to sve zna i da budemo budni, a ako do nečega i dođe da ćemo na vrijeme biti obaviješteni i po potrebi evakuisani.

To sam, takođe, prenio i Seminu Rustempašiću i Abdulahu Jeleću, našto su mi dali isti odgovor. Obzirom da sam dugogodišnji lovac rasporedio sam nešto svoga lovačkog oružja i počeli smo noću sa dežurama oko porodičnih objekata. Na te dežure komšije mi se nisu odazivale, zapravo nisu htjele, da li iz neke bojznosti ili da ne iskvare odnose sa komšijama Hrvatima, to mi ni danas nije jasno. Uglavnom sam dežurao sa rahmetli sinom, amidžićem i par ljudi, izbjeglicama iz Donjeg Vakufa, koji su kod nas bili u izbjeglištvu.

Međutim, situacija se iz dana u dan pogoršavala, komšije Hrvati su počeli izbjegavati da se sa nama pozdravljaju, noću su održavali tajne sastanke na koje su dolazili Hrvati iz Donje Vrbanje. Sastanci su bili u kući Pere Sablje, Pilke Bagarića, Vlade i Zdravka Harambašića, koji je imao gostionicu. Sve smo to dobro vidjeli prilikom noćnog dežuranja. I o tome sam na vrijeme izvještavao Komandu, kao i o svim promjenama i zapažanjima. Kasnije su počeli javno i usred dana dolaziti u kafanu "Ritmo" u Gornjoj Vrbanji, koju je držao Mladen Harambašić, sin Zdravka, inače, jedan od njihovih najpovjerljivijih domobrana. Takođe, u istu kafanu su svakodnevno dolazili i "Garavi" iz vikendica, da bi se pjevalo i pijančilo uz provokacije po cijelu noć.

Među nama je nastao metež, bojazan. Ljudi su se počeli plašiti, jer smo ostali odsječeni, u Donjoj Vrbanji Hrvati sa "*Garavima*" kojih je bilo i po Galića kućama, za leđima Kandija u kojoj se već odavno vijorila crna ustaška zastava, ispred nas njihov punkt iznad vikendica, tako da smo bili okruženi. Ponovo sam išao do naše komande i tražio da nam se da bar 10 ljudi - vojnika, naoružanih, koje bi mi razmjestili po našim kućama i hranili. Opet sam dobijao iste odgovore, da se ne brinemo, da se o nama vodi računa, da ćemo biti na vrijeme zbrinuti i sl.

Najveća panika među našim stanovništvom nastaje kada su nam se komšije Hrvati jednog dana, u punoj ratnoj opremi i do zuba naoružani, uputili u Kandiju na obuku - poligon. Tu sam lično vidio sljedeće: Zdravka Harambašića, Vladu Harambašića, Mladena Harambašića, Pericu Harambašića, Iliju Bagarića, Ivicu Harambašića, Dragana Bagarića, Niku Galića, Peru Galića, Iliju Galića, Ivicu Sabljo, Peru Breljak i dr. a koji su se tek pred noć vratili sa iste obuke.

Te noći nitko od nas nije spavao. U kući Vlade Harambašića počeli su svakodnevno dolaziti crnokošuljaši i snajperisti, pjevajući i uzvikujući nacionalne pjesme po cijelu noć, pucajući, u čemu se naročito isticao Slavko Šakić iz Zlavasti sa još dvojicom Šakića i par pojedinaca iz Kandije. U istoj kući su im se šile i uniforme, gdje su kasnije pronađene uniforme i šivaće mašine, a jedno vrijeme je tu bila smještena i radiostanica. Od tada pa do početka samih sukoba za nas su nastupili najteži trenuci. Nastale su parade po putu ispred naših kuća, demonstracije sile, oružja, vozila do Kandije i nazad, pucanje, zastrašivanja i ostalo.

Da situacija bude još gora, ispred kafane "*Ritmo*" počelo je jedno poslijepodne hapšenje civila, maltretiranje i ispitivanja gdje su zarobljenici i prenoćili, s tim da je jedan od njih prije toga pušten - Zekir Karabeg. Mislim da je Vlado Šoljić naredio da se on pusti, s obzirom da je Zekirov brat profesor Midhat Karabeg, poznat kao doušnik i saradnik HVO i odranije a, inače je konstantno bio u društvu Hrvata.

Ipak, sve se svodilo na to da je naše mišljenje bilo da nas neće napadati, nemaju razloga, komšijski su nam odnosi uvijek bili uredni, jedni drugima smo dolazili i sl. To nas je skupo koštalo, jer se nakon

sukoba pri našem povratku na zgarišta, konstatovalo da je u svakoj njihovoj kući bilo razmješteno, kao i u štalama, u sjenicama, po nekoliko ekstremista, a koje su oni hranili. Dakle, sve je bilo spremno za likvidaciju muslimanskog življa.

U više navrata, kad su prolazili ispred naših kuća pokušao sam komunicirati sa prvim komšijama Hrvatima, pitajući šta se to dešava. Nažalost, samo su slijekali ramenima, praveći se da ne znaju ništa ili su govorili da je došla nepoznata vojska i oni nemaju pojma o čemu se radi, da bi potom, čim padne noć, išli na sastanke u vikendice sa ekstremistima, u čemu se naročito isticao Mladen Harambašić, koji je svakodnevno sa vozilom "Lada" išao na vikendice. U Donjoj Vrbanji sve se vrtilo oko Ivica Kasalo, bivšeg direktora "Špedicije", koji je okupljao najgori šljam, gdje se, takođe, uvijek pjevalo i pijančilo, a gdje su i Galići uvijek bili prisutni, s tim što su se i na vrhu Gornje Vrbanje, u kući Ilije Bagarić, redovno održavali sastanci sa crnokošuljašima i "Garavima", a imao je i na redovnoj hrani većinu njih. Nažalost, da situacija bude još uočljivija počeli su im se priključivati i obučeni i do zuba naoružani mještani Hrvati, od kojih ću nabrojiti sljedeće: (pored već nabrojanih Harambašića i Galića) u kafanu "Ritmo" na pijanke su počeli pristizati i prve nam komšije: Željo Klepić, sin Ivana, Goran Bagarić, sin Franje (Baje), Berislav Bagarić, sin Augustina, Miroslav Dusper, sin Franje (učestvovao u izgradnji vješala u vikendicama), a sam Miroslav među njima prvi je obukao crnu uniformu, zatim Mario Antunović, sin Stipe i dr. gdje bi se nastavilo sa pjevanjem ustaških pjesama. Nisam naprijed naveo prvog mi komšiju Franju Sabljo, sina Pere, koji je od prvih dana paradirao u ustaškoj odori i među prvima nije htio nikoga od nas pozdravljati, a redovno je išao na Motel i u "Vilu".

Da ne bi navodio i dužio, oko demonstracije sile i ostaloga primakao se i kobni dan uoči sukoba. Mi, ne znajući ništa oko izgibije nekih njihovih zapovjednika u predjelu Donje Vrbanje, odakle se čula rafalna paljba, ipak smo naslutili da nešto nije u redu, jer smo, nakon nekoliko sati, vidjeli patrolna kola naše policije da su prošla prema njihovom punktu kod kafane "Ritmo", odakle se ubrzo začulo pucanje,

psovke i krikovi. Šta se sve dešavalo ne znamo, ali je ubrzo do nas došla kćerka Tomislava Bagarića sva usplahirena i rekla: "Bježite, sada će vam početi paliti kuće". Mi smo odmah prvo uputili žene i djecu prema našoj komandi kod Mejtefa u Crniču, a nas nekolicina krenulo je kraj Vrbasa sa ono nešto oružja što nam je bilo pri ruci. To je bilo predveče. Moj otac Ahmed, starac od 80 godina, nije htio krenuti govoreći: "Vi idite, meni neće ništa, ja nikome ništa nisam našao učinio, a tako isto i moj amidžić Zahid Čizmo, starac od 75 godina ostao je kod kuće, da bi na vrhu Vrbanje ostao i Smail Hodžić, rođen 1938. Nažalost, poznato je kako su završili, zapravo, odvedeni su na ispitivanja u kafanu "*Ritmo*", zatvoreni u WC-u, a zatim odvedeni u vikendice, gdje su na smrt mučeni i izmasakrirani.

Ja sam se kraj Vrbasa u sumrak probio sa rahmetli sinom i još trojicom komšija do naše komande, gdje smo prvo smjestili žene i djecu u podrume kuća Ismeta Hadžibegović, Omera Haračića i dr. Mi smo se priključili Komandi gdje je bilo već na okupu i nešto vojske.

Komandant za MZ je bio Mehmed Hadžibegović, a zamjenik Čatić Nedžad. Napravljen je plan gdje će ko i koja mjesta pokrivati, preokupacija je tako bio bazen iznad Karabegovih kuća. Odmah su poslani momci sa automatskim puškama na bazen, među kojima je bio i moj rahmetli sin, mislim 7 do 8 momaka, s tim da ih kasnije smjenjuju drugi, a mi ostali smo raspoređeni na ostala mjesta. Tako je protekla noć. Sutradan (nedjelja) poslije podne, počela je prava kanonada na porodične kuće oko Mejtefa kao i topovska salva, gdje je među prvima pogođena kuća Ismeta Hadžibegović u kojoj su u podrumu bile žene i djeca, da bi zatim iz svih oružja počelo pucanje. Nastala je uznemirenost. Mehmed Hadžibegović, kao komandant, počeo je staloženo raspoređivati ljude, a stalno je bio na telefonskoj vezi sa Komandom u gradu. Nije bilo nikakve panike dok se nije upetljao zamjenik mu Nedžad Čatić, koji je počeo da se dere na ljude, da ih pogrešno upućuje, da psuje. Nastala je uznemirenost, jer su mu ljudi govorili da pusti Mehu, da on to bolje zna. Međutim, on se dočepao slušalice telefona koju nije ispuštao sve do evakuacije.

Kada se kasno iza pola noći saznalo za evakuaciju ja sam prvi rekao Nedžadzu Ćatić: "Bolan Nedžade, znaju li ljudi na bazenu za evakuaciju i ostali iz Zelenog puta i dalje, jer su civili kod kuća". On se derao kao manijak i rekao: "Sviju ću vas poslati na bazen da izginete, šta me učiš, ja znam šta radim". Tako da su i drugi to rekli, a prethodno na bazenu nije poslao smjenu ljudima, pa su ga tu ljudi počeli psovati.

Imali su i kurira za izvještavanje. Međutim, Ćatić nije poslao nijednog kurira da obavijesti za evakuaciju, nego se izgubio u toku noći i među prvima pobjegao sa svojom porodicom prema šumi Dubovik. Meho Hadžibegović je ostao sa nama među zadnjima, pokušao koliko je bio u stanju obavijestiti ljude i stalno je bio sa vojskom i ostalima koji su imali naoružanje. Za vrijeme boravka oko Mejtefa, bazena i ostalih vitalnih mjesta za odbranu niko iz Srednje Vrbanje nije nam se priključio niti smo znali šta je sa njima, a bilo ih je oko desetak koji su bili naoružani.

U toku evakuacije stanovništvo je krenulo prema Duboviku gdje je bilo smješteno nešto vojnika iz Gračanice. Izlaskom na Dubovik uviđeno je da nam momci na bazenu nisu znali za evakuaciju, tako da je donešena odluka o povratku i oslobađanju ljudi oko bazena. Od oko 50-tak pod oružjem nas 15-tak krenulo je nazad, ali već je bilo kasno. Čula se užasna pucnjava oko Vrbanje, a u povratku smo kod štale Sulejmana Velića već našli ubijene momke Sulejmana Hadžibegović i Mirsada Huskić, a nedaleko od njih je ležao mrtav i Sulejman Velić, dok je štala gorjela. Rekao sam tada Mehi Hadžibegoviću da nema koristi ići prema bazenu, izgleda nema nikoga i svi ćemo izginuti.

Oni su se vratili, a ja produžio naniže sam, obzirom da poznajem taj teren i došao sam do bazena na oko stotinjak metara, gdje nisam nikoga vidio i viknuo sam iz svega glasa: "Zeno, jesi li živ?", jer tako mi se zvao rahmetli sin. Umjesto odgovora, zapucalo je na mene od Vrbasa, tako da sam se povukao i preko šume vratio na Dubovik, gdje sam prethodno uspuzao na jednu jeliku i vidio izgorene nam kuće iz

kojih se još dimilo, tako da sam, kada sam došao gore, rekao narodu: "Kuće su nam izgorjele", našto je nastao plač i kukanje žena. Odatle smo krenuli prema Gračanici - Zlavasti, da se smjestimo po kućama.

Po samome dolasku u Gračanicu smjestili smo se u kuću Smaje Čuste, ja i moja uža porodica, ali je u Gračanici nastao haos, pošto je HVO počeo djelovati. Međutim, napravljen je raspored i zahvaljujući dobroj organizaciji i smirenosti komandanta Murge, Gračanica je prošla bez žrtava.

U Gračanici smo zatekli među civilima i naše iz Vrbanje, zamjenika komandanta Nedžada Ćatić, koji je, kako sam naprijed naveo, pobjegao među prvima i isti se tu napravio da hramlje na nogu. Opet smo ga počeli grditi za izdaju, bio je bez puške, a kasnije smo saznali da je istu usput bacio u šumi.

Ne bih navodio odigravanje situacije u Gračanici gdje je svaki od nas dobio određeni zadatak. Već treći dan nakon masakra u Vrbanji u Gračanicu dolazi pod oružjem Ale Grižić (zvani Alica), inače veliki pobornik Hrvata, a koji je zajedno sa Midhatom Karabeg i Zekirom ostao u Vrbanji i još pojedinima, na što smo ga odmah zovnuili da vidimo šta se desilo, jer tada ni ptica nije mogla izaći iz Vrbanje. Okružili smo ga nas desetak da nam priča kako se izvukao i gdje je bio, na što je isti nastavio svoju priču, a koja je od strane njega ispričana ovako:

"Na bazenu se borba vodila, ja sam kod Branka Galića kuće bacio bombu i ubio pet ustaša, zapalio sam Galića kuće, zatim sam na gumenom dušek u sumrak pošao niz Vrbas, pa sam se onda vratio uz Vrbas i tako došao do Gračanice."

Na upit moje supruge i ostalih: "Bolan Alica, znaš li išta šta nam je sa djecom oko bazena i ostalima?", on je počeo da zamuckuje da ništa ne zna, ali je uporno tvrdio da je popalio Galića kuće. Ja sam odmah kao i moj zet Hasan vidio da on ne govori istinu i da stalno mijenja priču. Ipak, ništa nisam mogao zaključiti, a čak na prvi momenat sam i mislio da tu ima nešto od istine i da je postojala mogućnost da su se momci sa bazena izvukli.

Nakon 10 dana provedenih u Gračanici (kad je Vrbanja postala slobodna), vratili smo se sa vojskom. Pet vojnika su po nas došli iz obdaništa sa kojima je bio i moj mlađi sin Selmir, inače u Obdaništu je imao i raspored. Vidjeli smo da od Alicine priče nema ništa, da je čista izmišljotina. Kuće su nam sve bile popaljene, a hrvatske sve čitave. Niko od Hrvata nije ubijen, tako da su počele strašne sumnje u priču navedenog. Da situacija bude još zamršenija, našli smo Midhu Karabega živoga i zdravoga. Midho počinje svoju priču da se krio sa bratom u trkljama graha pored ceste 11 dana, da je vidio da su sa bazena HVO odvele i zarobile moga sina i ostale sa njim, da su odmah neke strijeljali, neke žive razapeli itd.

Grah u kome se on navodno krio je dosta udaljen od bazena, gdje on nije mogao to ni vidjeti, tako da se u nas većinu uvukla sumnja, te da je njegova priča izmišljotina. Nakon nekoliko dana iza toga otišao sam lično u grah da vidim je li se moguće bilo tu kriti i ustanovio da je nešto malo rupice friško iskopano, trklje su stajale uspravno, pregled prema bazenu nemoguć i konstatovao sam odmah u sebi da se radilo o čistoj izdaji ove dvojice i predaji boraca oko bazena Hrvatima.

Naveče smo se okupili nas pet do šest, analizirali situaciju kako se sve moglo odigrati, jer nepojmljivo je da se toliki broj naših momaka sa automatskim oružjem i dovoljnim brojem metaka jednostavno predalo i nije pružilo otpor. Zaključili smo da su morali od strane navedenih biti pozvani dolje prema kućama i isporučeni ustašama.

Naše izbjeglice smo pronalazili izmasakrirane (tijela ucrvana), bez pojedinih dijelova tijela i sl. Za sve vrijeme naše potrage za nastradalima ova dvojica osumnjičenih su se dali u pljačku hrvatskih kuća. Karabegova poslastica u pljački su rakijski kazani i bijela tehnika, dok se Grižić većinom opredjeljuje za krađe motornih pila i građe, i to sve na očigled preživjelih mještana. (Za sve ovo mogu se naći i svjedoci koji su ispočetka bili šokirani i ožalošćeni za svojim izgubljenim).

U međuvremenu, valjda osjetivši da se u njih sumnja, Karabeg ide po kućama i izmišlja i dalje priča o svome herojstvu i kako je preživio kao Robinzon na pustom otoku. Pošto smo ih pratili noću, svaku noć je išao kod Alice ili je, pak, on kod njega, što je postalo još uočljivije da njih dvojica znaju pravu tajnu.

Nakon toga, Karabeg se svaki dan u gradu počinje sastajati sa Hrvatima, tako da se nije krio, nego javno, nasred ulice, održava im govor. Počinje dopisivanje, natura priče da ga zovu u Grude za profesora, omalovažava SDA, javno traži ispisnicu od predsjednika MZ iz ove mjesne zajednice, blati sistem i to sve javno, da bi potom noću kretao u pljačke. Mještani su počeli protestovati zašto Midhu i Alicu ne zove SUP i zašto se nešto za njih ne preduzima. Međutim, na tome je sve ostalo, neće nitko da se zamjera u ovoj ratnoj epohi. Jednostavno, komšiluk ga počeo izbjegavati, nitko mu ne dolazi niti on kome ide i dan - danas, izuzev Alica Grižić.

Ovo što pišem u ovoj zabilješki je jednostavno što ne mogu više da gledam, ljudi ginu iz dana u dan, kopaju se rovovi, vojsci se pomaže koliko ko može, a isti neće da se uključe ni u kakve akcije, sve što je muslimansko ignoriše, a svaki dan je u gradu u društvu Hrvata, a što je i ranije radio prije sukoba. Ako nije u gradu sa njima, onda je svakodnevno u krivolovu, jer za njega sada, a i ranije nije postojalo lovostaja niti ribostaja, što je većini u Bugojnu poznato, a u više navrata je i kažnjavan od strane Lovačkog društva.

U zadnje vrijeme na sastancima MZ ljudi stalno pitaju ili postavljaju pitanja da li će išta za ove ljude biti poduzeto i ko je kompetentan da nešto poduzme i kada će se saznati prava istina o Vrbanji i izgibiji ljudi i žena.*

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-7)

*I ova studija predstavlja pokušaj da se to utvrdi.

Br. 15.

"BRAJO, POTJERAJ TENK DA POTAREMO BALIJE !"

- KAZIVANJE Š.Ć. IZ CRNIČA

Dana 17. 07. 1993., na punktu u Vrbanji, oko 16 sati, poginuo je u sukobu sa pripadnicima Armije R BiH, ekstremista HVO Mijo Vučak zv. Mića. Sutradan, tj. nedelja uveče, došlo je do sukoba Armije R BiH i ekstremista HVO. U mom selu Crniče i u susjednom selu Vrbanja nalazilo se oko stotinjak bojovnika HVO, sa crnim i maskirnim uniformama, a zajedničko obilježje bilo im je oznaka na jednom rukavu "*Crnički gromovi*" a na drugom rukavu HOS, "*GARAVI*" i HVO. Baza ekstremista HVO bile su srpske vikendice i kuće mještana u selu. Iznad našeg sela tj. od moje kuće oko 150 m nalazila se artiljerija HVO (topovi, minobacači i haubice). Pored toga zapazila sam da su bili dobro naoružani sa automatskim naoružanjem, ručnim bombama i imali su nož za pojasom. Tako u vezi s tim, prije sukoba s Armijom R BiH, ekstremisti HVO su svaki dan dovozili oružje gdje su ga razmještali po kućama mještana i u Bazu tj. srpske vikendice. U mom selu Crniče, u hrvatskom naselju, nalazilo se pet muslimanskih kuća i to porodice Huskića i Čatića.

Od pripadnika HVO-a vidjela sam sve komšije: Antunovića, Viskoviće, Raspudiće, Batiniće, Loziće, Bošnjake i bojovnike iz drugih naselja, kao što su Jezidžići iz Luga, Marko Pocrnja iz Vrpeći i osobe po nadimcima "Kokum", "Čedo", "Dizel", i "Medo" iz Kandije.

Za vrijeme sukoba između pripadnika Armije R BiH i ekstremista HVO-a mi smo proveli u svojim kućama tri dana, i pri tome nam je često navraćao komšija Ante Raspudić i Nikola Mikulić iz Potkrajja, a pored toga zapazila sam kako se ekstremisti HVO-a kreću po našem naselju i odlaze prema topništvu. U srijedu, popodne, ekstremisti HVO-a došli su u naše kuće, gdje su izvršili pretres, izveli nas iz kuće, potrpali nas u auto marke "TAM" i dovezli u podrum motela "*Akvarijum*". Pred motelom "*Akvarijum*" natjerali su nas da svi legnemo, nas jedanaest, na zemlju, a ruke smo stavili na potiljak iza glave. Dok smo ležali na zemlji, ekstremisti koji su stajali iznad nas

vikali su "Brajo, potjeraj tenk da potaremo balije" i pri tome su psovali "balijsku majku", "Aliju" i "Armiju BiH".

Nakon pola sata, naredili su nam da se dignemo sa zemlje, potom su nam popisali imena i prezimena, oduzeli nam dokumenta, pare, zlato povelili nas prema zatvoru. Kada smo ušli u zatvor, vidjela sam da se tu nalazi još zatvorenika civila, žena, djece i staraca iz susjednog sela Vrbanja. Prvu noć smo prenoćili sa muškarcima, da bi nas poslije razdvojili od muškaraca u susjednu prostoriju podruma motela "Akvarijum". Dok smo se nalazili u podrumu ekstremisti HVO-a su nas zlostavljali i maltretirali kao npr. tukli su muškarce u zatvoru sa palicama, nogama, rukama, tjerali ih da ližu svoju krv, da jedu čikove od cigareta, a kada bi ih istukli, dovodili su nas žene da vidimo šta su uradili od njih. Muškarce su vodili svaki dan da kopaju rovove prema položajima pripadnika Armije R BiH.

Iz zatvora su često izvodili jednu ženu, imena se ne mogu sjetiti, a kada bi se vraćala nije smjela govoriti šta su joj radili i gdje je bila. Poslije smo saznali da je bila silovana od postrojbi "Garavih" tj. ekstremista HVO-a. Treći dan provedenom u zatvoru tj. petak, došli su po mene, izveli me pred zatvor i pred vratima mi rekli da moram nositi poruku za selo Zlavast. Kada su me sjeli u auto pred motelom "Akvarijum" zavezali su mi oči, a dvojica ekstremista HVO-a su sjeli pored mene. Ekstremista koji je sjedio pored vozača držao je pištolj meni ispod vrata. Vozili su me do svojih položaja. Nakon toga su me izveli iz auta, vodili me oko 20 m zavezanih očiju, potom mi odvezali oči, zatim mi jedan ekstremista HVO-a stavio nož pod vrat i zaprijetio mi da moram odnijeti poruku u selo Zlavast tj. gdje su bili položaji Armije R BiH. Oni su me prihvatili i sproveli do komande Seada Đuliman. On je pročitao poruku i pri tome rekao da nije znao da se mi nalazimo zatvoreni u motelu "Akvarijum".

Napisao je poruku za ekstremiste HVO-a i rekao mi da moram nositi poruku nazad iako sam se odupirala tome. Nakon tog krenula sam prema položajima HVO-a, gdje su me ubrzo dočekali ekstremisti HVO-a i rekli mi "Balinkuša, je si li to ti, koja je nosila poruku?". Tu su mi zavezali oči, strpali u auto, a ekstremista koji je sjedio na prednjem sjedištu držao je pištolj ispod mog vrata. Kada smo došli do Kandijškog mosta tj. Harambašića kuća, ekstremisti HVO-a su izašli iz

auta, a ja sam ostala da sjedim u autu. Tada je Vinko Šakić rekao da me izvedu iz auta i pri tome su mi odvezali oči. Potom me je pitao šta ima u Zlavasti. Ja sam mu rekla da nijedna kuća nije zapaljena, da mu je porodica dobro i zdravo. Na tom mjestu vidjela sam kako se peku janjad i piju pivo i sokovi. Bilo je otprilike dvadeset uniformisanih lica i deset djevojaka koje su ih služile.

Tu sam pala u nesvijest, pozlilo mi je, zato što sam bila gladna i zbog pretrpljenog straha koji sam doživjela. Vinko Šakić je naredio da me voze doktoru u Kandiju, a potom vrata u motel "Akvarijum". Tu su mi zavezali oči, dovezli do doktorice Violete, koja me je pregledala i dala mi injekciju. Sjećam se da je Vinko Šakić naredio, da me ne smije niko tući kao ni moga oca i majku.

Međutim, kada sam se vratila u podrum motela "Akvarijum", takođe zavezanih očiju, vidjela sam da je otac bio pretučen. Pred zatvorom sam vidjela komšiju, Tomislava Okadara zv. Toše i Josipa Šarić zv. Riđo. Okrenuli su glave da ih ne bih prepoznala. Tu sam popila kafu sa Pavićem iz Karadža, koji je rekao da se ne bojim dok je on tu. Nakon toga vratili su me u zatvor, da bi me ubrzo izveli i pred svima sam morala kazati što se dešava u Zlavasti, gdje sam ponovo rekla da je sve dobro i zdravo i da nijedna kuća nije zapaljena. Vratila sam se ponovo u zatvor, da bih sutradan prala nosila. Vidjela sam svog komšiju Vladu Raspudića, gdje se pozdravio sa mnom. Plakala sam pred njim, molila ga da mi donese odjeće od kuće, što je i učinio.

Kada je poginuo sin od Vinka Drežnjaka u sukobu došao je njegov drugi sin Mario, koji je pucao po zatvorskim vratima. Nakon toga došao je fra Janko, i iza zatvorenih vrata tj. nije otvarao vrata, pitao nas je, da li se nekom nešto dogodilo. Poslije toga došao je izvjesni Zdenko da tuče muškarce. Zlatu Čehaja i mene su izveli da peremo nosila, što smo i učinile. Tada smo vidjeli kako fra Janko Ljubos ispovijeda poginulog ekstremistu HVO-a, a i čula sam kako govori "Gledaj šta rade ubice". Nakon toga došao je UNPROFOR, potrpao nas u transporter, i dovukao pred Dom zdravlja.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-306)

Br. 16.

"HTJELI SU ME SILOVATI"

- KAZIVANJE A.K. IZ VRBANJE

Nastanjena sam i živim u naselju Vrbanja, gdje sam boravila neposredno prije i u toku sukoba između HVO-a i Armije R BiH. Moja su zapažanja da su pripadnici HVO-a Bugojno, 2-3 mjeseca prije sukoba, u naselju Vrbanja demonstrirali silu i to na taj način što su iz Crniča dovozili tenk s kojim su prolazili kroz naše naselje. Negdje, 5 dana uoči sukoba bojovnici HVO-a, uglavnom mještani, su vršili iskop rovova oko naselja i to u Mavrakovoj ulici. Uočila sam u tom periodu učestalije pojavljivanje u našem naselju Ante Renjića i Zvonka Subašića. Kako mi je poznato da se radi o obrazovanim ljudima pretpostavljam da su dolazili radi priprema koje je HVO vršio. Isto tako, 2-3 dana prije sukoba, bojovnici su stavili punkt u našem naselju, da bi na istom vršili hapšenje civilnih osoba i pripadnika Armije R BiH.

Dobro se sjećam da su sukobi otpočeli 17.07.1993. u noćnim satima. Ja sam se zatekla u porodičnoj kući sa svojim ocem. Naveče, 18. jula 1993. HVO započinje granatiranje i našeg naselja, istovremeno sa silosa, iz kruga "*Mlinpek*" i Mavrakove ulice, otvarajući vatru iz pješadijskog oružja po kućama, vlasništvo Muslimana. Otac i ja smo pobjegli u podrum gdje smo boravili tri dana. Treći dan, po otpočinjanju sukoba iz Mavrakove ulice se začulo dozivanje naših komšija Hrvata. Odazivali smo se pozivima i otac i ja smo izišli iz podruma kuće, da bi potom zapazili Antuna Lučića i Ivicu Dilbera, naše komšije, koji su bili uniformisani i naoružani. Pozivali su nas da pređemo do njihovih kuća. Govoreći nam da ćemo tu biti sigurni, s obzirom da s Crniča silazi tenk i da ruši sve pred sobom. Moram napomenuti da sam u vrijeme boravka u podrumu uočila da tenk granatira učestalo kuću Fehke Velagić, gdje su bili smješteni civili (žene, djeca i starci). Otac i ja smo prihvatili poziv Antuna Lučića i Ivice Dilbera, pa smo sa najneophodnijim stvarima prešli kod njih. Zajedno s nama to isto su učinili Husein Karabeg zv. Seno, Sanija